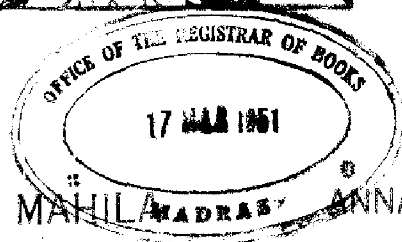
ఆంధ్రమహిళ

FEBRUARY 1951. ANDHRA MAHILA ANNAS 6

ఆంధ్ర మహిళాసభ హాస్టలు ఉపశాల
14, ద్వారక, మైలాపూరు

ఆంధ్ర మహిళాసభ
పారిశ్రామిక విద్యాలయము

సంక్రాంతి తరువాత, కుట్టు, ఎంబ్రాయిడరీలలో లోయర్, హయ్యర్ గ్రేడ్ గవర్నమెంటు పరీక్షలకు శిక్షణ ప్రారంభమైనది. బీద విద్యార్థినులకు శిక్షణ ఉచితము. విద్యాబోధన తెలుగు, తమిళ భాషలలో నుండును.

నేతపనిక్రమ నేర్చుకొనువారికి ఉచిత విద్యార్థివేతనముగాని, ఇతర ధన సహాయము గాని యీయబడును.

నూలు వడకుట, లేసు, ఉల్లు అల్లికలు మొదలగు వివిధములైన సామాన్య చేతి పనులలో యుక్తమైన క్రమమైన శిక్షణ యీయబడును.

ఏప్రియల్ నెలలో జరుగనున్న టైపు షార్టుహాండు పరీక్షలకు శిక్షణ జరుగుచున్నది.

మరియు, ఆంధ్ర మహిళాసభలోను సభ యాజమాన్యమున, 14, ద్వారక, మైలాపూరునందును హిందీ తరగతులు జరుగుచున్నవి. ఆగష్టు పరీక్షలకు ఫిబ్రవరినుండి శిక్షణ ప్రారంభమగును.

వివరములకు :-
లజ్ చర్చి రోడ్డు,
మైలాపూర్, మద్రాసు-4
ఫోను 86861.

కరెస్పాండెంటు,
పారిశ్రామిక విద్యాలయము
ఆంధ్ర మహిళాసభ.

శోభనాచల వారి

మహోజ్వలముగా నిర్మించబడిన
మహత్తర జానపద చిత్రము

తిలోత్తమ

అంజలీదేవి.... నాగేశ్వరరావు.... సూర్యప్రభ.... కనకం

డైరెక్టర్... మీర్జాపురం రాజావారు

త్వరలో వచ్చుచున్నది!

జుపిటర్ వారి

మర్మయోగి

డైరెక్షన్:
కే. రామనాధ్

పూర్ణా రిలీస్

కో - ఆప్టెక్స్
చేనేత
వస్త్రాలు

విశేషంగా కోరుకొనటానికి కారణాలు :

* నాణ్యత
* డిజైను
* మన్నిక
* రంగు నిలకడ
* ధర

ధోవతులు - చీరెలు - షర్టింగులు - తుండుగుడ్డలు - అలంకరణ వస్త్రాలు - మేజాగుడ్డలు - దుప్పట్లు - రుమాళ్ళు మొదలైనవి.

రాష్ట్రంలో ఉన్న మా 63 ఎంపోరియంలలో దేనికైనా వెళ్ళి
మీకు కావలసినవి ఎన్నుకొనండి.

మద్రాస్ హాండ్‌లూం వీవర్స్ ప్రావిన్షియల్
కో - ఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్
"హాలోవేస్ గార్డెన్స్"
34, పాంథియన్ రోడ్డు :: ఎగ్మూరు, మద్రాసు.

ఇంగువ
VHR
ఆరోగ్యము,
ఇచ్చును!
వర్జీవన్‌దాస్ హీరజీ అండు కో,
194 గోవిందప్పనాయకన్ వీధి,
మదరాసు.

ఆంధ్రమహిళ

సంపుటి 7 :: ఫిబ్రవరి '51 :: సంచిక 10

సంపాదకురాలు : శ్రీమతి దుర్గాబాయి, యం. యే., బి. యల్.

సహసంపాదకురాలు : శ్రీమతి చన్నఘంటమ్మ, యం. యే. యల్. టి.

ఆంధ్ర మహిళా సభ, మైలాపూర్

సంవత్సర చందా — అయిదు రూపాయలు

కృతజ్ఞత

ఈ దిగువ పేర్కొనినవారు రూ. 100 చందా కట్టి ఆంధ్ర మహిళా సభలో యావజ్జీవ సభ్యురాండ్రుగ ఎన్నుకొనబడిరి. వీరికి మా కృతజ్ఞత.

శ్రీమతి. బులుసు కామాక్షమ్మగారు
,, పార్మా కమలాబాయిగారు
,, టి. జి హైమవతిగారు
,, బులుసు రాజరాజేశ్వరిగారు
,, టి. పి. సరళాదేవిగారు.

ఈ 3 సూత్రాల సేవింగ్స్ పథకాన్ని మీ భద్రతాప్రణాళికగా చేసుకోండి

1. మీ క్షేమం కోసమే, ప్రస్తుతావసరాలకు మీరు ఎంత సెలవు చేయవలసి ఉన్నా మీరు ఎదురుచూడని కొన్ని అవసరాలకై కొంత సొమ్మును పొదుపు చేయక తప్పదు. పోస్టు ఆఫీసు సేవింగ్స్ బ్యాంకు ఇట్టి పొదుపును ప్రోత్సహించి, మీరు పొదుపు చేసే చిన్న మొత్తాలకు ఎంతో అందుబాటుగా ఉండే బ్యాంకింగ్ సౌకర్యాన్ని కలిగిస్తుంది. దీనిపై సాలుకు 2% చొప్పున వడ్డీ చేర్చబడుతుంది. రు. 200/-కు మించిన నిల్వలపై ఆదాయపు పన్ను విధింపు ఉండదు. మీ సొమ్ము భద్రతకు హామీ కలదు. పైగా మీ ప్రత్యేకావసరాలకు కావలసిన సొమ్మును కావలసినప్పుడు మీ డిపోజిట్లనుంచి తీసుకోవచ్చును.

2. మీ క్షేమం కోసమే, భావికాలావసరాలకై మీరు తగినంతగా జాగ్రత్త పడవలసి ఉంటుంది. మీ సొమ్మును నేషనల్ సేవింగ్స్ సర్టిఫికేట్లపై పెట్టుబడి పెట్టండి. ఇట్టి పెట్టుబడే నేడుప్రజాప్రసిద్ధి గాంచినది. దీనికి ప్రభుత్వ హామీకలదు. దీనిపై హెచ్చు రేటు వడ్డీ లభిస్తుంది. పైగా దీనిపై లభించే వడ్డీపై ఆదాయపుపన్ను లేకపోవడమేగాక, మీ మొత్తం ఆదాయం లెక్కింపు విషయంలో ఇది లెక్కలోకి రాదు. నేడు పెట్టుబడి పెట్టిన ప్రతిరు. 100/-నూ 12 ఏళ్లలో రు. 150/- ఔతుంది. ఇవిగాక, 5 ఏళ్ల 7 ఏళ్ల సర్టిఫికేట్లుకూడా కలవు. వీటిపై వరుసగా 3%; 3½%-కు కొంచెం అధికంగా వడ్డీ లభిస్తుంది. అవసరమైనప్పుడు సర్టిఫికేట్లు ఫలించుటకు పూర్వమే వాటిని మీరు సొమ్ముగా చేసుకోవచ్చును. వాటిని మీరు సులభంగా కొని, భద్రంగా ఉంచుకోవచ్చును.

3. మీ క్షేమం కోసమే, దేశైశ్వర్యాభ్యున్నతికై మీరు జాతీయాభ్యుదయ కార్యకలాపాలకు ధనసహాయం చేయవలసి ఉంటుంది. కనుక మీరు పొదుపుచేసిన పెద్ద మొత్తాలను జాతీయాభ్యున్నతి ప్రణాళికల నిర్వహణకై వినియోగించండి. ప్రభుత్వం వారు ఎప్పటికప్పుడు వసూలుచేసే ఋణాల సందర్భంలో ధారాళంగా ధనసహాయం చేయడంకన్న ఐశ్వర్యాభ్యున్నతులకు సోపానాలు ఏర్పరుచుకునేవారికి ఉత్తమమైన పెట్టుబడి మార్గం మరొకటి లేదు.

వీలైనంత పొదుపు చేయండి.
బాగా ఆలోచించి
పెట్టుబడి పెట్టండి

భారత ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రి కార్యాలయంలోని
నేషనల్ సేవింగ్స్ కమిషనర్ జారీచేసిన ప్రకటన

AC—226 TG

సంపుటి 7 ఫిబ్రవరి 1951 సంచిక 10

వెనుక చూపు

యుగయుగములుగా మానవుఁడు తన ఉద్ధారణకై ప్రయత్నిస్తున్నాఁడు. ప్రతి రాజ్యము వారు, ప్రతి పక్షవాదము వారుకూడ, తమ రాజ్యప్రజలను, తమపక్ష ప్రజలను, ఉద్ధరించుటయే తమ ఉత్కృష్టమైన ఆదర్శముగా వర్ణించు చున్నారు. స్వోద్ధరణ యనుమిషతో, పరపీడన తమ ధర్మమనే దురభిప్రాయానికి లోనై, ఈ భిన్నవాదములవారు ప్రవర్తించు చున్నారు. పరులను అణచివేయుటవల్ల తమ ఔన్నత్యాన్ని నిలబెట్టుకోవాలి, పరులను శోషింపజేసి తాము విజయము గాంచాలి అనే సిద్ధాంతము ప్రబలినన్నాళ్లు, ఏరాజైనాసరే, ఏరాజ్య వాదమైనాసరే, ఏపక్ష ప్రభుత్వమైనాసరే, ప్రజలను ఉద్ధరించలేదు. ఏరాజైతేనే పళ్లు ఊడగొట్టు కొనడానికి అనే స్వరూపంలోనే ఉంటుంది ప్రజలదృష్టిలో యీ దురహంకారానికి లోనైన ప్రభుత్వము. స్వప్రయోజనానికి పరపీడన ఒక అవసరమైన ఆయుధంగా ప్రయోగించే ఏవాదముగాని, ఏ సిద్ధాంతముగాని, ఏరాజనీతిగాని, అది సాంబ్రాజ్యవాదమే కానిండు, నియంతృత్వమే కానిండు, ప్రజాస్వామ్యమే కానిండు, మరియేదైన కానిండు, దాని నిలకడ పరిమితమైనదే అని చరిత్ర నిరూపిస్తూవుంది. పరపీడనలేని స్వప్రయోజనాన్ని ఏ సిద్ధాంతము సాధించగలుగుతుందో అదేచిరస్థాయిగా భూమియందు నిలచి, ప్రేమ స్వరూపమైన మానవ సామ్రాజ్యాన్ని నెలకొల్పగల్గుతుంది—అట్టిదే మహాత్ముని అహింసా సిద్ధాంతము—ఆయుధ రహితమైన, రక్తపాత మిసుమంతలేని శాంతివిప్లవాన్ని విజయవంతంగా నడిపింపజేసినది యీ సిద్ధాంతబలమే.

ముందు చూపు

ఈ అహింసా సిద్ధాంతాన్ని భళిభళీ అని ఉగ్గడించే విదేశ నాయకులుగాని, అనుదినమూ ఉపన్యాస వేదికలనెక్కి అహింసను గూర్చిన ప్రసంగాలు జరుపుతూ, గాంధీగారి అనుంగు వార

సులము, అత్యంత ప్రియశిష్యులం అని చెప్పుకుంటూ ఉన్న మనదేశ నాయకులలో ఏ ఒక్కరుగాని, ప్రపంచశాంతి స్థాపనకిదియే పరమసాధనమని ఒప్పుకున్న ఐక్యరాజ్య సమితిగాని, ఈ సిద్ధాంతము యొక్క నిజతత్వాన్ని, ప్రాబల్యాన్నీ, గ్రహించలేదనుట యదార్థమున కెంతమాత్రము వ్యతిరేకము కాదు. ఎల్లెడల దట్టముగా వ్యాపించి, అణుశక్తివర్షముచే భూగోళాన్ని ఒక మారుదగ్ధము చేయునేమో యన్నంత భీతిని గొల్పుచున్న యుద్ధ మేఘములను చెదరగొట్ట గలిగినది ఒక దేశముయొక్క ఆయుధ ప్రాబల్యమూకాదు, మరియొక దేశముయొక్క మూర్ఖపు పట్టుదలాకాదు, అర్థములేని రాయబారములూగావు, వ్యర్థములయ్యే సంప్రదింపులూగావు— ఏ సిద్ధాంతమైతే, ప్రేమ స్వరూపమైన మానవ సామ్రాజ్యాన్ని చిరస్థాయిగా నెలకొల్పగలదని మహాత్ముడు అనుచరణ పూర్వకముగా మనకు బోధించాడో, అట్టి సిద్ధాంతముయొక్క వాస్తవిక స్వరూపమును ప్రపంచనాయకులు గుర్తించిననాడే, ఆత్మనియమముచేత, తపస్సుచేత, ఆ సిద్ధాంతమును స్వయముగా నాయకులు అమలు జరిపి చూపిననాడే, ప్రపంచశాంతి నిజమైన కలకాగలదు. ప్రపంచ ఆకాశమున వ్యాపించియున్న యుద్ధ మేఘములు ఆనాడు కరిగిపోయి, శాంతి సుధాంశు శీతల కిరణములు చల్లగా ప్రసరించగలవు. అంతవరకు, శాంతి యనునది గగనకుసుమము, ఎండమావు అని, యుద్ధము సిద్ధము అని నమ్ముటలో తప్పులేదు. ఆయుధబలంతో, ప్రపంచాన్నంతా ఆక్రమించుకుందామనే అత్యాసతో ప్రవర్తిస్తూఉన్న అగ్రరాజ్యాలవారు ఇందలి సత్యాన్నిగ్రహించి, వెంటనే అస్త్రసన్యాసానికి పూనుకోపోతే, మూడవ ప్రపంచ సంగ్రామమువల్ల ప్రపంచానికి కలుగబోయే ముప్పుకు వారే బాధ్యులు కాగలరు ; ఐక్యరాజ్యసమితి తమ ఓటమిని ఒప్పుకుని, క్రియా సూన్యమైన తమ సమావేశములనుండి విరమించుకోవచ్చును కూడా.

దివ్యస్మృతి

శ్రీ థక్కర్ బాపా

జననం.	మరణం.
29-11-1869.	19-1-1951.

వయోవృద్ధులు, సేవావృద్ధులునైన శ్రీ థక్కర్ బాపా జనవరి 19 వ. తే తమ ఎనుబది రెండవ ఏట జన్మస్థానమైన భవనగరులో పరమ పదించిరి. ఋషిపుంగవుడైన మహాత్ముడు దేశ అభ్యుదయమునకై ఆదేశించిన నిర్మాణ కార్య క్రమమునకు, ఒక స్వరూపమునిచ్చి, అస్పృశ్యతా నివారణ, నిమ్న జాతి ఉద్ధరణ, స్త్రీజన అభివృద్ధి, ఖద్ధరు పరిశ్రమ యిత్యాది వుద్యమాలలో 5 దశాబ్దాలకుపైగా అనుక్షణం తన్నెదుర్కొంటున్న సంఘ పరిస్థితులను లెక్కసేయక, నిరాఘాటంగా నిశ్చలమైన దీక్షతో అతినిశ్శబ్దంగా కృషిసల్పిన మహానుభావులు థక్కర్ బాపా. ఈనాడు అస్పృశ్యత చట్టపూర్వకంగా నిషేధించబడ్డదంటే, ఈనాడు హారిజనులు విద్యావంతులై రాచకీయంగాను, ప్రభుత్వంలోను వున్నత స్థానాలను ఆక్రమించుకొన్నారంటే, ప్రత్యేకమైన విద్యా, వుద్యోగ సౌకర్యాలు విరివిగా పొందుచూ పెక్కుమంది నిమ్న జాతులవారు దేశంలో తమ వ్యక్తిత్వాన్ని నిరూపించుకొను చున్నారంటే, గ్రామవాసులైన స్త్రీల విద్యా విజ్ఞాన ఆరోగ్య వైద్య సౌకర్యాల నిమిత్తమై మాతకస్తూర్బాస్మృతి చిహ్నంగా అన్ని రాష్ట్రాలలో వివిధ శిక్షణ కేంద్రాలు స్థాపింప బడ్డాయంటే, కుగ్రామాలలో, మారుమూలల, అట వీస్థలాల్లో ఉన్న ఆటవికులు, భిల్లులు, కొండజాతులవారు, ఏరూపేణాగాని తమ జీవిత సౌఖ్యాన్ని పెంపొందించుకో గలిగారంటే, ఇందులకు బాపాయొక్క అవిరామకృషియే కారణం. అధికార వ్యామోహముగాని, పదవీ వ్యామోహముగాని, అర్థవ్యామోహంగానిలేక, కేవలం మానవసేవయే మాధవసేవగా భావించి, తన సేవాఫలితములను తన జీవితకాలంలో చూడగలిగిన ధన్యజీవియైన థక్కరు బాపాయొక్క నిష్కళంక, మానవాతీతమైన సేవ ఎంత మనం స్మరించినా, చంద్రునకొక నూలుపోగన్న స్వరూపంలో, అపారవారాంబుధిలో ఒక నీటితుంపర పరిమాణంలోనే ఉంటుంది.

థక్కర్ బాపా సందర్శించని సేవాసంస్థలు, అందూ స్త్రీ సేవాసంస్థలు లేవని చెప్పుటలో అతిశయోక్తి లేదేమో. మా ఆంధ్ర మహిళాసభ కూడా ఆభాగ్యానికి నోచుకొన్నది. పారిశ్రామిక విద్యాలయములోని ప్రదర్శనశాలకు పూనాదివేసినది థక్కరు బాపాయే. వీరి ఆశీస్సులచే మా విద్యాలయం దిన దినాభివృద్ధి జెందుచున్నదని చెప్పుకొనుట అప్రస్తుతము కాదు!

స్వతంత్రంతోపాటు మనకు సంభవించిన వేలాదివేల క్లిష్టసమస్యలు పరిష్కరించు కోవలసిన ఘనతరబాధ్యత ఉన్న యీతరుణంలో, బాపూతో ప్రారంభమై, నేటి బాపావరకు, రాజకీయవేత్తలు, ఆధ్యాత్మికవేత్తలు, పలువురు పరలోక గతులౌటు, జాతి దురదృష్ట మనక తీరదు. ప్రకృతి నిబద్ధమైన పాంచభౌతిక శరీరమును విడచి వారు మనకు దూరమైనప్పటికీ, ప్రకృతి బద్ధముగాని, దేశకాలాతీతములైన వారి సేవను, ఆదర్శములను, ఆదేశములను మనము విస్మరించక, వారి అడుగుజాడలలో సంచరించుటకన్న వారికి కృతజ్ఞత చూపగల మార్గముగాని, వారికి ఆత్మశాంతి కల్గించు క్రియగాని ఉండబోదు.

—అ. చన్నఘంటమ్మ.

[30-1-1948—బాపూమృత్యువార్త ఆకాశవాణిలో ప్రసారమైనప్పుడు—కలిగిన హృదయవేదనను ఈపద్య రూపంగా వెల్లడించినారు శ్రీమతి నీలాబాయిగారు.]

అశ్రుధార

* శ్రీమతి పి. నీలాబాయి శ్రీశా *

ఘోరంబు, క్రూరపై శాచికంబు,
సకలమానవ హృదయనిర్భేదకంబు
అశనిపాతంబు బోలు కఠోరవార్త
వీనులంబడి యె నేడెట్టి దుర్దినంబొ ॥

రవి యస్తపర్వతమున కృంగుయసురవేళ
లోకమెల్ల తమోరాశి మునుంగువేళ
పలికె నభవాణి బాపు నస్తమయవార్త
జగమె స్తంభించి దిగ్భ్రాంతి నొందునట్లు ॥

గాంధిజీ మృతుడయ్యెనను నట్టి దుఃఖవార్త
వినియు విశ్వసింపగలేక తల్లడమందు జనులు
హత్య గావింపబడెనన్న చెప్పనేల
దద్దరిల్లిరి ఉన్మత్తచిత్తులైరి. ॥

శోక, క్రోధ, విషాద సంక్షుభితమగుచు
భారతీయుల హృదయము తావ్రయ్యలయ్యె
ఆర్తనాదములు నలుదెసల పిక్కటిల్లె
భరతమాతయే ఎలుగెత్తి ఏడ్చినట్లు ॥

అహింసావ్రతం బెపరమ ధర్మమనుచు
జగమునకు చాటినయట్టి అజాతశత్రు
దారుణంబుగ హింసింపబడియె నకట
నరరూపుడగు నొక్కరక్కసు నిచేత ॥

దివ్యతేజంబు ముఖమున వెలుగుచుండ
మనుమరాండ్రిరు వంకలను చేయూతనొసగ
సభ్యులకు నెల్లతుది వందనంబొనర్ప
మందహాసంబుతోడ నంజలి ఘటించి ॥

రామ భజియింప నేతెంచు భవ్యమూర్తి
విస్ఫులింగముల యొత్తిడి కోర్వలేక
నేలకొరిగెను హేరామ రామయనుచు
పరమపదము నలంకరింపంగనేగ ॥

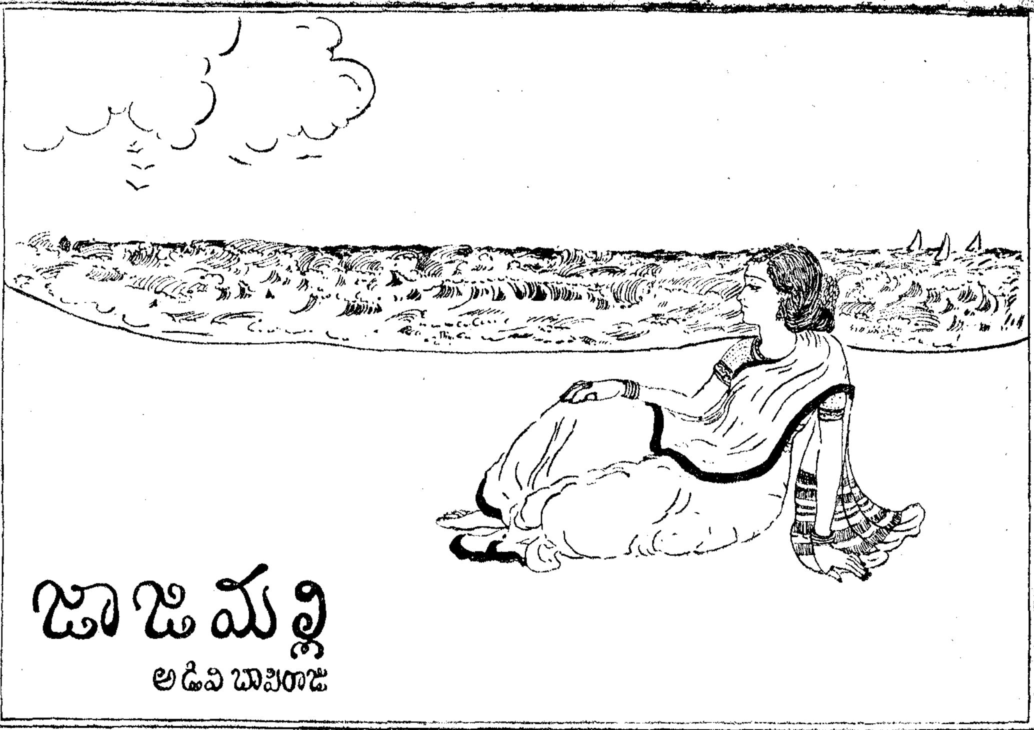
లభ్యమయ్యెనేగాని స్వతంత్రంబు దేశమునకు
శాంతి నెలకొనలేదు, దౌష్ట్యంబు అణగలేదు
మార్గదర్శకుడింతలో నస్తమింప
కొట్టుమిట్టాడ వలసె మన భరతభూమి ॥

కరకు తురకలుకూడ నౌఖాలియందు
పాదచారియై పల్లెలు తిరుగు బాపునకును
చేయ సాహసింపగ జాలనట్టి ఎగ్గు
ఒక్క బ్రాహ్మణాధము డొనర్చెనెంతసిగ్గు ॥

అవిశ్రాంతముగ దేశసేవల చేసిచేసి
త్యాగియై, విరాగియై కడకాత్మార్పణంబుచేసి
గాఢ విశ్రాంతినందె నాయమరజీవి
శాంతిగల్గును గాక మహాత్ముని యాత్మకు శాంతిశాం

[మూడు సంవత్సరములైపోయింది—బాపూ ఆత్మజ్యోతి విశ్వజ్యోతిలో లీనమైపోయి. ఆయన ఆచరణ పూర్వకంగా ఉపదేశించి, ఆదేశించిన, ఆదర్శములన్నీ, ఆయన చితాభస్మముతో నిమజ్జనముచేసి, ఆయనసంపాదించిన స్వారాజ్య ఫలాన్ని అనుభవింపలేని అతిదుఃఖదశలో కొట్టుమిట్టాడుచున్నాము, దురదృష్టవశులమైన మనము—సం॥]

★

దశమ గుచ్ఛము

౧

నరసింహామూర్తి మేష్టారును చూడడంతోటే పద్మావతి తెల్లబోయింది. అపరిమితాశ్చర్యంతో నిశ్చేష్ట అయింది! మేష్టారూ! అంటూ గబగబా ఆయన దగ్గరకు పరుగెత్తిపోయి పాదాలకు నమస్కరించింది. "ఎల్లా ఒచ్చారు? మేము ఇక్కడ ఉన్నామని తెలిసిందా? ఇన్నాళ్లూ ఎక్కడ ఉన్నారు? మీరు లేకపోవడం నాకు మతిపోయినట్లే అయింది." ఇలా ఏవేవో మాటలు అంటూ మోము ప్రఫుల్లమైపోగా, బొమ్మలా నిలుచుండి పోయింది.

ఇది అంతా శ్రీమతి కరుణామయీదేవి చిరునవ్వుతో గమనిస్తూ అలా నిలుచుండినది.

నరసింహామూర్తిమేష్టారు ఆశ్చర్యంతో పద్మావతినిచూస్తూ ప్రాన్పడి అలాగే నిలుచుండి పోయినాడు. ఈమె పద్మావతేనా? అవును! అదిగో ఆమె వసతి గృహాధికారిణి శ్రీమతి కరుణామయి. పద్మావతి! పద్మావతే! అవును ఏలా వచ్చింది!

"మీ రిద్దరూ ఇక్కడకు ఏలా వచ్చారు?"

శ్రీమతి: అమ్మాయికి దక్షిణాదిలోని దివ్యక్షేత్రాలన్నీ చూడాలని బుద్ధి పుట్టింది. మేము ఇద్దరం కలిసి వచ్చాము. మీరు మమ్మల్ని ఇక్కడ కలుసుకోడం ఆశ్చర్యమే.

నర: అవును! నేనూదక్షిణాది యాత్రచేస్తూ, అయిదారు రోజులు తిరువాంకూరులో ఉండి, కన్యాకుమారిదేవిని అర్చించడానికి వచ్చాను.

వారందరూ కలిసి బసకు వెళ్లారు. పద్మావతికి ఒకవైపు ఆనందమూ, ఇంకోవైపు ఏదో ఆవేదనా! ఆమె ఏమీ మాట్లాడలేకపోయింది. ఆ రాత్రి ఆ చీకట్లో ఆమె నిద్ర రాక పక్కపై కదలకుండా పడుకుని ఉన్నప్పుడు చటుక్కున సినీమా చిత్రం తెరపై ప్రత్యక్షమై కథ సాగినట్లు ఒక్కసారిగా ఆమెకు బుచ్చి వెంకట్రావు, తన ఊరు, తన సముద్రము, తన కథ, ప్రత్యక్షమై జరిగిపోసాగింది.

తాను తప్పుచేసిందా? తనకు తన భర్త అంటే ప్రేమే లేదా? తన సంగీతం ఏమయింది? ఎందుకు తనకీ చదువు? ఈ శ్రీమతిగారు నరసింహామూర్తి మేష్టారూ ఎవరు? ప్రపంచంలో తనకింక పని ఏమి ఉంది.

ఉన్నట్లుండి ఆమె కన్నీరులో కరిగిపోయి, నరసింహామూర్తి మేష్టారు పాదాలకడ వాలిపోయి, ఆయన పాదాల మీద మోముంచి వెక్కి వెక్కి రోదించినది. నరసింహామూర్తి మేష్టారూ కూలబడి, పట్టలేని దుఃఖంలో మునిగి భుజాలు ఎగిరిపోతూ ఉండగా గొల్లుమని ఏడ్చినాడు.

శ్రీమతి కిది ఏమీ అర్థం కాలేదు.

"ఏమిటండి ఇది? మీ ఇద్దరికీ మతిపోయిందా? లెండి." అని అంటూ వారిద్దరినీ ఆమె కేకలు వేసింది.

నరసింహామూర్తి మేష్టారు త్వరగా సంబాళించుకొని, తానులేచి పద్మావతిని లేవదీసి, తన హృదయానికి అదుము కొన్నాడు.

"తల్లీ! నువ్వే నాకు కన్న కూతురువు. బిడ్డలులేని లోపం నీ భర్తా, నీ సహచర్యంవల్ల తీర్చుకొంటున్నాను. ఏదో మన దురదృష్టవశాత్తు ఈనాటికి ఏవేవో సంఘటనలు వచ్చాయి" అని అతడు శ్రీమతివైపు చూచి, "అమ్మా పదండి! అన్నాడు.

వారందరూ మెమ్మదిగా నడక సాగించారు.

శ్రీమతి "ఏమిటండి నరసింహామూర్తి మేష్టారు ఈ కన్యాకుమారి అగ్రాన్నిగూర్చి?" అని ప్రశ్నించింది. ఆమె, తమలోని ఆవేదన ఉపశమనం అయ్యేందుకు ఈలా ఏదేని విషయాన్ని గూర్చి సంభాషణ ప్రారంభించిందని పద్మావతీ, నరసింహామూర్తి మేష్టారూ గ్రహించారు. పద్మావతి త్వరగా ఉపశమనం పొందలేక పోవచ్చును. తన విధి శ్రీమతిగారిని మద్దతు చేయడమేకదా! అమ్మాయి దుఃఖం చూచి, తానూ కరిగిపోయినాడు. కాని తాను ఈ లోకసంబంధం మానుకుని, భగవచ్చరణార విందాల లగ్నం చేసుకోడమే తనకు విధి.

"శ్రీమతిగారూ! ఈ అగ్రం ఎవేవో విచిత్ర భావాలను ఉద్భవింప చేస్తోన్నదండీ. ఇది భరతదేశానికి దక్షిణపు కొన. రవివర్మగారు ఈ అగ్రాన్ని-నిలుచున్న ఒక దివ్యమాత పాదాలుగా చిత్రించారు. సముద్ర హృదయాంతర దివ్య భావ మహోతరంగాలతో స్పందనమయ్యే భారత వీణ స్మృతి తీగలా కనబడింది నాకీ అగ్రం. కన్యాకుమారీ భావం సంపూర్ణంగా అర్థం కాలేకపోయినా, అనన్య పరమ భావా లేవోనన్ను కదిపి వేస్తున్నవి. విరిగిపోయిన శాంతి తిరిగి హృదయంలో చేరుకుంటున్నది."

"నరసింహామూర్తి మేష్టారూ! పద్మావతికి పరీక్షలు దగ్గిరకు వచ్చినాయి. ఇంతవరకు బాగానే చదివింది. కాని, ఇకముందు ఏమి చేస్తుందో అని కొంచెం భయంగానే ఉంది నాకు. అసలు పద్మావతికి పరీక్ష విజయం పొందవలసిన అవసరం ఉందనికాదు. ఆమెకు పరీక్షనెగ్గడం గౌరవ సంబంధం మాత్రమే అని నాకు తెలుసు. అయినా చిహ్న మాత్రమైన పరీక్ష నెగ్గడం, నెగ్గకపోవడాలలో, ఈ రోజు లలో మానవ మానసిక ప్రవృత్తి సంపూర్ణ బాంధవ్యం సంపాదించుకుంది."

"పద్మావతి నాలుగు కచ్చేరీలు చేసుకుంటే పదివేలు సంపాదించుకొంటుంది; అయినా మీరన్నట్లు, ఈనాడు ఈ పరీక్షలకు మానవ జీవితానికి ముఖ్యమైన సంబంధంఉంది సుమండీ!"

"బాల సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఎం. ఏ., ఆయన మొదటి శ్రేణి గాయకోత్తముడు అయినా ఆ ఎం.ఏ. డిగ్రీ ఆయనకు ఇంకో లక్ష గౌరవం తెచ్చిపెడుతూ ఉంది."

"అందుకనే కాదండీ కవిత్వంవల్ల ప్రసిద్ధనామం సంపాదించుకొన్న వారికి డిగ్రీ ఉంటే, లేనివారికన్న ఎక్కువ గౌరవం చేస్తాము. అలాగే సినీమాతారల విషయంలోనూ!"

"అయితే మీ ఉద్దేశం పద్మావతి పరీక్షలో కృతార్థ తను పొందడమే మంచిదని."

"కాదండీ మరి!"

"అయితే ఫిబ్రవరి వచ్చింది. ఈనెల అంతా గట్టిగా చదివితే చాలు. మార్చి రెండవవారంలో కాశీ వెడతారు. అప్పటికి అమ్మాయి పష్టుగా ప్యాసవడానికి సరియైన స్థితికి వస్తుంది."

"మీ రిద్దరూ అన్ని క్షేత్రాలూ చూచారుగా!"

"ఓ! ఇంక ఇంటికి వెళ్లడమే!"

అప్పటికి పద్మావతి హృదయం ఊరట చెందింది. వినీ వినబడని కంఠంతో.

"నరసింహామూర్తి మేష్టారూ! మీరుకూడా మీ యాత్రలు ఇంతటితో మానివేసి, మదరాసు రావాలి. మీరు రాకపోతే నేను మదరాసు వెళ్లగానే ఎవరికీ కనబడకుండా ఎక్కడికైనా వెళ్లిపోతాను. ఆ పాపపుణ్యాలు మీవే!" అన్నది.

నరసింహామూర్తి మేష్టారు పద్మావతిని తనపక్కకు నొక్కుకుని "తల్లీ! నీ కోర్కె నాకు రామాజ్ఞ. పద, అందరం కలిసే మదరాసు పోదాం" అన్నాడు.

[సశేషము]

గౌతమ బుద్ధ

—: నాటిక :—

(అంకత్రయము)

రచన : కీ. శే. శ్రీ. కోనే వెంకటేశ్వరరావు

పాటలు, పద్యాలు : శ్రీ "జగం"

సంపాదన : కె. జగదాంబ

[యశోధర మేల్కాంచి తనభర్త శయనా గృహములో లేక పోవుట తెలిసికొని కలవరపడును. శుద్ధోదనుడు తన పుత్త్రుని జాడ తెలియక విలపించుచుండగా ఛన్నుడువచ్చి సిద్ధార్థుడు సన్యసించెనని తెల్పును.]

అంకము 3

రంగము ౧

(సిద్ధార్థుని తపోవన ప్రాంతము. ప్రవేశము నలుగురు గొల్లలు)

1 గొల్లవాడు : ఓరి కోటా ! నువ్వేమి చేస్తావురా నీకొచ్చే డబ్బెట్టి ?

2 గొల్ల : నేనా ! నేను—బింబిసార మారాజులుంగారు నా వొంతు మేకలకిచ్చే డబ్బంతా తాగేస్తానురా !—మంచినీళ్లకు మల్లేనే తాగేసేస్తానురా !!—మరేం చేసేదిలేదు !

3 గొల్ల : ఓరి ఇంట్లో పెళ్లాం—పిల్లాజల్లా ! అంతా తాగేస్తే యెలారా !

4 గొల్ల : (మేకల నదలించుచు) డుర్రు ! డర్ర్ !—ఓరి మీ కవుర్లూ—కథలూ కూల !—మందని సరిగ్గా మల పండిరా కవుర్లు తరువాతగాని...

(ప్రవేశము సిద్ధార్థుడు, తపస్వి వేషమున)

సి : (కొంచెము ఆయాసమును జూపుచు) అబ్బా ! ఎండ ఎంత తీక్ష్ణముగా నున్నది ! వృక్షములందలి పచ్చని యాకులే నల్లగా మాడి బూడిదయై పోవుచున్నవి ! (గొల్లలజూచి) ఏమిది !—గొల్లలు ! పాపము ! ఇట్టి మండు టెండలో మేకలమందను జాలిగొనక తిట్టుచు, కొట్టుచు నడిపించుచున్నారు ! (నిదానించి చూచి) ముద్దు వచ్చుచున్న ఆ చిన్ని మేకపిల్ల అట్లు నడచు చున్న దేమబ్బా !—

గీ॥ జీవయాత్రను పోలేక—త్రోవమధ్య
  కాలువిరిగియు కుంటెడు—గతినియదియు
  కుంటుచున్నది శ్రమచేత—గుందుచుండె
  మూర్ఖునకు పాఠమును నేర్ప—నూహజేయ !

అకటకటా ! ఆ ముందున్నది దాని తల్లియే కాబోలును ! అది దీని వంకను—ఇది దానివంకను—ఒండొరులను పదేపదే జూచుకొనుచు నడచుచున్నవి ! అయ్యో ! ఈ దృశ్యమెంత జాలిగొలుపునదిగా నున్నది ! (గొల్లలతో) నాయనలారా ! ఎండ మండుచున్నదే ! గాలియతివడ గాల్పుగానుండెనే ! ఈ వేసవి మధ్యాహ్నమున నింటు చల్లగా గూర్చుండువారే శ్రమ జెందుచుండ—మీరు ఈ నిర్భాగ్యపు ప్రాణుల నిట్లు బాధపెట్టుచు—మీరును శ్రమ నొందుచు నెచ్చటికి ప్రయాణించు చున్నారు ?—ఏ గొల్లలైన నిట్టి కానివేళ యిట్లు మందను నడిపింతురా ? ఇది ఎవ్వరు నెరుంగని, వింత విషయముగా నున్నదే ?!

1వ గొల్ల : లేదు, మునీశ్వరా ! మేమీ కానివేళ మందను తోలడం—బింబిసారమారాజులుంగారి యాగానికోసం గాని—లేకుంటే—ఇలా తోలడానికి మాకేం పని సామీ !—ఆ ప్రభువుగారు చేసేది యెంతో మహా

యజ్ఞమటు మరి అంతోరి నెలపైంతరవాత మేము మందను తోలుకపోకుంటే ఎల్లాగ చెప్పండి మీరే?!

సి: (స్వగతము) ఘోరము! మహాఘోరము!! అక్కటా! ఎట్టి పిడుగువంటి వార్త విననయ్యెను!—ఆ చిన్న మేకపిల్లయొక్క దుస్థితికే నేను వగచుచుండ—వీరే మనుచున్నారు! ఈ మందనంతను యజ్ఞమునకు—బలికై—గొనిపోవుచున్నామనియా! (హృదయముపై జేయినిడి) నా హృదయమిప్పుడు నిలుచునట్లు లేదే! ఈ వార్తచే ఛిన్నాభిన్నమై పోవుచున్నది!!—నేనిప్పుడేమి చేయదగియున్నది! (యోజించి) ఈ విధమున జేసెద గాక! వీరి వెంట నేనునుపోయి—ఆ యజ్ఞమండపమున నా ప్రాణము లొడ్డియైనను—యీ అభాగ్యజీవరాశి ప్రాణముల గాపాడెదగాక! (ప్రక్కకుజూచి) పాపము! ఈ మేకపిల్ల బొత్తిగా నడవజాలకున్నది!—దీనిని నా భుజముల నెత్తుకొని శ్రమవాపుచు, వీరిని, వెంబడించెద గాక! (ప్రకాశముగా) నాయనలారా! నడువుడు! నేనును యజ్ఞమును జూడవచ్చుచుంటిని!—(అందఱు నిష్క్రమింతురు.) తెర.

రంగము ౨

(యజ్ఞశాల: సతీసమేతుడై బింబిసారుడును, తదితరులును—యజ్ఞమును నిర్వర్తించుచుందురు — సమయమున నొకడుఁబలి, బలియని కేకవేయును.)

సి: (చివాలున ప్రవేశించి) ఓయీ! ఆగుమాగుము!—పాప మామేకపై కత్తినెత్తకుము! (రాజును, తదితరులను జూచి) మహారాజా! మహాత్ములారా!—సోదరులారా! శాంతచిత్తులై నా పలుకుల గొన్నింటి నాకర్ణింపుడు!—ఈ యజ్ఞమును మీరు పూర్వాచారమని మాత్రమే తలపెట్టుచున్నారు!—ఇట్టిదానికై యేమియు నెరుగని అభాగ్యజీవుల నసంఖ్యాకముల—గొంతుల గోయుచున్నారు!! — అట్టి ఘాతుక కార్యములచే నేమగుచున్నది?—సహజముగ కోమలములగు మీ (మనస్సులు) హృదయములు పాషాణతుల్యములుగ పరిణమించు చున్నవి—అయ్యలారా!! ఇంతకన్నను లోకమున వేఱె అవివేకము గలదా?—అదియునుగాక—అట్లు చంపబడిన శవముల నతిప్రీతితో భుజింతురు కూడ!—మాంసభక్షణము!—ఈ లోకమున మానవుడు మాంసభక్షణము చేయుటకై సృష్టింపబడెనో లేక శాకాహారియై బ్రదుకుటకు మాత్రమే నేమో!—కొంచము విచారింపుడు!—సృష్టియందు మాంసాహారులుగా నేర్పడిన జంతువులు—మాంసమును చీల్చి చెండాడి తినుటకు వాడియైన కోరలను—మిక్కిలి గఱుకుగల నాలుకను గలిగియున్నవి! మానవుడట్టి కోరలు మొదలైనవి కలిగియుండెనా?—లేదు—! ఇట్టి మానవుడు తామసస్వభావుడై తామసములైన నీచాహారములను అభిలషించుచున్నాడు! ఏమి! సృష్టియందు శాకాదులైన సాత్త్వికాహారములకు లోపము వాటిల్లెనా? అపరిమితముగనున్నవి!—ఏదియో యొక దేవత పేరుననో—మరే పేరుతోనో—నోరులేని — దిక్కుమాలిన—నిర్భాగ్య ప్రాణుల స్వోపభోగమునకై—హింసించుటకు—మానవుడుద్యుక్తుడగుచున్నాడు!—స్వోపభోగమునకై లోకమున మానవుడు కావింపని ఘాతుక కార్యము గలదే?! పరార్థమునే స్వార్థముగ జూచుకొనుడు! మీరే దేవతలు కాగలరు! 'అహింసా పరమ ధర్మము'ను—మనోవాక్కాయముల త్రికరణముల ననుష్ఠింపుడు! భూలోకము స్వర్గలోకమై పోగలదు! మహాశయులారా! ఈ నా వచనములను మన్నించి ఈ జంతువధ నాపి—ఇట్టి హింసాకార్యముల యికముందునను కలుగకుండునట్లు చేయగలమను వాగ్దత్తము నొసంగెదరా సరియే—లేకున్న—

గీ॥ ముందు మీ యజ్ఞపశువుగా—ముక్తికొరకు
నన్ను బలిజేసి పిదపనీ—చిన్ని పశుల
నరకి మీ స్వార్థపరతను—నరుగుడిదియె
మాట నేర్పినదానికి—బాటయను.

(చేతులుకట్టి, మెడనువంచి—ధృఢముగా నిలచును.)

బింబి: (శీఘ్రముగా లేచివచ్చి సిద్ధార్థునికి నమస్కరించి) మహాపురుషా! నీ పవిత్రోపదేశముచే—మే మెల్లరము—పరమ పవిత్రులమైతిమి! మహాభాగా—

గీ॥ బలిపశువు ప్రాణరక్షకై — బాధ జెంది
స్వీయజీవనదానంబు — జేయదలచి
ముందునిలచిన నీ త్యాగమునను మూర్ఖ
గుణము మమ్ముల విడచెను — జ్ఞానమబ్బె!

నీ యుపదేశానుసారముగ, నేటినుండియే — నా మగధ సామ్రాజ్యమునందంతటను — యేమూలను — యే విధమైన హింసయు లేకుండ జేయుటకు — హింసయను పదమే వినబడకుండ జేయుటకు — ప్రతిజ్ఞ చేయుచున్నాను! — మేమెల్లరము పరమ అహింసావాదులముగ నుండుటకు — ఈ క్షణముననే కంకణమును గట్టుకొనుచున్నాము! మహాత్మా! తామింకను కొలది, దినములు నాయొద్ద నివశించి, తమ దివ్య బోధల వినిపించి — మమ్ముల కృతార్థుల గావింప, వినమ్రుడనై వేడుకొనుచున్నాను!

సి: మహారాజా! బింబిసారా! నేను నీయొద్ద రెండు దినములు మాత్రమే నివసించెదను. ఆపైని నేను తపోవనమున కేగవలసియున్నది! — మీ కెల్లరకు శుభమగుగాక!

బింబి: చిత్తము! అట్లే కానిండు! —

(అందఱుపోవ — తెర —)

రంగము ౩

(మహాబోధి వృక్షము. ప్రవేశము, సిద్ధార్థుడు.)

సిద్ధా: — (స్వగతము) ఔరా! ఇంతకాలముగ — యిన్నిన్ని విధముల ప్రయత్నించుచున్నను — నాకా సత్యజ్యోతి — దివ్య ప్రకాశము — పరమబోధము — మనోగోచరము కాజాలక పోయెనే! — (యోజించి) ఇట్లు చేసెదగాక! ఆ పరమజ్యోతి — సిద్ధార్థా! నీ హృదయగతము కావలె! ఈ వృక్ష మూలమునుండి — నీ నిష్ఠనుండి — నీవు లేవవలె! — ఇదియే ప్రతిజ్ఞ!

గీ॥ ప్రకృతి తనరీతి విడచియు — పాడుగాని
నీవు మాత్రము నీదీక్ష — నెరపు కొరకు
మనసు చలియింపకుండంగ — మహిత శక్తి
బోధివృక్షము మొదలునే — వదలిచనకు!

(వృక్షమూలమున సుఖాసీనుడై నిష్ఠయందుండును.)

(ప్రవేశము, మారుడు.)

మా: — (పాట)

నాబాణములా పాలుబడక లోకమందునా!
గలారే విరాగులైన గాసిపెట్టనా! ॥నా॥
మోక్షమని ముక్కుమూసి మూర్ఖులగుటెగాని!
ఇక్షురసము చవిచూడక విడచువాడెజ్ఞాని ॥నా॥
రాజుగాని వాజగాని దేవుడైనగాని
వింటిమ్రోత విన్నంతననె రాడె ఎల్లమాని ॥నా॥

(తనలో) ఓహో! ఇప్పుడీతడుగట్టి ప్రతిన నే పూనియున్నాడు! ఔరా నాశక్తి సామర్థ్యముల నీతడు కొంచమైనను గమనించుటలేదే! నా దృష్టియందెంత మాత్రపు వాడీతడు?! ఈ క్షణముననే వీరిని పరమభ్రష్టుని గావించి విడచెదగాక (ప్రకాశముగా) సిద్ధార్థా! సిద్ధార్థా!! ఓయి సిద్ధార్థా!!! ఇటు చూడుము! నిరంతరోపవాసములచే మిక్కిలి కృశించినాడవు! వట్టి ఎముకల ప్రోగువైతివి! ఇంక భుజింపకున్న ప్రాణముల గోలుపోగలవు! ఇదిగో! ఈ పంచభక్ష్య పరమాన్నముల నారగించి ప్రాణముల నిలుపుకొనుము! నిష్కారణముగ నేలజచ్చెదవు!?

సి: — (కన్నులు తెరువకయే నిరసనగా) మారా! వచ్చితివా! దుర్మార్గా! — వినలేదా — నీవు — నాప్రతినను!? సంకల్పసిద్ధి నొందువరకు భుజియించునదిలేదు! రణరంగమున వెన్నిచ్చి పారిపోవుటమేలా? శక్యమైనంత సాహసమునుజూపి వీరస్వర్గమును గాంచుట మంచిదా? — పొమ్ము! మారా! పొమ్ము!! — విషపూరితమగు నీ హితము నెంతమాత్రము వినువాడుకాడే సిద్ధార్థుడు!

మా: సిద్ధార్థా! నాహితమును — వినువాడవు కావా? — పిచ్చివాడా! ఎందులకయ్యా! నీకీ తపములు! కూటికా — గుడ్డకా? నన్నాశ్రయింపుము! — నిన్ను యీ చతురంభోధి పరీత భూవలయమంతయును సామ్రాట్టు నొనర్తును! — సార్వభౌముడవై లోకమునకు నీవెంత మేలు చేయగలవో కొంచెము గుర్తింపుము! — ఏకఛత్రముగ

నీ భూమండలమును పరిపాలించునాడు నీకీర్తి చంద్రిక యాసేతు హిమాచలమంతట నెట్లు ప్రసరించునో యోజింపుము.

సి: (కఠినముగ) మారా! నిన్ను నే నెఱింగినవాడనే! దుష్టుడా! దుర్బోధకుడా!—నీవీ ప్రపంచమును నేకచ్ఛత్రముగ నేలుచున్నాడవు!—నీ వొసంగు భాగ్యభోగములన్నియు నస్థిరములైనవి!—నీ రాజ్యము వట్టి గర్వపూరితమైనట్టిది! నేనో! శాశ్వతమగు సత్యరాజ్య పట్టాభిషిక్తుడనగుటకు ప్రయత్నించువాడను!—నాతో నీకేటి పని!—పో! పొమ్ము!! ఇంక పొమ్ము!!!—

మా: (నమ్రుడై నమస్కరించి) మహానుభావా! నేను నీ యెదుట పూర్తిగ నోడితి! (పైకిజూచి) అదిగో దేవతలు నీపై పుష్ప వర్షమును గురియుచు—నిన్ను స్తుతించుచున్నారు! నీవింక బుద్ధుడవైతివి!

(పాట)

ధన్యుడవు నీవు సుమా మహాత్మా! ||ధ||
అన్యులునీ సములౌటసున్న ||ధ||
బోధిక్రింద నే బుద్ధుడవైతివి! ||ధ||
సిద్ధిన్ గంటివి శీఘ్రకాలమున ||ధ||

(పాటపాడి నమస్కరించి పోవును.)

సి:—(మెల్ల మెల్లగా కనులు విప్పిజూచి బ్రహ్మానందముతో) లభించినది సత్యజ్యోతి! కాంచితిని పరమ ప్రకాశమును!!—పొందితిని దివ్య బోధనమును!!!—

(పాట)

సుఖములోనే దుఃఖముగలదూ।
సుగతి నరగుటయే విధియా ||ప||
మమతలోనే మఱచి సర్వము।
మాయజిక్కకుమా మనసా ||ము||
ఒకటే జగతి జీవికి బాటా
చావేనిజంబుగా।
భాగ్యము భోగ్యము పాడుకోఱకే
బాధయగున్ కనగా ||సు||

(పాడుచూ నిష్క్రమించును)

తెర.

(సర్వం సంపూర్ణము.)

నిష్క్రమణ

మూలం :
ఓ'గ్రోసీ

అనుసరణ :
శ్రీమతి జమ్మి వెంకట రమణమ్మ

డాక్టరుగారు చాలా చిరాకుపడ్డారు శశి చెప్పుతూంటే బుఱ్ఱ ఊపుతూ. "అతన్ని నీవు బాగా గుర్తించినట్టు నీకు తోచినప్పుడు అతనితో ఎందుకు మాట్లాడేవుకావు ?" అని అడిగేరు. శశి తనుకట్టుకున్న చీరమీద అద్దకంపువ్వులు చూస్తూ కూర్చుంది. అంతకు ఒకక్షణంముందు డాక్టరు గారికి, ఆజరిగిన సన్నివేశం పూర్తిగా చాలా జాగ్రత్తగా చెప్పింది......

"అలాగ చేదాం అనుకున్నాను కాని, భయంవేసింది మాట్లాడుదామని తెగించేటప్పటికి. యెలాగో నేను రైలులో వున్నట్టు తెలుసుకున్నాను, ఆయన ఆప్లాటుఫారం మీద వుండిపోయారు, ఏదో చెప్పారుకాని అదిగ్రహించుకో లేక పోయాను"

డాక్టరుగారు మళ్లీ బుఱ్ఱ తటపటాయిస్తూ......"ప్లాటు ఫారము మీద అసలు ఆమనిషి లేనేలేడు. అదంతా నీయా తనలో ఒకభాగం; నీవేదన; ఆమనిషి నీ మనస్సులోనే వున్నాడు. నువ్వు నీమనోనాధుణ్ణి ఆప్లాటుఫారం మీద చూసినట్టు ఏదో అతనుమాట్లాడినట్టు, నీవు పూర్తిగా సమాధానం అయినసంగతి నాకు తెలుసు. ప్రియమైన శశీ దేవీ యిదంతా నీ మనోవ్యాధి! నువ్వు నన్ను నమ్మాలి. నీలాంటి రోగుల్ని చాలామందిని చూసాను. మరొక్క రెండు మూడు నెలలు పోతే, నువ్వుస్వస్థత చెందాక నేను ఎందుకు యింత ఖండితంగా యున్నానో నీకు బోధపడు తుంది" అని డాక్టరుగారన్నారు.

శశి అధైర్యంగా దీర్ఘనిట్టూర్పు చాలా బరువుగా విడ చింది. చురుకైన ఆక్రితం గంటలో జరిగిన సంగతంతా మళ్లీతాను తాపీగా చెప్పుదామని "డాక్టరు మధుసూదన రావుగారు...! మీరు అర్థం చేసుకోలేక పోతున్నారు, నేను గాలిలో మేడలు కట్టటంలేను. ఆయనను నేను చూసేను. ఆయన ముఖము ఆయన భావాలునాకు తెలుసు. మా వివాహము జరుగవలసినది యీదినమే! మీరు కాస్త జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటే............నేను ప్లాటుఫారము మీదకు వచ్చేసరికి ఆయనలేరు. నేను పచారు చేస్తున్నాను రైలు బండిరాకకు నిరీక్షిస్తూ......తరువాత అకస్మాత్తుగా కాళ్లదగ్గర మూటాముల్లెతో కూర్చొని వుండగా చూసాను, నేను వెనక్కి తిరిగియుండగా వచ్చివుంటారు......

"తెలుసమ్మా తెలుసు".........అని డాక్టరుగారు అడ్డుగావచ్చి "ఇది మూడోసారి నువ్వుచెప్పడం, నేను వినడం. నువ్వు అతనికళ్లలో వింతైన భీకరమైన చూపు చూసేవు. అది ఎంత భయంకరంగా వున్నా నిన్ను ఆకర్షిం చింది. కాని నువ్వుమాట్లాడే ధైర్యం చిక్క బట్టుకు నేం దుకు, అలాగే పచారు చేస్తున్నావు. నీకు అతని నిశితచూపు తెలుసు. అతని చూపు నిన్ను పిలుస్తూనే వుందికానీ...... నీవు భయపడ్డావు. ఇంతలో రైలు రావటంవల్ల ఎక్కి పోయేవు. ఆ రైలు కదలుతూ వుండగా అతని వాక్కు విన పడింది. కాని అర్థముచేసుకో లేకపోయావు. అంతేనా...? శశి అవునన్నట్టుగా తలవూపింది.

"అవునా శశి! కానీ నీబుద్ధికుశలత, యిదిపూర్తి అసం దర్భమని నీకు తోపించాలి. నీప్రియయువకుడు, ఆరు నెలల క్రిందట కీర్తిశేషుడయాడని తరుచుచెప్పుచూ వుండేదానివి. ఆరు నెలలయింది...! తెలివి తెచ్చుకో. ఆ కనుపించినవాడు, అతను ఎలాగవుతాడు."

......శశి డాక్టరుగారి వైపు తీక్షణంగా చూచి "యింకా, మీకు అర్థంకాలేదండీ యీరోజు మాకల్యాణం రోజు అవవలసింది. యీరోజు మేమిద్దరం వధూవరులం కావాలెనని పెద్దలచే నిర్ణయించబడింది... డాక్టరుగారూ! అందుచేత చూడండి అతనక్కడ వున్నారు. ఆహా! నాకు అతనితో మాట్లాడే ధైర్యం అప్పుడే కలిగివుంటే, ఇప్పుడు నేనేమి చేయవలసిందీ తెలుసుకొనివుందును. మీరు నాకేమీ చెప్పలేరండీ......చెప్పలేరు."

నిష్క్రమణ

......"అమ్మాయీ! నేను అనేకసంగతులు చెప్పగలను. నేను చెప్పినది నీవు నమ్మాలి. నీకున్న పరిస్థితులు నేను బాగా బోధపరచుకోగలను. అతడు చనిపోయాడని నీవు ఒప్పుకుంటావు, అవునా......? అతని అంత్యసమయంలో నువ్వు అతని దగ్గరేవున్నావు. ఇదంతా వాస్తవం అని నీకు తెలుసు. అందుచేత అతన్ని నువ్వు ప్లాటుఫారం మీద తిరిగి చూడలేక పోయావు. ఇదంతా నీ శ్రమచెందిన మనస్సులో తృష్ణ. నీవు చాలా అలిసావు. కళ్లు ఎఱ్ఱగావున్నాయి. ఆకళ్లు ఎఱ్ఱగావుండడం నేను చూసి సహించలేను. నీవు పూర్తిగా విశ్రాంతి తీసుకొని రేపు పుదయాన్నే లేచేసరికిగడిచిన రాత్రి గురించి నీవు అనుకోగలవు. నిజంగా నీకు పెళ్లికావలసిన యీరోజు ఆశాభంగం ఓర్వలేవు. నే చెప్పుతా...విను. అతిసరదాఅయిన స్నేహితుడు నిన్ను ఊరడించి, ఉబ్బించి ఖుషీ చేయగలిగిన ప్రియమైన స్నేహితుని యింటిలో విందనుభవించు. ఆతరువాత సినీమాకివెళ్లు. ఏదో నీకానందంకలిగించే ప్రదర్శనం చూడు. సరదాగా గడపగలిగినంత రాత్రిగడుపు. బాగా అలసట చెందేవరకూ ఆనందించు. నిద్రవస్తుంది హాయిగా పండుకో......"

......శశి డాక్టరుగారి అతితెలివికి నవ్వుకుంది. మూడు నెలలు బట్టియిదే సలహాయిస్తున్నారు. ఏదో తనను మతి మార్చుకోమంటారు. డాక్టర్లు యింత తెలివి తక్కువవారు ఎంచేత అయారో. ఎలాగుయింత ఖచ్చితంగా ఉంటారో. ప్రతి సినీమాకథలో ఒకనాయకి, ఒకనాయకుడు ఉంటారు. ఒకయువతి యువకుడు, కౌగిలింతలూ, పరస్పర ప్రేమ వీక్షణాలూ సలుపుతారు. ఏక్లబ్బులోచూచినా, ఇండ్లలో చూచినా ప్రేమగీతాలు పాడేరేడియోలే!...తనూరామం, రామంతనూ. అన్నివేళలు ప్రేమతో కూడుకొన్న వే స్నేహితులా! రామం స్నేహితులుకాని స్నేహితులెవరు తనకు తెలిసినంతమట్టుకు? వీటివల్ల గోరుచుట్టుపై రోకలిపోటు అవుతుందని శశి తనలో అనుకున్నప్పటికీపైకి అది మంచి ఆలోచనే అంది డాక్టరుగారితో.

శశి నేనువుంటానని చెప్పినప్పుడు డాక్టరుగారు ఆమె వీపుతట్టేరు. అప్పటికాయన అట్టేశ్రమపడ్డట్టు కనపడలేదు. ఆయన చాలా ఉదారహృదయులు. కాని నిజమైన విషయాలు కనిపెట్టలేనంత తెలివి తక్కువస్థితిలో వున్నారు.

శశి క్రితం వారంలో రాత్రులు ఎలాగ గడిపిందో ఈ రాత్రి అలాగే గడపటానికి ఉపక్రమించింది. టెలిఫోను గదిలోకి వెళ్లి, నెంబరు 3946 పిలిచింది. జబాబు స్త్రీకంఠధ్వనితో వచ్చింది. శశి అలాగే వుండిపోయింది. ఆ స్త్రీ కంఠధ్వని రెండు మూడు సార్లు "హల్లో!! హల్లో!!" అని కోపంగా ఫోనుదింపింది. మధ్య ఆపరేటరు అందుకున్నాడు.

"నాకు 3946 కావాలి" అని శశి అంది. టెలిఫోను ఆపరేటరు ఆ నెంబరుతో కలిపినట్టు చెప్పేడు. కాని నాకు కావలసిన రామం గొంతుక రాలేదని శశి అంది. తరువాత కొన్ని నిముషాలు పోయాక మళ్లీ ఆ నెంబరు ప్రస్తుతం ఆ పేరుతో టెలిఫోను లిస్టులో లేదని చెప్పేడు శశికి. అది నిజం అని తెలుసు. కాని పిలవగా ఎప్పటికయినా రామం గొంతుక వినవస్తుందని అనుకుంది. రామం తనూ సంతోషంగా కలిసి కాలక్షేపం చేస్తూవుండే అన్ని క్లబ్బులూ, సినీమాలూ, పార్కులూ తిరిగింది ఎక్కడయినా రామం కనిపిస్తాడనే నమ్మకంతో. ఈ నమ్మకానికి అన్వయం వుండక్కరలేదు. ఎందుచేతంటే రామంలాంటి చలాకీ మనిషి ఆరోజు అంతసరదాగా అంతభావయుక్తంగా గడిపిన మనిషి ఊరికే బ్రతుకు చాలించలేడు. అది డాక్టరుగారు కనిపెట్టలేక పోయారు. ఈ విషయం నమ్మటానికి ఆ ఆవేదన వుండాలి. ఆ ఆవేదన తనకితప్పదు. అసలు తనకా నమ్మకం అటువంటిది. సులువుగా నిస్పృహ చెందవచ్చు.

తను నివసించుచున్న వీధికి చేరేటప్పటికి శశి నిస్పృహ చెందింది. తను ఆ వీధిలో ఒక భవనంలో మూడోఅంతస్థు గదుల్లోవుంది. ఆ గదులు కళావిహీనంగా, ఈజూరోఅన్నట్లు కనుపిస్తున్నాయి. రెండు కిటికీలపైని తన మూడవకిటికీ చీకటిగావుంది. తన పనిమనిషి ఆ కిటికీలో లైటుపెట్టే తెలివితేటలు కల్గిన మనిషైవుంటే బాగుండేది అనుకుంది. అన్ని మెట్లు బరువుగాఎక్కి తనగది చేరుకుంది. వుత్తరాలడొక్కు చూసింది. అందులో రెండు కేటలాగులుతప్ప మరేమియూ లేవు. డ్రాయరుకూడ వెతికింది అందులో

రామం వ్రాసిన గీతం కనబడింది. తనకు కవిత్వంలో అభిరుచి, దానిని ప్రశంసించే భావం లేకపోయినప్పటికీ ఆ గీతం ఆకర్షణీయంగా వున్నట్టు ఆమెకు తోచింది. అది చంచలమైన చూపుతో చూస్తూ కూర్చుండిపోయినది. పరధ్యానంగా కళ్లుమూసి తెరచేలోగా రామం ప్రత్యక్షమయాడు. తన కెదురుగా నిండు నవ్వు మొఖంతో, మెరుస్తున్న పళ్లతో ఖుషీగా తనవైపు చూస్తూ

"ఏమి చేస్తున్నావు శశీ"...? అన్నాడు. ఆమె తీక్షణంగా చూసింది. "రామం! రామం! వచ్చేవా?"అంది.

"మరెవరినైనా ఎదురు చూస్తున్నావా శశీ?!......

"జ్ఞాపకం తెచ్చుకో" అని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో పోతున్న పాతపాటలన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చేటట్టు నవ్వాడు.

"రామం! నువ్వు రామానివని నేను నమ్మలేక పోతున్నాను. నిజంగా నమ్మలేక పోతున్నాను."

"సరే నేను మరెవరిని"...? "నువ్వు నారామానివి" "మరి ఒక పిశాచిని చూసినట్టు వుండిపోయావేం? గ్రహించేవుకదా! నాకోసం నీదగ్గర ఏమీలేవు?"

వెంటనే శశిలేచి అతని దగ్గరగా వెళ్లింది.

"శశీ! ఎన్నోమాట్లు నిన్ను నా ప్రణయ బంధాల్లో చిక్కించుకుందామని వచ్చేను."

"నిజంగా నా రామం!"..."నిజం శశీ"

"స్టేషను దగ్గర చూసాను. నాతో ఒక నిముషం ఓపిక పట్టి మాట్లాడుతావని అనుకున్నాను."

"స్టేషనుదగ్గిర నీవేనా రామం?"..."అవును...నీ వెళ్లే మార్గంలో ఏమైనా తీసుకుంటాననా? అంత జోరుగా రైలెక్కావు?—ఫోనులో నీ మాటలు నేను విన్నాను నేను మాట్లాడినపుడు నీవు వినుపించుకోలేదు. ఈ వీధి చివర చెయ్యి ఆడించాను...కాని నువ్వు పరధ్యానంగా వెళ్లిపోయావు"—

"రామం! ఆ డాక్టరుగారు అలా చెప్పారు. నేను మనోవ్యాధితో బాధపడుచున్నానని అన్నారు...

...నేను అలా కనిపెట్టుకొని వుంటే నీరాక తెలుసుకొని వుందును."

అంటూ శశి, రామం! దగ్గరగా చేరపోయింది. ఆమెను అలాగే ఆపి.....

"శశీ! చాలకాలమై ప్రయత్నముచేసి, చాలా అలసేను. నీలో నువ్వు విషయం ఆలోచించి తేల్చాలి. నాబలవంతం ఏమీలేదు. నీకు యివాళ ఏరోజో తెలుసుకదూ. నాతో నువ్వు వెళ్లిపోరావాలి—నీకు నాతో రావాలని వుంటే వెంటనే యిప్పుడే రావాలి. నీకు భయం కలిగించవచ్చు. నువ్వు తరువాత విచారించవచ్చు. అయినప్పటికి నాకు మరి రావడానికి వీలులేదని నువ్వు తెలుసుకొని నిర్ణయం చేసుకోవాలి. నేను చాలాదూరం పోవాలి."

శశి! తన్మయత్వముతో, అతని మెడచుట్టూ తన బాహువుల్ని అల్లింది.

"కొన్ని వస్తువులు తీసుకొనివస్తాను. ఆగగలవా?... రామం"

"అయ్యో తెలివి తక్కువ పిల్లా...! నీకు ఏ వస్తువులు అవుసరము వుండదు. ఎలాగున్నావో ఆలా యిప్పుడే రావాలి" అన్నాడు, నవ్వుతూ రామం.

"అయితే పద రామం...పద...తొందరగా పద"

రామం లేచి "శశీ, ఏమీ భయపడననీ నేను చెప్పినట్టే చేస్తానని నాకు వాగ్దానం యియ్యాలి," అంటూ పడకగది కిటికీ దగ్గరకు వెళ్లేడు. శశి! అలాగే తప్పకుండా అంటూ ఆతన్ని అనుసరించింది.

ఇద్దరూ ఆ కిటికీ ఎక్కుతుండగా, "నేను నీకు సైగ చెయ్యగనే నాచేయిపట్టుకొని వెళ్లిపోయిరా, శశీ భయపడకు. కిటికీ ఎక్కి కళ్లు మూసుకో. మరి నీకేకాతరా వుండదు. మనకి యీ ఘోరమైన ఎడబాటు మరిలేదు."

ఆ కిటికీలోనుండి యిద్దరూ చూసారు. క్రింది అంతస్థులలో ఎవరి పనులలో వారు ఆరాత్రివేళ నిమగ్నులై వున్నారు. అందుకు సంబంధించిన ధ్వనులు ఆ కిటికీలద్వారా వినబడుతున్నాయి. ఆ వీధికి ఆ యింటిముందు కాళీస్థలం నిర్మానుష్యంగా వుంది.

"ఇప్పుడు" అని రామం సైగచేశాడు.

నూతన చైనా స్త్రీలు

మూలం :
ఉమన్ యిన్ న్యూచైనా

అనువాదం :
రామ్‌చంద్

1 అక్టోబర్ 1949 లో నూతనచైనా ఉద్భవించింది. చైనా ప్రజల మెలకువతో, ప్రజాచైనా రిపబ్లిక్ ఉదయించింది. దానికి అధ్యక్షుడు మా సియాంగ్. యీ ప్రజా చైనా రిపబ్లిక్ ఉదయించడానికి కారణం ముఖ్యంగా స్త్రీలే. ఈ చైనా స్త్రీల ఉత్సాహం వల్లనే, ప్రపంచములో స్త్రీలు చేయలేనిపని ఏదీలేదని స్పష్టమైంది. చైనా స్త్రీలు ఆచరణలో ఆసియా స్త్రీలను మేల్కొల్పారని చెప్పవచ్చును. 5000 సం॥ రాలనుండి ఫ్యూడల్ పద్ధతులలో, ఆచారాలంటూ, కట్టుబాటులంటూ చైనా స్త్రీలను నీచాతినీచంగా అణగద్రొక్కేశారు. వారుహీనమైనవారని, వారు ఎప్పుడూ పురుషులకు ఎదురు చెప్పకూడదని, శాసనాలు, అధికారాలు ప్రయోగించారు. వారిని బానిసలుగా కూడా పురుషులు అమ్మివేశేవారు. వారిని తన్నినా, ఆఖరుకు చంపినా, నోరు ఎత్తకుండా చేశారు. వారు మొదట తల్లిదండ్రులకు తరువాత భర్తలకు బానిసలు. బానిస కాబట్టి భార్యను భర్తలు డబ్బు కక్కుర్తికొరకు ఒకరి చేతులలో పెట్టినా పర్వాలేదు. దానికి మాత్రం శాసనాలు అడ్డురావు. భార్య అంటే బానిస అనే అర్థం వారు నిర్ణయించారు. స్త్రీ ఎదిరిస్తుంది, తన భర్తను తనే చూచుకొంటుంది, ఎవరినైనా ప్రేమించి పెండ్లి చేసుకొంటుంది, తనచెప్పు చేతలలో నడువదనే భయంతో తల్లిదండ్రులువారిని పసిపిల్లలుగా యున్నప్పుడే, పెండ్లిచేసి అత్త వారియింటికి పంపివేయడంకద్దు. భార్యబానిస కాబట్టి, ఆమెకు యింటి పనులేకాకుండా భర్త, తనుచేసేపనిని కూడ చెయ్యమని ఆర్డర్ యిచ్చేవాడు. అంతబరువును ఆమె మోయగలదో లేదో ఆలోచించే వాడుకాదు. శ్రమపడి, అలిసి, విశ్రాంతి తీసుకుంటే, వెనక్కు తిరిగివచ్చి, యిష్టం వచ్చినట్లు తిట్టి, తన్నడానికి కూడ అర్హతను కలుగజేసింది ఆచారం అనే శాసనం. (యీ పూర్వపు చరిత్రను Good earth అనే పుస్తకంలో అమెరికా రచయిత్రి "పెరల్ బక్" వ్రాసింది.) గాని యీ పరిస్థితులు అన్నీ మొన్న మొన్న జరిగిన మార్పుల వల్లపోయాయి. యీ రోజున యీ మార్పును తీసుకొని రావడానికి కారణం ఆస్త్రీలే. పురుషునితో సమానహక్కు, గౌరవాలు సంపాదించారు. పురుషునితోపాటు స్త్రీ కూడ సమానపదవులను స్వీకరించడం మనం చూస్తూనేయున్నాం.

చైనాలో పుట్టి పెరిగిన ప్రతీ స్త్రీ పురుషునితో సమాన హోదాను కలిగియుంటుంది రాజకీయంగా, సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా కూడా. పూర్వపు చాదస్తాలు, హద్దులు స్త్రీలకు లేకుండా, వివాహాది యితర కార్యక్రమాలల్లో కూడ, నూతన ప్రజా తంత్రచైనా తన రాజ్యాంగాన్ని సరిదిద్దింది. ఆ చూపిన మార్గంవల్ల వారి ఉపవాసాలు, ప్రార్థనలు, ఏడుపులుతగ్గాయి. వాళ్ల అభివృద్ధికి గాను నూతన ప్రభుత్వం చాలా శ్రద్ధ తీసుకొంది. వారి ఆరోగ్య సదుపాయాల గురించి, వారి రక్షణకు, స్త్రీ కార్మికులబాధలు పోగొట్టుటకు, గనులలో, పరిశ్రమలలో పనిచేసే స్త్రీలసుఖాలకు పూర్తిగా ప్రభుత్వం బాధ్యత తీసుకొంది. చాంకైషేక్ యొక్క పరిపాలన, ప్రజా పరిపాలననే ముసుగులోయుండేది. కుమింగ్‌టాంగ్ పరిపాలనలో స్త్రీలగురించి, పుస్తకాలలోను, ఉపన్యాసాలలోను, డాక్యుమెంటులలోను మాత్రమే ఉండేవి. ఆ పద్ధతి కాకుండా యీ నూతన ప్రజా పరిపాలనలో ఆచరణలో చూపించడంవల్లనే స్త్రీలు, యీ నూతన ప్రజా తంత్ర పరిపాలనను గౌరవిస్తూయున్నారు. ఎప్పుడు కనివిని ఎరుగని పెద్ద హోదాలను యిప్పుడు వారుపొందడం మనం చూస్తూయున్నాం. వారిలో ప్రథమురాలుగా సూంగ్ చింగ్‌లింగ్ (మదాం సన్‌ఎట్‌సేన్) అత్యున్నతస్థానాన్ని స్వీకరించింది. కేంద్ర ప్రభుత్వములోని 6 గురు ఉపాధ్యక్షులలో యీమె ఒకర్తె. యిద్దరు కేంద్రప్రభుత్వ వ్యవహారాలను నడిపించే పెద్ద హోదాలలో యున్నారు. (స్త్రీలం ఎప్పుడూ ఆ పదవులను పొందలేదు) ప్రజా పరిపాలనకుగాను

పునాదులు వేసిన సన్‌యెట్‌సేన్‌తో సహచరులుగా యుండి, పోరాటం జరిపిన స్త్రీలు హోహెసింగ్‌నింగ్ (మదాం లైచుంకే), స్టెచెంగ్ అనువారలు. వీరు కేంద్ర కమ్యూనిస్టు పార్టీ తరఫున, కేంద్రప్రభుత్వ మంత్రిత్వములను స్వీకరించారు. 19 మంది స్త్రీలు, ప్రభుత్వకీలకస్థానాలను అలంకరించారు. మంత్రులుగా, ఉపమంత్రులుగా, కన్సల్టింగ్ మెంబర్లుగా, ప్రభుత్వ పరిపాలకులుగా అనేకమంది స్త్రీలు నియమించబడ్డారు. కేంద్ర ప్రభుత్వకౌన్సిల్ సభ్యులు 662 మంది లోను యీ రోజున స్త్రీలసంఖ్య 67 మంది అని గుర్తుంచుకోండి. యిదేవిధంగా రాష్ట్ర, జిల్లా, పట్టణ, గ్రామ ఎన్నికలలో స్త్రీలు ముందుకు వస్తూయున్నారు. యీ విధమైన ఉదాహరణలు మనం అనేకం చూపించవచ్చును. మొన్న జూలై నెలలో ఆఖరువారంలో ప్రజాప్రతినిధుల కాంగ్రెస్ దక్షిణ పెకింగ్‌లోని ముఖ్య రైల్వే కేంద్రం అయిన షిత్షేభున్‌లో జరిగినప్పుడు ప్రత్యేకంగా 20 మంది స్త్రీ డెలిగేట్లు, ప్రతినిధులు ఆహ్వానింపబడ్డారు. ఆ సమావేశములో 100 కి 12.4 మంది స్త్రీలే. అదేకాకుండా ఏనాడూ మునిసిపాలిటీలో కాలుమోపని స్త్రీలు, యీరోజున మునిసిపాలిటీలో ప్రవేశించారు. క్రొత్తలోనేషి త్షేభున్ పట్టణ మునిసిపల్ కౌన్సిల్ మెంబర్లు 25 గురిలో యిద్దరు స్త్రీలు. వారిలో యన్‌కింగ్‌పింగ్ అనేయవ్వనవతి (ఆమె టాషిన్ దూదిమిల్లు వర్కరు మాత్రమే) కూడ ఒక సభ్యురాలు. యీ విషయాన్నే మనం గుర్తు ఉంచుకోవాలి. కార్మిక స్త్రీ కౌన్సిలర్ అయింది. ఆమె ఎట్లా కాగలిగింది? అనే సమస్య చర్చిస్తే, ఆమె చైనా విముక్తికొరకు, అందరిని సమీకరించి, గొప్ప త్యాగంచేసింది. ఆత్యాగం అతీతం. ఆకృషిలో ఆమె వ్యాధిగ్రస్తురాలైంది. ఆమెత్యాగం చిన్న కథరూపకంగా విముక్తి చైనా అంతలోనూ ప్రతిధ్వనిస్తూ యుంటుంది. ఆమెతన స్థానానికి, చిరునవ్వునవ్వుతూ యుంటుంది. ఆమెనుసరించి పాడినపాటే వారి జాతీయ గీతంగా యుంటూంది.

యీ విధంగా నూతన చైనా యుగంలో స్త్రీలు పురుషులతోపాటు ముందుకు వస్తూయున్నారని మేము గర్విస్తూయున్నాం.

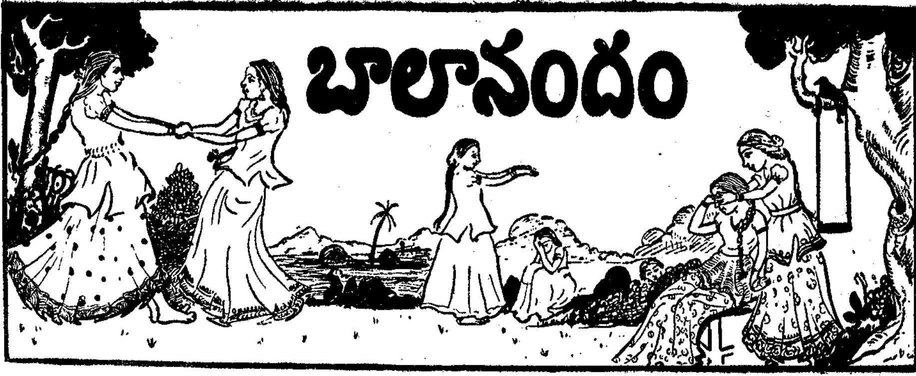
జనవరి — 26-1-1951

శ్రీమతి గిడుగు లక్ష్మీకాంతమ్మ

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సామ్రాజ్యమునుగాంచు
టీనాడె యీనాడె యీదినంబె
గాంధి నెహ్రూ పటేల్ కడగండ్లు తీరుట
యీనాడె యీనాడె యీదినంబె
భారతావనికెల్ల బంధముల్ సడలుట
యీనాడె యీనాడె యీదినంబె
భారతజనని సౌభాగ్యంబు పండుట
యీనాడె యీనాడె యీదినంబె

గీ॥ జయపతాకపు తోరణాలు జాలువాఱి
వీధివీధుల శుభకళల్ వెలయుచుంట
పుణ్యసుభ దినమీనాడె పూజ్యమాత
భరతజన యిత్రి గర్భమ్ము పండెననగ.
కలిమి సూచించు ధర్మ-చక్రంబు తిరిగి
కళల దిలకించు పలువన్నెల కాంతులలరి
మహిత స్వాతంత్ర్య గీతముల్ మంజురవళి
తరలగా వచ్చెమనకు స్వాతంత్ర్య దినము.

తెలివిగల వైద్యుడు

వెంకటపతిరాజు

నగనగా ఒక ఊరిలో ఒక రాజుండేవాడు. అతడు బహుక్రూరుడు, దయలేనివాడు. తన మాట నెదిరించినవారిని ఉరితీయించేవాడు. కొన్నాళ్లకు అతనికి జబ్బువచ్చినది. ఆజబ్బు బాగు చేయడానికి ఎంతోమంది వైద్యులు వచ్చిరి. కాని లాభము లేకపోయెను. ఆజబ్బు కుదర్చనివారి నందరిని చంపించెను. వైద్యులతని వద్దకు వచ్చుటకు భయపడిరి. రాజుకు జ్వరము ఎప్పటికి తగ్గలేదు. ఈ సంగతివిని ఇద్దరు వైద్యులు రాజుగారి దగ్గరకువచ్చిరి. అందులో ఒకడు అమాయకుడు. రెండవవాడు తెలివిగల వాడు. మొదట మొదటివాడు ఇచ్చినమందు వలన జబ్బు కుదరలేదు. అందుచే రాజు అతనిని చంపించెను. రెండవవాడీ సంగతి గ్రహించి కుయుక్తిగా రాజు సన్నిధికిపోయి రాజుగారితో ఇట్లనెను. "మహాప్రభూ మీజబ్బునకు ఒకటే మందున్నది. ఆమందు తెప్పించుకోగలిగితిరేని మీరు సుఖముగా నుండవచ్చును. విచారము లేని సంతోషపురుషుని చొక్కాను ధరించి ఒక రాత్రిగడిపిన మీజబ్బు మాయమగును." అది విని రాజు కొందరు భటులను పంపెను. వారు ఎంతదూరము వెళ్లినను, ఎన్ని ఇండ్లలో అడిగినను ఎక్కడ కష్టములులేనివారు లేరు. భటులు విసిగివిసిగి ఎచ్చటను దుఃఖములేని వారిని కానక తిరిగివస్తూండగా ఒక చెట్టుమీద కులాసాగా ఈలకొడుతూ ఆనందంగా ఉన్నాడొక బికారి. వానిని చూసి రాజభటులు దగ్గరకు పోయి అతడే ఆనందపురుషుడని అతనితో "ఒరే! నీవుగాని నీచొక్కాను ఒక్కరాత్రి మాకు ఇచ్చిన నీకు 500 రూపాయిలు ఇచ్చెద" మనిరి. వాడు వాని వీపు చూపి తనకు చొక్కా లేదని చెప్పెను. రాజభటులు దగ్గరకువచ్చి జరిగినదంత చెప్పిరి. వైద్యుడిట్లు పలికెను "ప్రభూ! దుఃఖము లెట్టివారికి తప్పవు. మీకర్మకు ఇతర అమాయక ప్రజలను బలిచేసితిరి. అన్యాయము కాదా! నాకు తోచినది నేను చెప్పితిని. అటుపైన మీఇష్టము." రాజు సిగ్గుపడి వైద్యుని విడిచెను. కొన్నాళ్లకు రాజు జబ్బు సర్దుకొనెను. ఆనాటినుండి దుఃఖములందరికి సామాన్యమని ప్రజలను దయతో పరిపాలించుకొనెను.

గత సంచికలోని బాలానందం ప్రశ్నలకు జవాబులు :—

1. ప్రథమంగా భూగోళాన్ని ఓడపై చుట్టివచ్చినవారు

—మజిల్లాన్.

2. దక్షిణ ధృవమును మొట్టమొదట పరిశోధించినది

—అమండ్ సేన్.

3. మాంగనీస్ అధికముగా లభించు దేశము

—రష్యా.

4. మొట్ట మొదట ఎలెక్ట్రిక్ బ్యాటరీ తయారు చేసినది

—ఓల్టా.

3. మహాభారత యుద్ధము జరిగిన స్థలము

—కురుక్షేత్రము.

చాలామంది బాలలు ఈ ప్రశ్నలకు జవాబులు వ్రాసిపంపిరి. అయితే అన్నీ సరిగా వ్రాసి పంపినవారు :—

చిరంజీవి డి. వి. రామలింగేశ్వరరావు	చిరంజీవి అయ్యగారి సుబ్రహ్మణ్యం

మళ్లీ వచ్చే సంచికలో మరికొన్ని ప్రశ్నలు : ఇటువంటి ప్రశ్నలను జవాబులతోకూడ బాలలు కూర్చి పంపినట్లైన ప్రచురించుతాము.

ఆ వు లిం త అ ర్థం.

సామాన్యంగా మనం ఎప్పుడు ఆవులిస్తా మోగమనించారా ? పని చేసి చేసి అలసి పోయినప్పుడు, పనితోగాని, పనిలేక ఊరికే కూర్చొనిగాని విసికి పోయినప్పుడు, ఇంకా, నిద్రవచ్చునప్పుడు, ఆవులిస్తాముకదూ ! అలసట, విసుకు, నిద్రవచ్చేటప్పుడు మనం అవసరమైనంత గట్టిగా ఊపిరి పీల్చము. అందువలన ఊపిరి తిత్తులలో మన రక్తానికి ప్రాణవాయువునందించి, పరిశుభ్రము చేయగలంత క్రొత్తగాలి ప్రవేశించదు. మన ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములను అప్రమత్తతతో నియమించేటటువంటి మన మెదడులోని ఒక సునిశితమైన భాగం, రక్తము లోని ఈ ప్రాణవాయువు కొఱతను తక్షణం గ్రహించి, వెంటనే గట్టిగా ఊపిరి పీల్చమని ఆదేశిస్తుంది. మనం అనుకోకుండానే వెంటనే ఆవులిస్తాము.

ఆవులింతవల్ల ఎక్కువగాలి ఊపిరి తిత్తులలో ప్రవేశించి రక్తపరిశుభ్రతకు కావలసిన ప్రాణవాయువును అందిస్తుంది. ఇలా, అనుకోకుండా, గభాలున చేసే ఉచ్ఛ్వాసమే ఆవులింత !

నల్లులు — దోమలు

★ కె. వి. రమణరావు ★

పూర్వం రెండు పెద్ద పట్టణములుండెడివి. వాటికి మధ్య పెద్ద అడవికలదు. ఎప్పుడూ ఆ పట్టణంనుంచి ఈ పట్టణమునకు, ఈ పట్టణము నుంచి ఆ పట్టణమునకు ఎవరూ వెళ్లరు, పెద్ద అవసరమున్నప్పుడు తప్ప.

ఆ అడవిలో ఇల్వరుడు, వాతాపి అను ఇద్దరు రాక్షసులు కలరు, వారిద్దరు అన్న దమ్ములు. వారికి మనుష్య రక్తమంటే ఎంతో ఇష్టము. ఆ ఆడివిలోంచి వెళ్లేవారికి వీరు భోజనం పెట్టేవారు. ఇల్వరుడు వాతాపిని కత్తితో నరికి మాంసం తీసిదానితో వంట వండే వాడు. అది ఆ బాటసారికి పెట్టేవాడు. ఆ బాటసారి ఈ మాంసం తిన్న తర్వాత, ఇల్వరుడు 'వాతాపీ' అని పిల్చును. వెంటనే వాతాపి ఆ బాటసారి కడుపు చీల్చుకొని బయటికి వచ్చి వేయును. కడుపు చీల్చుకొని పోవుటచే బాటసారి మరణించును, వెంటనే ఆ రాక్షసులు ఇద్దరూ ఆ ప్రయాణీకుని తిని వేయుదురు.

ఒక రోజున అగస్త్య మహాముని ఆ మార్గము గుండ పోవుచూ, భోజనమునకు వీరింటి దగ్గరా గెను. వీరు చేయు పనిని ఆయన దివ్యదృష్టి చేగుర్తించెను. ఇల్వరుడు మామూలుగ వంట చేసి అగస్త్యునికి భోజనము పెట్టెను. భోజన మైన వెంటనే అగస్త్యుడు "వాతాపి జీర్ణం" అని ఏహో మంత్రములు చదివి వానిని జీర్ణించుకొనెను. ఇల్వరుడు పూర్వమువలెనే "వాతాపీ"— "వాతాపీ" అని కేక వేసెను. కాని వాతాపి అగస్త్యుని పొట్టలో జీర్ణమై పోవుటచే పలుక లేదు. అప్పుడు ఇల్వరుడు అగస్త్యుని పాదముల మీదపడి బ్రతిమాలు కొనెను. అప్పుడు అగస్త్యుడు కరుణించి వాతాపిని బ్రతికించి, ఇల్వరుని నల్లిగాను, వాతాపిని దోమగాను చేసి మనుష్య రక్తము త్రాగి బ్రతుకుడని చెప్పెను. అవియే మనలను ఇప్పుడు పీడిస్తున్నవి.

కోమటి యుక్తి

మల్లికార్జునరావు

శక్తికి మించినది యుక్తి, యని పెద్దలసూక్తి. దానికి సూచనగా ఒక కథ చెప్తా వినండి.

ఒక ఊరిలో ఒక కోమటి ఉన్నాడు. సంతానహీనుడు. యుక్తిపరుడు. అతనికి యినుప వర్తకము ఉన్నది. అమ్మకపు వస్తువులు చాల నందున తనవద్దనున్న వెయ్యి తులముల యినుము ఆ ఊరులో నేయున్న పుల్లయ్యా అనే బ్రాహ్మణుని యొద్దనుంచి, వస్తువులు కొనుటకై పొరుగూరు వెళ్ళెను.

చౌకధరలో వస్తువులు దొరక నందున తిరిగి

రెండు రోజులలో సొంత ఊరు వచ్చెను. కోమటి, మర్నాడు పుల్లయ్యను తన వెయ్యి తులముల యినుము ఇమ్మని కోరెను. పుల్లయ్య విచారముతో ఎలుకలు తినెనని బదులు పలికెను. కోమటి బ్రాహ్మణుడు కొంతసేపు తగవులాడిరి. ఆఖరకు కోమటి బ్రాహ్మణునికి తగిన బుద్ధి చెప్పవలెననితలచెను.

మరునాడు కోమటి బ్రాహ్మణుని యింటికేగి బ్రాహ్మణుని కొడుకుని ఆడుకొనుటకు పిలచి అతనిని రహస్యముగా దాచివైచెను. బ్రాహ్మణుడు తన కొడుకు ఎచ్చట కనపడక పోవుట వలన కోమటింటికేగి అడిగెను. కోమటి అందులకు వాని కొడుకు ఆడుకొనుచుండగా గ్రద్ద ఎత్తుకు పోయెనని బదులు బల్కెను. బ్రాహ్మణుడు కను లెఱ్ఱజేసి రాజుయొద్దకేగి చెప్పెను.

రాజు న్యాయాధికారులను పిలిపించి తీర్పు చెప్పమనెను. రాజుగారు కోమటిని పిలచి నిజము చెప్పమనిరి. కోమటి జరిగినదంతయు పూసగుచ్చినట్లు చెప్పెను. బ్రాహ్మణుడు సిగ్గుతో తలవంచుకొనెను. రాజ సభలోనున్న వారందరు కోమటి యుక్తికి మెచ్చి, బ్రాహ్మణుని హేళన చేసిరి. రాజుగారు కోమటికి వెయ్యివరహాలు బహుమతి యిచ్చి ఎవరివి వారికిప్పించిరి.

ఎత్తుకుపై ఎత్తు

ఐ. వి. సుందరమ్మ

ఒకానొక ఊళ్లో ఒక పురోహితుడున్నాడు. ఆయనకు చాలామంది పిల్లలు. ఆ బ్రాహ్మణునకు గుమ్మడికాయ కూరంటే చాలా యిష్టము. ఒక సంవత్సరము సంక్రాంతి పండుగనాడు మామూలుగా స్నానముచేసి "స్వామీ! ఈ రోజున నాకొక గుమ్మడికాయ దొరికిన ఎడల నీకు కొబ్బరికాయ కొట్టెద"నని దేవునకు దండము పెట్టుకొనెను. దేవుని దయవలన ఒక ధనవంతుడు ఆ బ్రాహ్మణునకు గుమ్మడి కాయ దానముచేసెను. దానిని యింటికి తీసుకుపోయిన అందరకు తలొక బద్దకన్న ఎక్కువరాదని పొరిగింటి ఆమె చేతికియిచ్చి వండించుకొని తనొక్కడే తిందామని ఆశతో పొరిగింటికి పోయి "అమ్మా! మీయింటికి ఈరోజున భోజనానికి వచ్చెదను. ఈ కాయకూరవండి పెట్టు"మనెను. ఆమె సరేనని కాయతీసుకొనెను. పురోహితుడు యింటికి పోయి స్నానముచేసి మడికట్టుకొని వచ్చేసరికి ఆవిడ గుమ్మడికాయను దాచి ఆనపకాయ కూరవండి విస్తరిలో వడ్డించెను. బ్రాహ్మణుడు గబగబా రెండుముద్దలుతిని గుమ్మడికాయ కూర ఏది అని అడిగెను. అందుకామె, "అయ్యో నాయనా గుమ్మడికాయ తరిగి పొయ్యిమీద పెట్టి అటుకి వెళ్లి వచ్చుసరికి గుమ్మడికాయ అదరిబెదరి ఆనపకాయగామారినది." అని అనెను.

బ్రాహ్మణుడు భోజనముచేసి వాకట్లోకి వచ్చేసరికి కడ ముంతొకటి కనబడినది. ఆముంత తీసుకొనిపోయి విస్తరిదగ్గర పెట్టి ౫ రూపాయిలు ఖరీదుగల కంచుచెంబు తీసుకొన్నాడు. పొరిగింటామె దిగాలు పడి "ఏమయ్యా బ్రాహ్మణుడా చెంబు ఎత్తుకుపోతున్నా వేమి," అని అన్నది. పురోహితుడు "అయ్యో! కంచుముదిరి కడ ముంత అయిం"దని చెంబుపట్టుకొని మాటాడకుండా పోయెను.

ఆంధ్ర మహిళకు

* శ్రీ. నాదెళ్ల జనార్ధనరావు *

(జనవరి సంచికలో ఒకరొకభావాన్ని ప్రసారంచేసి చూపితే అది వేరొకస్థాయిలో నా హృదయాన్ని స్పందింప జేసింది. అంతమాత్రమే—కాదన్న వారికి క్షమార్పణలు. ...రచయిత.)

ఆంధ్ర మహిళా,
నమస్కార మమ్మా నీకు!
దీర్ఘాయుస్సుగ వర్ధిల్లూ!
పిల్లాపాపలతో
నందనవనమే నీయిల్లూ !!!

*　　*　　*

నీ ముఖతా పలికించారొకరు
అంతా యీమధ్యనే
ఏమనో తెలుసా?
చెప్తా వినుమరి!

*　　*　　*

" పమిటమాటున
పరవశమంది
నాట్యములాడే
కుచకుంభాల్
మెల్ల మెల్లగ వీచే
పిల్లగాలి తాపుకు
ఒళ్లు తెలియకజారే
జార్జెటు పమిటను
కన్నావా మెందైనా?
విన్నావా యెపుడైనా?"
అని యింకా యేమేమో!
అంత నిక్కచ్చిగా
సూటిగా ప్రశ్నిస్తే
చెప్పకపోతే యెట్లా?
మరినువ్వే చెప్పూ!
పమిటలోపల దాక్కొని
నాట్యాలాడేవి
కుచకుంభాలో!
కులగిరులో!
తెలియదుకానీ,
అక్కడినుండే పెరిగి
స్రవించిందినాలో రక్తం!
స్వార్థం యెఱుగని ప్రేమ ప్రవాహంలో
అమృతంకూడా వద్దనిపించే
మాధుర్యాన్నేదో రుచిచూస్తూ
త్రాగుతూ త్రాగుతూ దుగ్ధధారలు
బోసినవ్వులు వెల్లబోసా నెప్పుడో
మాతృశ్రీ మెత్తనియొడిలో.
ఆనాటి యాదుగ్ధధారలే
యీనాటి నా యునికి కాధారాలు !!

*　　*

' గలగలగల లాడే
గాజుల మ్రోతలు
కూకువ కుహూకుహూ
కోకిల పాటలు "
విన్నానోలేదో—అథవా
విన్నా, పాటించానో లేదో

కానీ యొక్కటి మాత్రం
మరువగ లేదదొక్కటీ మాత్రం!
గాజుల సవ్వడితో
వెండిగిన్నెలో గుజ్జులుకలిపీ
కోకిలకంటే మధురంగా
పాటలతో లాలించీ, మాటలతో నవ్వించీ
చందమామతో దోబూచులతో
గిలిగింతలు పెట్టి
ఆప్యాయంగా ఆరగించేదాకా
అలసట జెందని
అమృతహస్తాన్ని!

*   *

"కన్పాపలు కదలీ
మనసుని రేపే
మదనపునయనాల్"
సరిగా పరికించానో లేదో
ఆకనుపాపల్లో
కనుపిస్తా రెందరో
వచ్చేకాలంలోని చిఱుపాపలు!
ఆపాపల నెత్తుకమురిసే మురిపెంతో
మాతృత్వం రూపొందుచు
ఆతల్లి అధరారుణాల్లో
దీపిస్తుంది మనకా
జగజ్జననీ దివ్య విలాసం!!
ఆంధ్ర మహిళా
దీర్ఘాయుస్సుగ వర్ధిల్లూ!
పిల్లా పాపలతో
నందనవనమే నీయిల్లూ!!

ఐశ్వర్యస్థానము

(రవీంద్రుని తోటమాలినుండి)

జగత్సభాస్థలిలో ఒక చిన్న గడ్డిపోచ భాస్వన్మయూఖ పాళితోను, నిశీథ తారకతోను సరిసమానముగా తివాసీపై ఆసీన మౌతుంది.

అటులే ఘోరారణ్య ఘనమేఘ గానాలతో నాగీతికలూ జగతీ హృదయాన తమ స్థానములను పొందుతాయి.

కాని ధనికుడా! సూర్యుని హ్లాదైకమయ స్వర్ణస్వచ్ఛంద శోభలో, ధ్యాన నిమగ్నతా శుధాంశు మంజుళ మంద ప్రభలో నీ యైశ్వర్యానికి తావులేదు.

విశ్వ వ్యాపియగు ఆకాశంయొక్క ఆశీర్వాదము కూడ నీ నిధికి లేదు!

మృత్యువు అవతరించినపుడు అది వెలవెలబోయి, వాడి, వ్రయ్యలై దుమ్ములో మిళితమగును.

—ఆర్. సోమసుందర్.

శ్రీ కవికొండల వెంకటరావుగారి యీదిగువ వివచించిన రచనలు ఆయా వెలలకు దొరక గలవు—

(1) పెనుమంచిలి జైనదేవుడు (కథలు) రూ. 1—4—0
(2) హరి వినోదము ,, రూ. 1—8—0
(3) ఇనుపకోట (నవల) ,, రూ. 2—8—0

తపాలఖర్చులు వేరు:—

పై పుస్తకములు పుస్తక భాండాగారముల కత్యంతోపయోగకరములు. ఇదే తరుణము వలసినచో:—

శ్రీ కవికొండల వెంకటరావు బి. ఎ., బి, ఎల్.
ఇన్నీసుపేట, రాజమండ్రి.

దేశసౌభాగ్యము - మానవసౌఖ్యము

* శ్రీమతి కస్తూరి రంగనాయకమ్మ *

ప్రతియొక్క దేశపు సౌభాగ్యమును, మానవుని వ్యక్తిగత సౌఖ్య-సభ్యతలపై చాలవఱకు ఆధారపడి యుండును. మానవునికి ఆరోగ్యకరమగు భోజనము, కట్టుకొనుటకు శుభ్రమైన గుడ్డలు, నివసించుటకు గాలి వెలుతురులుగల సామాన్యమైన యిల్లు—ముఖ్యావసరములని చెప్పవలెను. ఇవిగాక అతని సుఖజీవనమునకు, ప్రయాణ సౌకర్యములు, విద్య-సభ్యతలు, సరదా మొదలగునవి కూడ కొంతవఱకు అవసరమే.

ఏదేశపు ప్రతివొక్క కుటుంబమునకు, పైన జెప్పిన ముఖ్యావసరములు మూడును లభించుచున్నవో, ఆదేశపు ఆర్థికస్థితి బాగున్నదని మన మెఱుంగగలము. ఇంతమాత్రపు సౌఖ్యముచేకూరిన పిదప, మానవుని నైజము మారి సభ్యుడగుటకు యెంతయు అవకాశముగలదు. ఎప్పుడైతే కడుపునిండ భోజనమున్నదో అప్పుడతనికి చోరబుద్ధి వుండదు. మనసులో దుష్టతలంపులు చొఱబడవు. కనుక మనస్సు విద్యను గఱచుటయందు, సద్భావముల నలవఱచుకొనుట యందును నిమగ్నమగును. క్రమముగా జనులలో సభ్యత యేర్పడును. దేశము సభ్య దేశమనబడును.

మఱియు మానవుడు స్వతంత్రప్రియుడు. కనుకనే ఎన్నైన కష్టముల నెదుర్కొని, బాధలనోర్చి, తమదేశమును స్వతంత్రపఱచి, తమస్వాతంత్ర్యమును కాపాడుకొని, సౌఖ్యమును వృద్ధి పఱచుకొనచూచును. కనుక మానవునిదైనందిన జీవితమునకును, దేశసౌభాగ్యమునకును అవినాభావ సంబంధము గలదనిన అతిశయోక్తిగానేరదు.

దేశములోని ప్రతి వొక్కరికి యిటువంటి సౌఖ్యము చేకూరవలెననిన దేశమెట్లుండవలెనో యోచింతము. తొలుదొల్త దేశము వుత్పత్తికేంద్రము గావలెను. అన్ని విధములైన వస్తువుల వుత్పత్తియు వృద్ధిగావలెను. మఱియు దేశములోని జనసంఖ్యకు తగినట్లు వుత్పత్తిపఱచి, దానిని సామాన్య మానవుని కందు బాటులో నున్న ధరకు అమ్మవలెను. కొన్ని నైసర్గిక పరిస్థితులవలనను యింకను కొన్ని ఆటంకముల మూలముననుప్రతియొక్కదేశము అన్ని విధములైన పరికరములను వుత్పత్తి చేయలేదు. అనగా కొన్ని దేశములలో కొన్ని విధములగు పంటలు యెక్కువగా పండును; కొన్ని దేశములలో మఱికొన్ని విధములగు పంటలుండును. కొన్ని ప్రదేశములలో ఖనిజములెక్కువగా నుండును; మఱికొన్ని ప్రదేశములలో "పెట్రోలు" "కిరసనాయిల్" మొదలగు నేలనూనెలు అధికముగా లభించును. ఈ విధముగా వొక్కొక్కదేశము కొన్నికొన్నిటిని యెక్కువగా వుత్పత్తి చేయగలుగును. ఈ కారణము చేత దేశదేశముల మధ్య యెగుమతి దిగుమతులు యేర్పడినవి. ఈ యెగుమతి దిగుమతుల మూలమున అన్ని దేశములు అన్ని విధములైన వస్తువులను పొంద గలుగుచున్నవి.

ఈ విధముగా వస్తువులను వుత్పత్తిపఱచి, సరకులను తయారు చేయుదురు. సరకులను తయారు చేయుటకు పరిశ్రమల నిర్మాణము అవసరము. వీని ద్వారా తయారు చేయబడిన సరకుల ధర వాని వుత్పత్తిపై ఆధారపడియుండును. ఉత్పత్తి తక్కువగా నున్న సరకుల వెలయెక్కువగా నుండును. ఉత్పత్తి అధికముగా నున్న సరకుల వెల తక్కువగా నుండును. ఇందులో గూడ కొన్ని యిబ్బందులున్నవి. ధరలు యెక్కువగా నుండి ప్రజల ఆదాయము తక్కువగానున్న యెవ్వరును కొనలేరు. ధరలు సామాన్యముగా నున్నప్పటికిని, జనసంఖ్యకు తగినంత వుత్పత్తిలేనట్లైన అందరూ పొందలేరు. కనుక యీ రెండింటిని సమన్వయించుకొని, తమతమ దేశపరిస్థితులనుబట్టి తగిన యేర్పాటులను చేసుకొనవలెను.

సరకులు వెలయెక్కువగా నున్నయెడల జనులరాబడి పనివాండ్ర కూలికూడ పెరుగవలెను. అనగా జనసౌఖ్యమును పెంపొందించుటకు రెండు మార్గములున్నవి. అవియేవన: వస్తువుల ధరలను పెంచి దానికి తగినట్లు కూలి నిచ్చుట ఒకవిధము; ధరలనుతగ్గించి కూలిని కూడ సామాన్యముగా నుంచి, వుత్పత్తిని వృద్ధిచేయుట మఱియొక విధము. జనసంఖ్యయెక్కువగల దేశములలో పై రెండవ పద్ధతియే బాగుగా పనిచేయును.

దేశ సౌభాగ్యము - మానవ సౌఖ్యము

ఉత్పత్తిని వృద్ధిపరచి దానితో సమముగా ధరలనుకూడ పెంచి, కూలిని హెచ్చుచేయుట కూడ మంచి మార్గము కాకపోదు. ఈ పద్ధతినవలంబించినట్లైన, సామాన్యమానవునికి కూడ సౌకర్యములు చేకూరును. అనగా వారి "Standard of Living" బాగుండును. ఈ మార్గము నవలంబించుటకు దేశపు ఆర్థికస్థితి వున్నత దశయందుండవలెను. దీని నిప్పుడు "అమెరికా" దేశము మాత్రము అవలంబించుచున్నది. ప్రస్తుతము అన్ని దేశములలోను "అమెరికా" ఆర్థికోన్నతి గలదేశము. ఇచ్చట జన సంఖ్యతోపాటు ఆహార పరికరములయొక్కయు, యితర పరికరముల యొక్కయు వుత్పత్తి కూడ సమముగా వృద్ధియగు చున్నది. ఇచ్చట వస్తువుల ధరలుయెక్కువ, జనుల జీతములూ యెక్కువే. ఇచ్చట సాధారణపు పనివానికి (అనగా కూలిచేసుకొను వానికి) గంటకు40 cts (2 రూపాయలు) దొరకును. అనగా రోజుకు 8 గంII పనిచేసిన యెడల 16 రూ॥ దొరకును. ఈ పద్ధతినిబట్టి చూచినట్లైన వానికి నెలకు రమారమి 400 రూ॥ గిట్టుచున్నవి. అచ్చట ప్రతి మూడవ మనిషికి "రేడియో" యున్నది. ప్రతి ఐదవ మనిషికి "కారు"న్నది. దీనినిబట్టి అచ్చటి సాధారణ మానవునికి కూడ యెట్టి సౌకర్యములు లభించుచున్నవో మనకు తెలియుచున్నది. అయినప్పటికిని అచ్చటి అధికారారులకు యిదే తక్కువగా కనబడుచున్నది. ప్రెసిడెంటు "ట్రూమెన్" గంటకు 40 cts గాక 70 cts కూలినిచ్చి, తమదేశపు వారి "Standard of Livirg" వృద్ధి చేయవలె ననుకొను చున్నాడు.

జన సౌఖ్యమును వృద్ధిచేయుటకు యీ వొక్కపద్ధతే మంచిదని చెప్పలేము. పై రెండవ పద్ధతికూడ అనుసరింపదగినదే. దీనిని "జపాను" దేశము అవలంబించినది. వారు సరకుల వుత్పత్తిని అమితముగా పెంచి ధరలను తగ్గించి జీతములను సాధారణముగా నుంచుకొనినారు. ఈ పద్ధతి వలన వారు తమ జీవితమును అతిచౌకగా గడుప గలుగు చున్నారు. మఱియు తమ సరకులను యితర దేశములలో చౌకగా అమ్మి, తద్వారా తమ వ్యాపారమును బాగుగా వృద్ధి చేసుకున్నారు. వ్యాపార వృద్ధివలన వారి ఆర్థికస్థితి కూడ బాగుపడినది.

కాని మన దేశమన్ననో :— వస్తువులధర అమితముగా పెరిగి పోయినది. అందుకుగాను సాధారణపు మనిషి జీతమును కూలివాని కూలియు కూడ కొంతవఱకు పెంచబడినవి. కాని జన సంఖ్యతోపాటు ఆహార పరికరముల యితర వస్తువుల వుత్పత్తి వృద్ధిగాక పోవుటవలన యిది లాభకరముకా లేదు.

కొన్ని సంII క్రిందట 15 రూ॥ తెచ్చుకొను మనిషి యేస్థితి యందుండెనో, ఇప్పటి 75 రూ॥ జీతగాండ్రకు ఆస్థితి కూడలేదు. కడకు యిప్పుడు యెంతమందికో సరియైన ఆహారమునకు సరిపడు జీతము కూడ లభించుటలేదు. ఇక ప్రయాణ సదుపాయము, సాహిత్య సంస్కృతులు, సరదా మొదలగునవి 100 కి 95 మందికి కలలోని వార్త. ఎంతవఱకు మనదేశములోని ప్రజలకు జీవితములకు ముఖ్యావసరమగు మూడు వస్తువులు అమరి, వీనికితోడు కొంతవరకు ప్రయాణసౌకర్యము, సాహిత్య సంస్కృతులు, సరదా అన్నవి కూడ లభించవో అంతవఱకు మనదేశము గౌరవ స్థానమును పొందనేరదు. ఇందుకొఱకు అన్నిరకములైన వస్తువుల వుత్పత్తియు వృద్ధిచేయవలసిన బాధ్యత మనమీద యెంతైనా యున్నది. ప్రతి వొక్కరును వస్తు నిర్మాణమునకు పూనుకొనవలెను. పెద్దపెద్ద కార్ఖానాలేగాక, చేతిపరిశ్రమలు కూడ వృద్ధి చేయవలెను. ఇట్టి పరిశ్రమలద్వారా వుపయోగకరమగు వస్తువుల నెన్నిటినో తయారు చేయగలము. మఱియు అసంఖ్యాకములగు జనులకు జీవనోపాధి కూడ కలుగ జేయగలము.

మనదేశము నందుగూడ జన సంఖ్యకుతగిన వుత్పత్తిచేసి, దానితోపాటు సరకుల ధరలుపెంచి జీతముల నెక్కువ చేయవలెను. లేదా వుత్పత్తిని బాగుగా వృద్ధిపఱచి సరకుల ధరతగ్గించి, జీతములు సాధారణముగా నుంచవలెను. ప్రస్తుతపు వుత్పత్తికిని, జనసంఖ్యకును చాల వ్యత్యాసమున్నది గనుక, మనకు రెండవ పద్ధతినవలంబించుటే లాభదాయకము. ఈ ప్రకారము చేసినయెడల యితర దేశములలో కూడ మన వ్యాపారమును వృద్ధి చేసుకొనుటకు అవకాశముండును. దేశపు ఆర్థికస్థితియు బాగుపడును.

తరువాయి 40 వ పేజీలో)

గృహ కల్లోలం

శ్రీమతి కిళాంబి రుక్మిణీదేవి.

భార్య !

ఈయనతో కాపురం చేయటం బహు దుర్భరంగా వుంది. ప్రతిదానికీ వితండవాదనే. మా స్త్రీజాతి నంతా అగౌరవ పరుస్తారు. ఆయనకు నేను లోకువైనంత మాత్రాన మా స్త్రీ జాతి నంతా తూలనాడటం ఎందుకో! స్త్రీలు అంద విహీనులట, పురుషులు అందగాళ్లట. తనురుజువు చేయ గలనని వాదిస్తారు. ప్రకృతిలో నుండి పాఠాలను గ్రహించాలట. ఏమైనా మాటాడితే సింహము చక్కనిదా లేక సివంగి చక్కనిదా అంటారు. 'కోళ్లలో చూడు. పుంజు ఎంత చక్కగా వుంటుందో. పెట్ట వెలాతెలా పోతూ వుంటుంది. మొగనెమిలి చూడూ. పింఛము భారీగా విప్పి ఎంత చక్కగా నృత్యం చేస్తుందో. ఆడనెమిలి అలాగ చేయగలదా? చక్కదనమంతా మగవారిలోనే మూర్తీ భవించి వుంటుంది.' అని వాదిస్తారు. అయితేనే నొక్కటే ప్రశ్న వేయదలిచాను. దానికి ఆయన ఏమి సమాధానం యిస్తారో చూస్తాను. పూర్వకాలంలోనూ, ఆధునిక యుగంలో భావ కవులంతానూ, హేమాహేమీ లయిన వారంతా, పురుషుణ్ణి గురించి పద్యాలల్లి కవిత్వం చెప్ప లేదే! కన్నులు కలువరేకులనీ, మొగము చందమామ యనీ, హంసయాన, మందగమన అని ఇత్యాది వర్ణలను చేసింది పురుషుణ్ణి గూర్చేగాబోలు! ఆ కవులందరికీ మా ఆయన కున్నంత తెలివి తేటలు లేకపోయినాయిగాబోలు. రాజాధిరాజులు, తపస్సంపన్నులగు ఋష్యాదులు సహితము స్త్రీ దేవతకు పాదాక్రాంతులు గాలేదూ? ఈయన ఏదో ఒక క్రొత్త సిద్ధాంతాన్ని స్థాపించి స్త్రీలయొక్క ప్రాముఖ్యతను అణగ ద్రొక్కటానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్లుంది. స్త్రీల కంటే పురుషులే సౌందర్య వంతులనే వితండ వాదనను విని ఎవరు మోసబోతారూ? ఇంకా ఏమేమిటో అంటారు. పురుషుడు స్వతస్సిద్ధంగా అందగాడు గనుకనే కృత్రిమమైన అలంకారాల్ని చేసికోనడట. స్త్రీ తనలోవుండే అంద విహీనాన్ని కప్పి పుచ్చటానికే సీతాకోక చిలుకమాదిరి రంగురంగుల చీరెలూ, అనేక రకములైన ఆభరణాలు ధరిస్తుందట. ఆయన అనే మాటలు వింటూంటే తల నొప్పి వస్తోంది. పురుషుడు మాత్రం ధరించడం లేదూ? చేతికి వాచీ, కళ్లకుజోడూ, కాళ్లకు బూట్సూ, తలకుహేటూ ఇవన్నీ ఏమిటో? ఇవన్నీ తనలోపాన్ని కప్పి పుచ్చటానికి పురుషుడు పడేపాట్లుగాదు గాబోలు. అసలు ఇటువంటి వికటకవితో వాదనలోకి దిగటం నాదేతప్పు.

భర్త :

ఈమెతో వివాహమైనప్పటి నుంచీ నా జీవితంలో సంతోష మనేదే లేకుండా పోయింది. 'ఔను' న్నది కాదనటమే యీమెపని. ఈమె మాట్లాడే మాటలకు హద్దు లేకుండావుంది. ఏదో పుస్తకాలు చదివి సంపాదించిన జ్ఞానంలో పురుషులు స్త్రీలకంటే హీనులని రుజువు చేయటానికి విశ్వ ప్రయత్నం చేస్తోంది. ఈమె మాటాడేమాటలు నవ్వు పుట్టిస్తున్నాయి. స్త్రీలకంటే పురుషులే అబలులంటుంది ఇదెక్కడి అవస్థోగాని. ఎన్ని కష్టాలనైనా స్త్రీలు ఓర్చుకున్నట్లు పురుషుడు ఓర్చుకోలేడట. స్త్రీలు బలవంతులట. పురుషులు బలహీనులట. స్త్రీలు పనిమంతులట. పురుషులు సోమరిపోతులట. 'ఆడపిల్లలకు బర్రె పాలు అరుగుతవిగాని మొగపిల్లవాడికి అరుగతవా' అని మొగం మీద పట్టుకొని అడుగుతుంది. స్త్రీశక్తి స్వరూపిణట. సృష్టికర్తట. స్త్రీ తలుచుకుంటే ఏపనినైనా అవలీలగా చేయగలదట. ఎంత బాధనైనా. సహించగలదట. ఈ వితండ వాదన వింటూంటే చెవిలో సీసం కరిగి పోసినట్లుంటుంది. నామీద కోపంతో పురుషజాతినంత గడ్డిపోచ క్రింద తీసివేస్తే ఘూరుకుంటారా. ఏదో పుస్తకంలో చూచిందట—పురుషునికంటే స్త్రీకే జీవిత ప్రమాణం ఎక్కువని. ఇకనేం దీన్ని పట్టుకొని తన వాదానికి అనుగుణ్యంగా వుపయోగించేసింది. స్త్రీ గులాబి పుష్పమట. పురుషుడు గులాబీముల్లట. ఏమిటో ఈ మాటలు. చాల కోపం గూడ వచ్చేస్తోంది. సంఘంలో స్త్రీకి వుండే

ప్రాముఖ్యత పురుషుడికి లేదట. అందుకేముందు స్త్రీ పేరు చెప్పి తర్వాత పురుషుడి పేరు చెప్పారట. "తల్లిదండ్రులు, లక్ష్మీనారాయణులు, పార్వతీ పరమేశ్వరులూ అని అన్నారు గాని, తండ్రితల్లి, నారాయణలక్ష్ములు, అని అనలేదు గదా" అని నొక్కి చెపుతుంది. స్త్రీ మాతృదేవతట. మహాకవి కాళిదాసు వ్రాసిన "కార్యేషుదాసీ........." అనే శ్లోకం అనుసరించి తనవాదనను బలపరుచు కోవటానికి వ్యర్థ ప్రయత్నం చేస్తుంది కాని ఆమె మాటలు విని మోస పోయేదెవరూ ?

భార్య :

స్త్రీలు స్వాతంత్ర్యము అనుభవించటానికి హక్కు లేదంటారు. పురుషుడు తన రక్తమాంసాలను ధారబోసి సంపాదించితే స్త్రీ సోమరిగా యింట్లో కూర్చొని తినే సోమరిపోతట. పగల్లా ఉద్యోగాలలోనూ, ఆఫీసులలోనూ కష్టపడ గలిగింది పురుషులేట. ఇప్పుడు మాస్త్రీలు మాత్రం గుమాస్తా గిరిలో చేరి వుద్యోగాలు చేయటం లేదూ! టైపిష్టులుగాను పనిచేయటం లేదూ. మగవారు మాకంటే ఏం అధికులని చూపించటానికే ఆఫీసులలో గుమాస్తాలుగా పని చేస్తున్నాం. మేము మాత్రం బస్సులలో కండక్టర్లగా పని చేయటం లేదూ! స్వలాభాపేక్షాపరులగు మగవారు మమ్మల్ని పోలీసులుగా తీసి కోవటం లేదుగాని, మేము మాత్రం నాలుగురోడ్లూ కలిసేచోట్ల బొమ్మలలాగ నిలుచుని రహదారి పోలీసులుగా పనిచేయక పోయినామా! ఈ దేశంలో లేదుగాని, ఇతరదేశాల్లో స్త్రీలు మాత్రం లాగూలు ధరించి సిగరెట్లు కాల్చటం లేదూ. మాకంటే పురుషుల కున్న అధిక్యత ఏమిటో! నిమ్న జాతులు వెనుకబడ్డ జాతులని వుద్యోగాలలో ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కల్పించడం లేదూ ? స్త్రీలు మాత్రం వెనుకబడిన జాతిగా ఎందుకు పరిగణించగూడదూ. ఇప్పటివరకూ వుద్యోగాలన్నీ పురుషులే చేతుల్లో పెట్టుకున్నారు. ఇంకమేం వూరుకోం. ఇక నుంచీ కనీసం పదేళ్ల వరకూ వుద్యోగాలన్నీ స్త్రీలకే యిప్పించేటట్లు చేయాలి. ఇంతకాలం నుంచీ చేసిన అన్యాయాన్ని సర్దుబాటు చేయాలి.

నేను :

వీళ్లగొడవ వింటూంటే నాతల పట్టిపోతోంది. ఆమె వుత్తర ధృవము, అతడు దక్షిణ ధృవం. వీళ్లిద్దరికీ రాజీ కుదరుట కలలోని వార్త. మధ్యవర్తిగా పెట్టి యిందులోకి నన్ను యిరికించారు. ఇద్దరు చెప్పేదీ సబబుగానే వుంది. ఎటు చెప్పినా కష్టమే. ముందుకు పోతే నుయ్యి వెనుకను పోతే గొయ్యి. వారిద్దరిలో ఎవరు అధికులైనా, నేకోరేది మాయింట్లో గూడ ఈ అగ్నిరగులు కోకుండా వుండాలనే. విడాకుల చట్టం వచ్చేసింది గూడ! ఒకవేళ మా ఆవిడ విడాకు లిస్తానంటేనో! నాకు సన్యాసమే శరణ్యం. రోజూ ఆఫీసుకు వెళ్లేటప్పుడు బస్సులలోనూ ట్రాముల లోనూ జనం త్రోపిడిలో ఏకాలికో చేతికో దెబ్బలు తగిలి రక్తప్రవాహం కారుతూనే వుంటుంది. ఆఫీసులో కూర్చున్నంతసేపూ ఒకటే బాధ. మళ్లీమర్నాడు తగిలిన దెబ్బకే దెబ్బ తగులుతూనే వుంది. జనం వత్తిడివల్ల బస్సులలో మోచేతిపోట్లు తింటూవుంటే డొక్కలంతా ఒకటే బాధ. ఈ గోలంతా లేకుండా మా ఆవిడ వుద్యోగం చేసి నాలుగు రాళ్లు సంపాదించ గలిగితే నాకష్టాలు గట్టెక్కినట్లే. సుఖంగా యింటిపట్టున కూర్చొని పిల్లల్ని సముదాయించ నన్నా నా ? ఏమిటో, జరగని దానికి ఆలోచించి ప్రయోజనం ఏమిటీ వట్టి పిచ్చిగాని ! ! !

రాజ్యలక్ష్మి పారిశ్రామిక విద్యాలయంలో నేత పరిశ్రమలో జేరిన బీద యువతులకు, ధనార్జనావకాశాలు కల్పించాము. వారు చేయగలపనిబట్టి, నెల వారీగా జీతాలు ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. అవసరమున్నవారు వివరములను తెలిసి కొనవచ్చు.

—కరెస్పాండెంటు.

భావార్థకము. (The Infinitive)

క్రియా ధాతువునకు చివర '**ना**' చేర్చిన (తెలుగులో 'ట' చేర్చునట్లు) భావార్థకమగును.

ఉదా:—**खा** తిను; **खाना** తినుట.

आ వచ్చు; **आना** వచ్చుట.

భావార్థకము రెండు విధములుగా నుపయోగించ బడును.

(1) విధ్యర్థకము. (2) క్రియార్థక సంజ్ఞ.

విధ్యర్థకము భవిష్యత్కాలములో 'ఆజ్ఞ' తెలుపును.

ఉదా:—**तुम झूठ कभी मत बोलना** నీ వెప్పుడు అబద్ధములాడవద్దు.

(2) క్రియార్థకసంజ్ఞ. (నామవాచకము. క్రియార్థక సంజ్ఞ క్రియయైనను నామవాచకము వలె వాడబడును. ఇది ఎప్పుడును పుంలింగమందేయుండును.)

ఉదా:—**हिन्दी सीखना आसान है।** హిందీ నేర్చుకొనుట సులభము. ప్రత్యయము వచ్చినపుడు భావార్థకమునందలి కడపటి '**ना**' '**ने**' యగును.

ఉదా:—**उसके आने में अभी देर है।** అతడు వచ్చుటకు యింకను ఆలస్యమున్నది.

పాఠము 18.

కృదంతము (Participle)

వర్తమానకాలిక కృదంతము. (Present Participle)

ఒక పని చేయుచు, అదే సమయములో మరి యొక్క పనినిగూడ చేయుచున్నచో, మొదటి పనిని సూచించుటకు 'వర్తమానకాలిక కృదంతము' వాడుదురు.

కర్తయొక్క లింగవచనములననుసరించి '**ता**' లేక '**ता हुआ**' చేర్చిన వర్తమాన కాల కృదంతమగును.

ఉదా:—**वह हँसता (हुआ) आता है** అతడు నవ్వుచూ వచ్చుచున్నాడు.

వర్తమాన కాలిక కృదంతము విశేషణముగ కూడ వాడబడును.

ఉదా:—**जलता हुआ दिया बुझ गया** వెలుగుచున్నటువంటి దీపమారిపోయెను.

వర్తమానకాలిక కృదంతమును రెండు మార్లు **ए** కారముతో నుపయోగింతురు. కొన్ని సమయములలో నిది నిమగ్నతను తెలుపును.

ఉదా :—**बच्चा रोते रोते सो गया**
లేక **बच्चा रोते 2 सो गया** } బిడ్డ ఏడ్చుచు ఏడ్చుచు నిద్రపోయెను.

यह कहानी पढ़ते पढ़ते सारा दिन बीत गया। ఈ కథ చదువుచూ చదువుచూ నుండగా దినమంతయు గడచిపోయెను.

దీనికి '**समय**', '**वक्त**' చేర్చినపుడు '**ता**, '**ते**' గను, '**बार**' చేర్చినపుడు '**ती**' గను మారును.

ఉదా :—**पढ़ते समय** చదువు నప్పుడు.

భూతకాలిక కృదంతము Past Participle.

సామాన్య భూతకాలమునకు **आ, ए, ई** నియమము ననుసరించి **हुआ** చేర్చిన భూతకాలిక కృదంతమగును. సాధారణముగా భూతకాలిక క్రియయే కృదంతముగ నుపయోగింతురు. దీనినే విశేషణముగా కూడ వాడవచ్చును.

बीते हुए दिन గడచిపోయిన రోజులు.
पढ़ा-लिखा आदमी చదివిన మనుష్యుడు.

పూర్వకాలిక కృదంతము

ధాతువునకు **कर** చేర్చిన పూర్వకాలిక క్రియయగును.

सुन విను. **सुनकर** విని.

ఒక కర్తకే సంబంధించిన రెండు క్రియలున్న, మొదటి క్రియ సాధారణముగా పూర్వకాలిక కృదంతముగ నుండును.

ఉదా :—**मैं सबेरे खाकर मदरसा जाता हूँ** నేను ప్రొద్దున భోజనము చేసి బడికి వెళ్లుదును.

సకర్మక క్రియల యొక్క పూర్వ కాలిక కృదంతమునకు తరువాత **आना, जाना** యను క్రియా రూపములు వచ్చిన, **कर** లోపించును.

ఉదా :—**खा जाओ** తిని వెళ్లుము.

कर ధాతువునకు **कर** చేర్చునపుడు ప్రత్యయమగు **कर** వచ్చుటకు బదులు **के** వచ్చును.

ఉదా :—**काम करके** పని చేసి.

నిత్యత్వ బోధకము. (Habitual action)

ఒక పని నిరంతరము అభ్యాసము వలె చేయుచుండుటను తెలుపు క్రియ నిత్యత్వ బోధకమగును. సామాన్య భూతకాల క్రియకు '**कर**' చేర్చిన ఈ క్రియ ఏర్పడును.

ఉదా:—**वह रोज़ मेरे घर आया करती है।** ఆమె రోజు నా యింటికి వచ్చుచున్నది.

సూచన:—(1) పోవుచూవుండు అనుటకు **जाया कर** అని వ్రాయవలెను.

(2) దీని కర్తతో ఏకాలములోను '**ने**' ప్రత్యయమురాదు.

ఉదా:—**राम बहुत दिनों तक पढ़ा किया** రాముడు చాల రోజులవరకు చదువుచూయుండెను.

देर ఆలస్యము (స్త్రీలింగము).
आसान సులభము.
मुश्किल కష్టము.
नुक़सान నష్టము. (పుంలింగము)
नफ़ा, **फ़ायदा** (profit) లాభము. use
चेहरा ముఖము. (పుంలింగము)
थकावट, **थकान** అలసట. (స్త్రీలింగము).
ज़माना కాలము. (పుంలింగము)
जलना మండుట. వెలుగుట.
जलाना కాల్చుట; వెలిగించుట.
बुझना ఆరిపోవుట. (మంట)
बुझाना ఆర్పుట.
बीतना (సమయము) గడచి పోవుట.
बिताना గడపుట.

अच्छा लगना అందముగా నగుపించుట; మనసుకు నచ్చుట.
उतरना దిగుట.
उतारना దింపుట.
खिलना వికసించుట.
खिलाना తిని పించుట.
थक जाना అలసి పోవుట.
रुकना ఆగుట.
रोकना ఆపుట.
गुज़रना కాలము గడచుట.
गुज़ारना గడపుట.
याद दिलाना జ్ఞాపకపరచుట.
याद रखना జ్ఞాపకముంచుకొనుట.
याद करना వల్లించుట; స్మరించుట.
फटना చినుగుట.
फाड़ना చింపుట.

వాక్యములు.

वह काम करते 2 थक गया। అతడు పని చేయుచు అలసిపోయెను.
वह बोलते 2 रुक गया। అతడు మాట్లాడుచూ మాట్లాడుచు ఆగెను.

వాక్యములు

लिखते समय ध्यान रखो।	వ్రాయునపుడు ధ్యానము (జ్ఞాపకము) పెట్టుకొనుము.
गुज़रा हुआ ज़माना फिर नहीं आता।	గడచి పోయిన కాలము తిరిగిరాదు.
मेरी बात मान जाओ।	నామాట వినిపో.
चिड़िया अपने बच्चों के लिये खाना लाया करती थी।	పక్షి తన పిల్లలకొరకు ఆహారము తెచ్చుచుండెడిది.
भूली हुई बात याद न दिलाओ।	మరచి పోయిన సంగతి జ్ఞాపకపరచవద్దు.
यह फटे कपड़े पहने हुए है।	ఇతడు చినిగిన బట్టలు కట్టుకొని యున్నాడు.
मैंने उसको गाड़ी में जाते (हुए) देखा।	నేనతనిని బండిలో వెళ్లుచుండగా చూచితిని.
बार बार काफ़ी पीना अच्छा नहीं है।	తరచు (ఎక్కువగా) కాఫీ త్రాగుట మంచిది కాదు.
यह देखने में अच्छा लगता है।	ఇది చూచుటకు అందముగా నున్నది.
यह काम करने से क्या नुक़सान है?	ఈ పని చేయుట వలన (కలుగు) నష్టమేమి?
मैं तमिल सीखना चाहता हूँ।	నేను అరవము నేర్చుకొన గోరుచున్నాను.
तुम कल मुझ से मिलना।	నీవు రేపు నన్ను కలుసుకో.
मैंने आपको आते देखा।	నేను తమరిని వచ్చుచుండగా చూచితిని.
बच्चे अपनी बहन को देखकर ख़ुश हुए।	పిల్లలు తమ సోదరిని చూచి సంతోషించిరి.
यह काम कर जाओ।	ఈ పని చేసి వెళ్లుము.
शाम को मैदान में खेला करो।	సాయంకాలము మైదానములో ఆడుచుండుము.
उसका चेहरा उतरा हुआ है।	అతడు ముఖము వేల వేసుకొన్నాడు.
बाग़ में फूल खिले (हुए) थे।	తోటలో పువ్వులు వికసించి యుండెను.

(34 వ పేజీ తరువాయి)

కాబట్టి అందరును దేశమును ప్రముఖ ఉత్పత్తి కేంద్రముగావించుటకు ప్రయత్నపడవలెను. ఉత్పత్తిని వృద్ధి పఱచుట వలన మొదట మనకు సమృద్ధి యేర్పడును. పిదప వ్యాపారము వృద్ధిపొందును, తద్వారా ఆర్థికస్థితి బాగు పడుటచే మానవుని జీవనము సుఖదాయకమగును. దేశము గౌరవ స్థానమును పొందును.

శ్రీ సింహాచలము

ఎమ్. లక్ష్మి
(పాతవిద్యార్థిని.)

"సీ॥ ఇదియగా దైత్యారి యుదయించి సూకరం
బై రాక్షసు నిర్జించినట్టిచోటు
ఇదియగా భవ్యుడౌ యిందు శేఖరునుండి
జగతికి శ్రీగంగ దిగినచోటు
ఇదియగా కటకేశు నిభఘోటకశ్రేణి
ఆంధ్ర కృష్ణుని ధాటినడ్డ్చోటు
ఇదియగా ఆంధ్రుల విదిత శిల్పకళాస
మర్థత రహిమించినట్టిచోటు
గీ. వకుళపుష్ప ఫలానేక భారనమ్ర
స్వాంతహర పూగపనసామ్ర పాదపౌఘ
మండితాఖిలగోత్రభృన్మండనంబ
యారె! తిలకించ దివ్య సింహాచలమ్ము ॥"

ప్రియమైన ఉమకు,

ఏదేశపు సంస్కృతి ఐనా, ఆదేశపు ప్రజలకట్టు, బొట్టు, జుట్టు అనుమూడింటిమీద ఆధారపడి యుండునన్న మన ప్రాచీనుల పలుకులందలి ప్రభావము పాశ్చాత్య నాగరికతా సంబంధము హెచ్చినకొలది భారతీయులలో కాలక్రమేణ నశించుచున్నను, శిథిలములై జీర్ణము కాక మిగిలియున్న శిల్పములు, దేవాలయములు భారతీయత నింకను వేనోళ్లచాటుచు దేశదేశములనుండి యాత్రికుల నాకర్షించుచుండుట ముదావహముకదా! హిందువులనేక యుద్ధములు చేసినారు, కొన్ని యోడినారు, కొన్ని గెలిచినారు. కాని, నేటికి రూపుమాయకమిగిలియున్న భారతీయ జీవితమునకు సాక్షులు దేవాలయములే అన్న మన నాయకుల వాక్యములు నిక్కము. దేవాలయముల సందర్శించుటే భారతీయులకు ప్రస్తుతము నిరుపయోగ కరమని తోచుచున్నది. కాని మహిళలలో పురుషులకన్న పాశ్చాత్య ప్రభావము తక్కువగుటచే హైందవ సాంప్రదాయములకు పురుషులంత స్త్రీలు ఎడముకాలేదు. అందుచేతనే కాబోలు దేవాలయసందర్శన కుతూహలమింకను మనలో మృగ్యంకాలేదు.

మనదేశములోని పుణ్యక్షేత్రములలో సింహాచలక్షేత్రము ఒకటని నీవెరుగుదువుకదా! అది మావాల్తేరుకు సరిగా 10 మైళ్ల దూరంలో విజయనగరం వెళ్లేత్రోవలో ఉన్నది. ఏరోజునైనాసరే, అక్కడకు వెళ్లేయాత్రికుల సంఖ్యవిపరీతంగానే ఉంటుంది. అక్కడకు వెళ్లి స్వామిదర్శనముచేసే భాగ్యము కలిగినందుకు చాలసంతోషించుచున్నాను. అక్కడకు రైలుమీద వెళ్లినాసరే, లేక జట్కామీదవెళ్లినా వెళ్ల వచ్చును. రైలు ప్రయాణం అంత తేలికగాదు. అందుకనే మావాళ్లు జట్కాబండి కుదిర్చారు. రానుపోను ఎనిమిది రూకలు. మైలుగాని రెండుమైళ్లో ప్రయాణం జట్కాలో చెయ్యాలంటే భయంవేసేనాకు యిరవైమైళ్లు జట్కా ప్రయాణం అంటే ఎంతభయమో చెప్పాలా? కాని గమ్మత్తు రోడ్డు ఎంతచక్కగా ఉందంటే సాయంత్రం తిరిగి వచ్చేసరికి కష్టమేమి కలగలేదంటే నమ్మ. ఆదివారం ప్రొద్దున్నే 6 గంటలకు మేము నలుగురము జట్కాబండిలో వాల్తేరునుంచి బయలుదేరితిమి. బయలుదేరుటయే తడవుగ బండి చురుకుగ సాగనారంభించి వాల్తేరు రయిల్వేస్టేషనుకు ముప్పావు గంటలో చేరినది. సింహాచలమునకు వెళ్లుత్రోవ అక్కడనుంచియే చీలును. ఆరాజమార్గము గాంచగన్నుల పండువగాయుండెను. మంచి తారురోడ్డు త్రోవకాచివర యీచివర సిమెంటుతో రెండడుగుల వెడల్పున బాటవేయబడినది. దీనిమీద మనుజులు నడవ వలెను. త్రోవకు రెండువైపుల మనోహరముగ వృక్షములు నాటబడియున్నవి. వృక్షముల వెనుక సైనిక నివహములకై ఏర్పాటు చేయబడిన గుడారములున్నవి. వైమానిక దళపు శాఖలు, నావికాదళ శాఖలు, పదాతిదళములు, సాయుధశకట చోదకదళశాఖలు, మున్నగున వెన్నోయున్నవి. వానికి నొకవైపు వెనుకవాల్తేరు రయిల్వేస్టేషనున్నది. విశాఖపట్నంనుంచి ఆరుమైళ్లవరకు త్రోవకిటునటుపైన జెప్పిన సైనిక శిబిరములు, వానికార్యాలయములు, వినోదస్థలములు, రక్షణ సామాగ్రి, నిధులు జూపరులకత్యాశ్చర్యము గొల్పకమానవు. నిజంగా జపాను

వాడే హిందూదేశము మీదికి దండెత్తి యీ ప్రాంతంలో దిగితే వానికి మనతడాఖా చూపించేవాళ్లము. యుద్ధం యింకా రెండు సంవత్సరాలక్రిందే ముగిసియుండే దని పించును. మామిత్రుల సంతోషనినాదాలతోను, మార్గ రామణీయక దృశ్యాలతోను, గడియలు నిమేషములవలె నిట్టె గడిచినవి. దాదా పెనిమిది గంటలకు సింహాచలము క్రిందకు జేరితిమి. చుట్టూమంచి గ్రామమున్నది.

స్వామివారికి చేయించు భోగము విషయము కొండ క్రందనున్న కార్యాలయములో విచారించి, తదుపరికొండ నెక్క మొదలిడితిమి. సింహాచలము కొండయెత్తైనది గాదనియు, సులభముగ నెక్కవచ్చుననియు, నంతకు ముందు పెక్కండ్రవల్ల విని యుంటిమి. నూరు గజముల వరకు బిచ్చగాండ్రెడతెరపిలేకుండగూర్చొని ప్రేక్షకులను యాత్రికులను బాధించుచుండిరి. నిజంగా బీదలనాథుల రక్షించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వపువారిదే. సామాన్యులవద్ద నుండి కాక ధనవంతులవద్దనుండి కప్పము లేక పన్ను క్రింద ప్రభుత్వము, ధనము గ్రహించి దానితోనే పనిపాటల జేయ లేనివారి బోషించవలెను. అటుగాకున్న దయార్ద్రి హృద యులు నిస్సహాయులునగు సామాన్యజనుల మనస్సుల నొప్పించుటేగాని బిచ్చగాండ్రకు వేరే లాభముండదు.

మెట్లుమొదటలో తొందరగ నెక్కితిమి. రెండు మూడు వంద లెక్కనప్పటికి కొందరు మధ్యమార్గమున విశ్రాంతి దీసికొన మొదలిడిరి. మొత్తముమీద వెయ్యిమెట్లున్నవి. తూలుతూ, సోలుతూ తొమ్మిదింటికి స్వామియున్న ప్రదేశము వరకెక్కితిమి. అక్కడ సత్రమున్నది. పండ్ల దుకాణములు కాఫీ హోటలులు గలవు. ఎట్టకేలకు దేవాలయము బ్రవేశించితిమి. కాని పదియగువరకు యాత్రీకులకు దర్శనముండదట. శిఖరమందటునిటు తిరుగుచు నాగంటు కాలక్షేపమొనర్చితిమి.

ఆకొండ మీద పనసచెట్లు, జీడిమామిడి గున్నలు, అనాస వృక్షములు మెట్లకు రెండువైపుల నతిమనోహరముగ పెరిగి యున్నవి. ఫలపుష్పాదులచే నిండి అతిరమణీయముగ వృక్షములు కనబడినవి. భక్తాభీష్ట ప్రదాయుడగు శంకరుని జటాజూటమునుండి విష్ణుపాదోద్భవ నభో మార్గము వీడిపృథ్వికి దిగినదాయను నట్లాశిఖరోన్నత భాగంబునుండి సదాజలము ప్రవహించు చుండును. ఆజలమును గొట్టాలద్వారా తీసు కొనివెళ్లి ప్రజోపకారార్థము ప్రయోగించు చున్నారు. అక్కడక్కడ గొట్టాలనెత్తుచోట చెట్లయంచులో నుంచి నీటినిక్రిందకు బడనిచ్చి వానికి ధారలని పేరుబెట్టినారు. హనుమధార, పిచుకధార, ఏనుగధార, మాధవధార మొదల గునవందులో ఖ్యాతిగాంచినవి. వానిక్రింద జలకమాడిన పంచ మహాపాతకములు పటాపంచలగును. ఆమహాపాతక నివా రణార్థమచ్చట స్నానమొనర్చుటకు కొంత రుసుముకలదు. మతము దేవుని పేరిట జరుగుధనార్జనములు గర్హనీయములు కదా! వేయేల కొండమీద కెక్క నప్పుడటునిటుగల యద్భుతమనోహరదృశ్యములు దృశ్యములేగాని శ్రావ్యములు గావు.

సరే అవి యటుండనిండు ఇంతవరకు చెప్పిదేవాలయ మండపమును, గోపురముమీద శిల్పమును గూర్చి వ్రాయ కుండుట పొరపాటు. నేను చాలదేవాలయముల నింత వరకు చూచియున్నాను కాని, ఇంత అద్భుత శిల్పనా చాతుర్య మచ్చట కనిపించలేదన్న అతిశయోక్తి కానేరదు. "ఇది యగా ఆంధ్రుల విదిత శిల్పకళాసమర్థత రహిమించినట్టి చోటు" అన్నకవి పలుకులు నిక్కమే. గోడలనిండ, గాలి గోపురమునిండ దశావతారములు, మానవుని భోగలాల సుడుగాకుండాచేయు బొమ్మలు అతివిచిత్రంగా చిత్రించబడినవి. గర్భగుడికి వెనుకాల బ్రహ్మాండమైన రాతిరథము, గుర్రాలు శిథిలావస్థలో నున్నవి. దేవాలయానికి క్రొత్తలో వాస్తుదోషము సంభవించితే దేవాలయాన్ని నిర్మించిన శిల్పి ఈ రాతిరథంతో దేవాలయాన్ని సవ్యంగా త్రిప్పినాడట ఇందలి నిజానిజాలు అప్రస్తుతము కాని దాని నిర్మాణములో మాత్రము అత్యద్భుతమైన నేర్పరితనము చూపినాడా శిల్పి. గర్భగుడికి ముందర ఒక మూలమంచి గుడ్డచుట్టిన స్తంభమున్నది. దాన్ని కప్పస్తంభమంటారు. దీనిమహిమ అమోఘమైనదట. సర్వాభీష్ట ప్రదాయినట. భూత ప్రేతపిశాచ ఢాకినుల పోద్రోల సమర్థమైనదట. సంతాన సౌభాగ్య ప్రదాయినట. పిపీలికము మొదలు మత్తేభమువరకు ఆ స్తంభ ప్రయోజనము కావలిసిన ప్రాణిని త్రాడుతో దానికి బంధిం

తురు. పిశాచిలుపోవలెనన్న ఆపీడితులను స్తంభమునకు కట్టి బెత్తములతో కొట్టుదురట! సంతానము కావలసినచో దంపతులు ఆ స్తంభమును కౌగలించు కొనవలెనట. ఆకప్పస్తంభముపయోగించుటకు రుసుముకలదు. ఉదాహరణకు ఏనుగును కట్టినరుసుము నూరు రూప్యములు, దంపతులు సత్సంతానార్ధము కౌగలించుకొన్న ప్రతితడవకు నాలుగు రూకలు. ఆకప్పస్తంభము యొక్క నిజానిజాలు పరిశీలించుటకు మాకెవరికి అవకాశము కనిపించనందునను, మేమచ్చట ఉన్నప్పుడింకెవరు దాని నుపయోగించనందునను, దీని విషయ మింతటితో ముగించెదను.

ఇంకొక విషయము: మండపములోని గోడలనిండ ప్రాచీన రాజుల శాసనము లెన్నియోగలవు. విజయనగర రాజులవి, గజపతులవి, అందులో ప్రాముఖ్యములైనవి. ఈ శాసనములు మనచరిత్ర వ్రాయుటకెంతేని దోహద మిచ్చినవనుటలో సందియముండదు. ఆంధ్ర భోజుడిక్కడకు పదిమైళ్ల దూరంలోనే కటకాధిపుడగు గజపతినోడించి జయస్థంభమునాటి తిరిగి స్వదేశోన్ముఖుడై వెళ్లినప్పుడు శ్రీ స్వామినిదర్శించి వెలలేనిజవాహారి భూములు సమర్పించి వెళ్లెనట. మన చక్రవర్తులు దేవాలయ నిర్మాణంలోగాని, పోషణలోని, రక్షణలోగాని చాలవ్యయ ప్రయాసలకోర్చి తంటాలుపడి మతమును రక్షించినట్లు చదువుతున్నాము. అటువంటి వారినిప్పుడు మతోన్మాదులని మనవారంటూంటే దేశమెంత అధోగతికి వెళ్లుతూన్నదో ఆలోచించు కోగలవు కదా? మతము, సంస్కృతి, దేశము ఈ మూడు అవినాభావ సంబంధము కలవని నామతము. వీటినిగురించి యింకెప్పుడైనా వీలున్నప్పుడు వివరంగా వ్రాస్తాను. మొత్తము మీద శ్రీకృష్ణదేవరాయల పేరు చిరస్థాయిగా శ్రీ సింహాచల క్షేత్రమంటప కుడ్యములపై అలరారు చుండుట ఆంధ్రులు గర్వింప తగ్గది.

పదిగంటలైనది. భగవద్దర్శన మొనర్చుకొందమను కొంటిమి. కాని భగవంతుని దర్శించుటకు ప్రవేశరుసుము రెండణాలు. అక్కడ భగవత్ప్రసాదము స్వీకరించవలెనన్న డబ్బు కావలెను. నిలుచున్నపన్ను, కూర్చున్నడబ్బు, తింటానికి డబ్బు, మోక్షార్జనకు డబ్బు, చూడడానికి డబ్బు, వెళ్లడానికి డబ్బు లౌకికాధ్యాత్మిక విషయ సముపార్జనకు సరిసమానముగ డబ్బు, చాలాఘోరము. మాతోపాటు కొంతమంది కళాశాల విద్యార్థులు కూడ భగవద్దర్శనార్థము వేచియుండిరి. వారిలో కొందరు "దేవుని చూడడానికి డబ్బెందుకు? చూపితే చూపండి ఊరికే, లేకపోతే మాకు దేవుడక్కర్లే" దన్నారు. కాని దేవాలయాధికారులు వారికి లొంగకుంట వారు శిఖరమును, ప్రకృతిరామణీయక దృశ్యములను పరీక్షించుటకేగిరి. "చిలుము వదిలినను జన్మపావనమైతే చాలునన్న" మాబోటి సనాతనులతలకొక బేడ వెచ్చించి రసీదులు పుచ్చుకొని, ఒకరి వెనుక ఒకరుగా దేవాలయం గర్భగుడిలోనికి వెళ్లితిమి. స్వామి వరాహావతారమట. హిరణ్యాక్షునిచంపి భూమిని ఉద్ధరించిన పవిత్రస్థలమున స్వామికి ప్రతిదినము చందనము బూయుదురు. సంవత్సరమున కొక్కతూరి యీ చందనము తీయుదురు. అది వైశాఖ శుద్ధ ఏకాదశి. ఆదినము లక్షలకొలది యాత్రికులు వచ్చిస్వామిని సందర్శించి ధన్యులగుచుందురు. చందన మెడతెరపి లేకుండా రోజు పూయుటచే విగ్రహము శివలింగమువలె చూపరులకు కాన్పించును. దీనిని గురించి యొకవదంతి కూడకలదు. ప్రథమమున ఇది శైవక్షేత్రమై యుండగ విశిష్టాద్వైతస్థాపనా చార్యుండగు శ్రీ రామానుజాచార్యులవారు తమ మహిమవల్ల విష్ణుక్షేత్ర మొనర్చిరనియు కథకలదట. భగవంతునికి మేము తెచ్చిన పళ్లు ఆరగింపుచేసిరి. పులిహోరనైవేద్య మొనర్చిరి. పిదప పెరుమాళ్లకు ధూపహారతినిచ్చిరి. ఆహారతి అందరముకళ్లకు అద్దుకొని ధన్యుల క్రిందపరిగణించు కొంటిమి. ఆతర్వాత తీర్థము శఠకోపము వగైరాపుచ్చుకొని గర్భగుడినించి బైటికి వచ్చితిమి. బయటస్వామికి పెట్టితీసివేసిన చందనము, పటములుంటే అవి కొనుక్కొని, దాదాపు ఒంటి గంటకు తిరిగి కొండదిగితిమి. నిజంగా ఈ క్షేత్రము చూడదగిన వానిలో ఒక్కటి. ఈ సంక్రాంతికి నీవు యిచ్చటకు వచ్చేటట్లైతే తప్పక చూడవచ్చును.

రీటా హెయిర్ టానిక్
తల వెంట్రుకలను పెంచును

రీటా కుదుళ్లకు బలమునిచ్చి, నిగనిగలాడు నిడుపాటి వెంట్రుకలను పెంచుటకు అద్భుతమైన హెయిర్‌టానిక్.

తల వెంట్రుకలు రాలుట, నెరయుట, చుండ్రు, బట్టతల, పేను కొరుకు, ఇంకను తల వెంట్రుకలకు సంబంధించిన సమస్త వ్యాధులకు రీటా అమోఘముగ పనిచేయును. వేలకువేలువాడి గుణమును పొందియున్నారు. మీరుకూడ నేటినుండియే రీటా వాడుడు. రీటా హిందూ దేశమంతటా దొరకును.

వెల సీసా 15 అణాలు.

RITA
HAIR TONIC

పసిపిల్లలకు వరప్రసాదిని
పిల్లల లివరు, స్ప్లీను వ్యాధులకు
జమ్మివారి
లివర్‌క్యూర్
కెమిస్టులందరివద్దను దొరకును.

2 రకముల ఔషధములు-
(1) వ్యాధి ముదరని సాధారణరుగ్మతలకు
(2) ప్రమాదకరమైన లక్షణములు కలిగిన కఠినమైన వ్యాధులకు

జమ్మి వెంకటరమణయ్య & సన్సు హెడ్ ఆఫీసు మైలాపూరు మద్రాసు.

ఏమో అనుకున్నాను

శ్రీమతి బాపట్ల సుశీల

"అమ్మా...అమ్మా!!..."

"మణీ! అమ్మ ఏదీ?"

"ఏం అన్నయ్యా! ఎక్కడనుంచి ఉత్తరం? అమ్మ భావిదగ్గర ఉంది అదిగో వస్తోంది. అమ్మా? అన్నయ్య పిలుస్తున్నాడే"

"ఏంరా? అబ్బాయి? ఎక్కడనుంచి? ఎవరు రాశారు?"

"శారద రాసిందమ్మా, ఈ ఉదయం మెయిల్లో వస్తోందట స్టేషనుకు రమ్మని రాసింది. వెళ్తున్నా" అని ప్రభాకర్ వీధి గుమ్మంవైపు తిరిగి వెడలబోతూ ఉండగా,

"ఏం! రైల్లో ఒక్కతే ప్రయాణంచేసి వచ్చినపిల్ల, ఒక్కతే ఇంటికి రాలేదు కాబోలు?"

"అదికాదమ్మా! రాలేక కాదు. అది మర్యాద. అన్నయ్య ఎదురుగుండా వెళ్తే వదినె కానందంగా ఉంటుంది."

"ఏం విపరీతం తల్లీ! ఆ దొరసానిగారు ఉత్తరం రాయడం ఈ మగరాయడు చిత్తం అంటూపోయి స్వాగత మనడం ఆ హా హా!! మా కాలంలో మే మెరుగమమ్మా ఈ మర్యాదాలు ఈ వేషాలు...రౌతు మెత్తనైతే గుఱ్ఱం మూడు కాళ్లతోనే నడుస్తుందట...సరే...నా కెందు కొచ్చిన గొడవ."

వెడలబోతూ ఉన్న ప్రభాకరం మరల తల్లివైపు తిరిగి "అమ్మా! ఏమేమో అనుకుంటున్నావు. నీకు శారద సంగతి బాగా తెలియదు ఇప్పుడు కొందరిలాగున చదువుకొన్నామని విఱ్ఱవీగే మనిషికాదు శారద. రెండు దినాలు చూస్తే నీకే తెలుస్తుందిగా? అని ప్రభాకర్ వెళ్లాడు,"

ప్రభాకరం, శారద బందరు కాలేజీలో ఇంటర్ చదువుతూ ఉండగా ఒకరి పరిచయ మొకరు కలుగజేసుకొని మిత్రులయినారు. ఇద్దరూ సంపన్నుల కుటుంబములలో పుట్టి పెరిగినవారే. ప్రభాకరుకు తల్లీ చెల్లెలు తప్ప అంత దగ్గర బంధువులు మరి ఎవ్వరూ లేరు. శారదకు అన్నగారూ తల్లి తప్ప మరి యెవరూ లేరు. శారద అన్నగారికి స్త్రీ విద్య యెడల అభిమాన మెక్కువ అతని తల్లికూడా నవనాగరలతకు కొద్దిగా అలవాటుపడిన మనిషే. కనుకనే శారదకు పెండ్లి తొందర కలిగించకుండా విద్య సాగనిచ్చారు. శారద చిన్నప్పటినుండీ చాలా చురుకైన పిల్ల. పరీక్షలలో మొదటి పిల్లగా నెగ్గుతూ వచ్చినది. ప్రభాకర్‌కూడా ప్రతి పరీక్షా మొదటి తరగతిలో ఉత్తీర్ణుడౌతూ వచ్చాడు. ఇద్దరూ ఇంటర్ ఫస్టుక్లాసులో ఉత్తీర్ణులైనారు. ఇద్దరికీ మార్కులు సమానంగానే రావడంచేత, ఇద్దరి పేర్లూ జోడించి ప్రకటించారు. అంతవరకును శారద ప్రభాకరు లిద్దరు పరస్పర ప్రేమతో ఉండినా ఆ ప్రేమ దాంపత్య ప్రేమగా మాత్రము పరిణమించలేదు. ఇప్పుడీ జంటగా పేర్లు ప్రకటితము కాగానే ఇద్దరి హృదయాల్లోను అంతర్గతంగా ఉన్న ప్రేమ దాంపత్యంకోసం ఒక్కసారిగా దాటువేసింది. ఇద్దరూ ఒక్కసారిగానే ఒకరినొకరు అభినందించుకొంటూ కలుసుకోవలెనన్న కోరిక గాఢంగా ఉన్నట్టు లేఖలు వ్రాసుకొన్నారు. అవి అందిన వెంటనే ఒకరి హృదయం ఒకరు నివేదించుకొన్నారు. శారద తన హృదయంలో ఉన్నకోరిక తన అన్నగారికి తెలియజేసినది. ఇద్దరూ కలిసి తల్లితో చెప్పారు. తల్లి సమ్మతించింది. ప్రభాకర్ తన తల్లికి తెలియజేశాడు ఆమెమాత్రం సమ్మతించలేదు. ఆమె పూర్వాచార పరాయణురాలు అతి చాదస్తం మనిషి. చదువుల్లోపడ్డ స్త్రీలంతా చెడిపోయినట్లే భావించే మూర్ఖురాలు. ఆవిడ సమ్మతించదని తెలుసు ప్రభాకరుకు. అయినా పెద్దదిగదా అని ఆమె చెవిని ఒకసారి వేశాడు తన ఉద్దేశము. ఆమె తమ్ముడికూతురొక అమ్మాయి 15 ఏండ్లది ఉన్నది. పల్లెటూరిలో, చదువులేదు, అంతగా అందమూ లేదు ఆ అమ్మాయికి. ఆ పిల్లను పెండ్లి చేసుకోరాదా అంటుంది తల్లి. ప్రభాకరు కిష్టములేదు. మేనకోడలైతే తన చెప్పుచేతలలో లొంగి ఉంటుందని తల్లి ఆలోచించింది. చదువురాని పెండ్లాముతో ఎట్లు కాపురముచేసి సుఖపడగలను? అని ప్రభాకర్ ఆలోచించాడు తలికి కోపం వచ్చినా సరే తన జీవిత సౌఖ్యం

చెడగొట్టుకోవడ మెందుకు? అని శారదను పెండ్లి చేసుకోడానికే నిశ్చయించుకొన్నాడు.

అప్పుడు ప్రభాకర్ గుడివాడలో తన సొంత యింట్లోనే ఉండెను. తల్లి చెల్లెలుకూడా తనతోనే ఉండేవారు. వివాహ ముహూర్తం నిశ్చయమైనది. తల్లికి పట్టరానికోపం వచ్చింది. బందరులో పెండ్లి జరుపుటకు నిశ్చయించారు. ఆమె పెండ్లికి వెళ్లలేదు. సరికదా కూతురునైనా పంపలేదు. అంతేకాదు పెండ్లి అయిన తర్వాత ప్రభాకర్ తన పెండ్లాన్ని తీసుకొని గుడివాడ వస్తే వాళ్లతో కలిసి ఉండవలసి వస్తుందని ప్రభాకర్ బందరుకు వెళ్లుటకు పూర్వమే ఆమె తన కూతురుని తీసుకొని తెనాలియొద్ద ఒక పల్లెటూరిలోఉన్న తన తమ్ముడింటికి పోయినది. ఇంత జరిగినా ప్రభాకర్ మాత్రము పట్టినపట్టు విడవలేదు. ఒక్కడేపోయి బందరులో శారదను పెండ్లి చేసుకొని అక్కడనే ఒకమాస ముండిపోయాడు.

శారద మెడికల్ కాలేజిలోను, ప్రభాకర్ ఇంజినీరింగ్ కాలేజిలోను, ప్రవేశించడానికి నిశ్చయించుకొని దరఖాస్తులు పంపుకొన్నారు. ఇద్దరికీ చెన్నపట్టణం కాలేజీలలోనే సీట్లు దొరికినవి. ప్రభాకర్ ముందుగా చెన్నపట్టణము వచ్చి రాయపేటలో ఒక ఇల్లు అద్దెకు తీసుకొన్నాడు. తల్లిపేర ఒక ఉత్తరం రమ్మని బ్రతిమాలుతూ రాశాడు. మేనమామ పేరకూడా ఒక ఉత్తరం రాశి తల్లిని, చెల్లెలిని, ఏలాగైనా నచ్చచెప్పి పంపించమని కోరాడు. జరగవలసిందేదో జరిగిపోయింది. కొడుకును విడిచి తమ్ముడింట ఆమెమాత్ర మెన్నాళ్లుండగలదు? ఏదో సమాధాన పరుచుకొని ఆమె తన కూతురితో చెన్నపట్టణం వచ్చింది. ప్రభాకర్ సంతోషించాడు.

"శారద నిన్నూ చెల్లెలినీ ఆదరించి సుఖపెట్టగలదమ్మా! అన్నాడు."

"చూతాములే" అంది తల్లి.

"ఎప్పుడొస్తుంది అన్నయ్యా వదినె?" అన్నది మణి

"ఇక పది దినాలలో వస్తుందమ్మా" అన్నాడు ప్రభాకర్.

ప్రభాకర్ చెప్పినట్లె పది దినాలలో శారద వ్రాసిన లేఖ వచ్చింది. ఆ లేఖ, పైని చెప్పిన లేఖ.

వదినను తీసుకొని అన్నయ్య ఎప్పుడు వస్తాడా అని మణి ఆతురతతో ఎదురుచూస్తూ ఉంది.

ఈ చదువుకొన్న కోడలితో ఈ యింట్లో ఎట్లా జీవించడమని తల్లి బెంగపెట్టుకొన్నది. చదువుకొన్న కోడళ్లు మగరాయళ్లు లాగున ఇంటిపనులు ఏమి చేయక విలాసాలలో విహరిస్తూ ఉంటారనీ, అత్తగారిమాట లక్ష్యపెట్టక, అధికారం చెలాయిస్తూ ఉంటారనీ, ఇంతకాలం కోడంట్రికం బాధ కోడళ్లకుండేదంటే, ఇకను కోడళ్లు పెట్టేబాధ అత్తలు పడే విపరీత కాలం వచ్చిందనీ, ఈలాగునే ఏవేవో పిచ్చిపిచ్చి ఆలోచనలన్నీ ఒక్కసారిగావచ్చి, ఆ తల్లి ఏదో మతిపోయిన దానివలె దిగులుపడి కూర్చున్నది. వంటచేసే పనిమనిషి ఆ దినము ఏదో ఆటంకమువచ్చి పనికిరాలేనని కబురు పంపినది.

తొమ్మిదిగంటలయినది. ఇంకా వంట ప్రయత్నమారంభించలేదు. ఉదయం కుంపటిమీద కాఫీ చేసుకొని త్రాగడం మాత్రం అయినది. వదినె రాగానే ఇద్దామని థర్మోఫ్లాస్కునిండా కాఫీ పోసి ఉంచింది మణి. వంటచేయడానికి స్నానంచేసి మడికట్టుకొందామని తల్లి భావివద్దకు వెళ్లబోతూఉండగా మోటార్ కార్ వచ్చింది. శారదా ప్రభాకరులు దిగి సామాన్లు లోపల పెట్టిస్తున్నారు.

"అమ్మా! అదిగో వదినె అన్నయ్యా వచ్చారు" అని సంతోషంతో కేకపెట్టి వారికెదురుగా పరుగెత్తిపోయి కలుసుకొంది.

శారద మణిని చేరదీసి బుగ్గలు నులిపి ముద్దుపెట్టుకొని లోపలికిపోయి అత్తగారి పాదాలకు వంగి నమస్కరించినది. శారద అట్లు వినయంచూపించి నమస్కరిస్తుందని అనుకోలేదు. అందుచేత ఆశ్చర్యంలోపడి ఏమని దీవించాలో తెలియక కంగారుపడి "శుభం" అని మాత్రము పలికి ఆమె బుజములమీద చేతులుపెట్టి లేవదీసి

"అందరూ క్షేమంగా ఉన్నారా అమ్మా" అన్నది.

"మీ దయవల్ల అందరూ క్షేమంగా ఉన్నాము అత్తా!" అన్నది శారద.

ఏమో అనుకున్నాను

కోడలి మొగములో ఆకర్షణీయమైన కళ కాంతులు అత్తగారికి కనబడినవి. అత్తగారి మొగంలో ఒకవిధమైన బెదురూ అనుమానం, వెలవెలపోవడం కోడలికి గోచరించినవి. అంతలో మణి కాఫీ పట్టుకొనివచ్చి శారదకీయబోయినది.

" మీ అన్నయ్యగారికీయమ్మా నేను తరువాత త్రాగుతాను. పెరటిలో కాళ్లూ చేతులూ కడుగుకొని వచ్చి త్రాగుతాను " అన్నది శారద.

" అన్నయ్య కాఫీత్రాగే స్టేషనుకు వచ్చాడు. ఐతే ఫ్లాస్కులో నేపోసి వేడిగా ఉంచుతాను. రావదినా పెరట్లోకి " అన్నది.

" వుండు మణీ సబ్బూ తువాలూ తెచ్చుకొని వస్తాను " అని శారద గదిలోనికి పోయినది.

" ఏం, వంటమనిషి రాలేదూ ? " అన్నాడు ప్రభాకర్.

" ఏదో ఆటంకము. రాలేనని ఇప్పుడే కబురుచేసింది. వంటకు లేద్దామనుకొంటూ ఉండగా మీరూ వచ్చారు. ఇదిగో స్నానానికి వెళ్తున్నాను. మణీ పొయ్యిలో నిప్పువేసి రాజపెట్టు స్నానంచేసి వస్తాను " అన్నది తల్లి.

" ఉండండత్తా నేను వస్తున్నాను. నేనూ స్నానంచేసి మడి కట్టుకొంటాను. వంట నేనే చేస్తాను." అన్నది శారద.

" సరి. సరి. చదువుల్లో పడ్డవాళ్లకు మీకు వంట చేయడం చేతకాదు. ఏవో వేపడాలుచేతనా నేమో ? మీ నాజూకు వేపడం ముక్కలూ, మడీ మైలా లేని వంటలూ నాకు సరిపడవు తల్లీ ? వంటేదో నేను చేసుకొంటాను. నీ పనులేవో నీవు చూచుకో " అన్నది అత్త.

" మా యింటకూడా మా అమ్మకు చాలా ఆచారం నాకూ అలవాటయింది. నేనూ మడికట్టుకొనే వంటచేస్తాను. నాకూ వంటచేతనౌను. మా అమ్మకంటెకూడా నేను బాగా వంట చేయగలనని మాఅన్నయ్య మెచ్చుకొంటాడు" అన్నది శారద.

" అవునమ్మా ! శారద అన్ని విధములైన కూరలూ వండగలదు. కమ్మని కట్టుచారు, సాంబారు పెట్టగలదు. మైసూర్‌పాక్, జాంగ్రీ మొదలయిన పిండివంటలుకూడా చక్కగా చేయగలదు " అన్నాడు ప్రభాకర్.

" మంచిది నాయనా మంచిదీ " అంటూ తల్లి స్నానానికి వెళ్లింది.

శారద పెరట్లోకివెళ్లి అక్కడ పాత్రలన్నీ తోముకొని లోపల పెట్టినది. ఆతర్వాత స్నానముచేసి మడికట్టుకొని దేవునికి దీపము వెలిగించి వంటలన్నీ ఆశ్చర్యంతోచూస్తూ, చేతి కందినపని ఏదో చేస్తూఉన్నది. ప్రతి విషయములోను అడగవలసిన అవసరమున్నా లేకపోయినా ఇలా చేయనా, అలా చేయనా, అని శారద అత్తగారిని సలహా అడుగుతూ అతి వినయంతోను, కలుపుకోలుతనంతోను, మాటలాడుతూ ఉండడం చూడగా అత్తగారికి శారదయెడల నుండిన దురభిప్రాయం మారుతూ వచ్చింది. శారద చదువుకొని పెద్ద పరీక్షలలో నెగ్గుతూ ఉంటుందనీ వంట మొదలయిన ఇంటి పనులు ఏవీ చేతకావనీ, తనయెడల లక్ష్యం లేకుండా ధిక్కరిస్తూ ఉంటుందనీ—ఇల్లా ఏవేవో దురభిప్రాయాలతో ఉన్న ఆ అత్తగారికి కోడలి చర్యలన్నీ విపరీతంగా కనబడినవి.

" చదువులో పడిఉన్నదానవు ఈ పనులన్నీ నేర్చుకోటానికి నీకు అవకాశ మెక్కడ దొరికింది. ఈ శ్రద్ధ ఎట్లా కలిగింది !" అని అత్త అడిగింది కూడాను.

" నాకు చిన్నప్పుడే అలవాటు పడ్డాయి అత్తా ! ఇంటి పనులు చేయడమంటే నాకు విపరీతమైన సరదా. అదిగాక మా అమ్మకూడా నాకు రాకపోతాయేమో అని అన్ని రకాల వంటలు నేర్పింది. ఆవిడకుకూడా మడీ తడీ ఆచారం పూజా పురస్కారం అన్నీ ఉన్నవి. నేను బడినుండిరాగానే కట్టుకున్న బట్టలు విప్పి వేరే ఉంచి వేరే దుస్తులు ధరించుకోమనేది " అన్నది శారద.

" నాకు చాలా సంతోషము " అన్నది అత్త.

వంట పూర్తికాగానే " మణీ, మణీ మీ అన్నయ్యగారిని మడికట్టుకోమను. నీవుకూడా రా భోజనానికి. మీరుకూడా కూర్చోండి అత్తయ్యా మీరు ముగ్గురూ భోజనం చేయండి నేను వడ్డిస్తాను" అన్నది శారద.

" అయ్యో ! నేను కూడానా ? పాపం రైలు ప్రయాణం చేసి బడలి ఉన్నదానవు. వచ్చీరాగానే విశ్రాంతి అయినా లేకుండా కష్టపడి వంటచేశావు. వడ్డనకూడా చేసి మా భోజనాలయినదాకా ఉండి భోజనం చేస్తావా ? చాల్చాలు. నీవు కూచో అబ్బాయీ, మణీ, నీవూ ముందుగా భోజనాలు కానీయండి నేను వడ్డిస్తాను.

" నా కింకా ఆకలి కావడంలేదు " అన్నది.

అంతవరకును ప్రభాకర్, మణీ ఇద్దరూ శారద తెచ్చిన పటాలు గోడలకు కొట్టి గది ముస్తాబుచేస్తూ సామానులు సర్దుకొంటూ ఉన్నారు. భోజనానికి రమ్మనగానే మడి బట్టలు కట్టుకొని వచ్చారు.

వంట ఇంట్లోకి రాగానే అత్తా కోడళ్లిద్దరు సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకొంటూ నవ్వుకొంటూ ఉండడం జరుగుతోంది.

" ఏమిటో విపరీతం ! " అనుకున్నాడు ప్రభాకర్.

" వంటంతా కోడలే చేసిందిరా అబ్బాయి అందులో నన్ను వేలయినా పెట్టనీయలేదు " అన్నది అత్త.

" సరిసరి నేను చేశానన్న పేరేకాని అన్నీ అత్తగారు చెప్తూ ఉంటేనే నేను చేయగలిగాను. వంటలో ఏమి లోపాలున్నా అవి నా చేతకానితనంచేత కలిగినవనుకోవాలి. మంచి ఏమున్నా అత్తగారి సలహావల్ల కలిగిందనే అనుకోవాలి " అన్నది కోడలు.

" ఐతే ఎల్లా ఉంటుంది వంట " ? అన్నది మణి.

" తినబోతూ రుచి అడగడమెందుకు "? అన్నది శారద.

నీవుకూచో అంటే మీరు కూచోండని వాదించుకొని అత్తా కోడళ్లిద్దరూ ముందుగా అన్నా చెల్లెళ్ల భోజనాలు కానిచ్చారు.

" అమ్మ చెప్పగా
వదిన వండగా
అన్నా, నేనూ తిన్నామూ
అంతా బాగుందన్నాము " అని మణి పాడింది

" అబ్బో ! మణికి కవిత్వం వచ్చునే, మధురమైన కంఠం బాగా పాడుతుందే !" అన్నది శారద.

" అమ్మా వదిన వీణ తెచ్చుకుంది బాగా వాయిస్తుందట ! బాగా పాడుతుందట ! అన్నయ్య చెప్పాడు."

" మంచిదమ్మా మంచిది. వదిన దగ్గర కూచుండి చదువు నేర్చుకో, పాట నేర్చుకో, ఇంగ్లీషు చదువులు అక్కరలేదుగాని, తెలుగు పుస్తకాలు, భారతం, రామాయణం చదువుకో" అన్నది అమ్మ.

" వదినా అమ్మకెన్నో పూర్వకాలపు పాటలు—లంకా యోగం, కుచ్చేలకథ, గంగాగౌరీ సంవాదం ఎన్నో వచ్చును." అన్నది మణి.

" చాల్చాలులే ఆ పాటలు ఇప్పటివాళ్లకు నచ్చవు."

" అలా కాదండోయి అత్త ! ఈ పాటలమీద మళ్లీ మనవాళ్లకి ఆదరం ఎక్కువయింది. విజయవాడ రేడియో వాళ్లు ఈ పూర్వకాలపు పాటలు కావాలంటున్నారు, నాకు నేర్చుకోవాలని ఉంది చెప్పండి అత్తయ్యా నేర్చుకొంటాను." అన్నది శారద.

" నేనేమో అనుకున్నాను. నా కోడలు చాలా మంచి పిల్ల " అని తనలో తాను సంతోషించినది.

అత్తా కోడళ్లూ ఒకరియెడల నొకరు ఆదరానురాగాలు కలవాళ్లయినారు. ప్రభాకర్ ఆనందపూరితుడయినాడు.

ఆంధ్ర మహిళాసభలో
సభ్యురాండ్ర కార్యకలాపాలు

సర్వసభ్య సమావేశము, ట్రస్టీల మీటింగు

ది 7-1-1951 సాయంకాలం 5 గంటలకు ఆంధ్ర మహిళాసభ సర్వ సభ్య సమావేశం శ్రీమతి దుర్గాబాయమ్మ గారి అధ్యక్షతను జరిగినది. రమారమి 150 మంది సభ్యురాండ్రు సమావేశమునకు వచ్చిరి. 31-5-1950 తో ఆఖరైన వివిధ శాఖల జమాఖర్చుల ఆడిటెడ్ నివేదికలు, కార్యనివేదికలు కార్యదర్శినులు చదివినవి విని, సభ్యురాండ్రు ఏకగ్రీవముగ నామోదించిరి.

శ్రీమతి జమునాబాయిగారు ట్రస్టు బోర్డులో సభ్యురాండ్ర ప్రతినిధిగను, శ్రీమతులు కస్తూరి రుక్మిణమ్మగారు, అచ్యుతుని గిరిజగారు, రత్నాల కమలాబాయిగారు, టి. జి. హైమవతిగారు, సి. రత్నావళిగారు, వరుసగా క్లబ్బు, సారస్వత, కళా, గ్రంథాలయ, క్రీడాశాఖలకు కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యురాండ్రుగా ఎన్నుకొనబడిరి. శ్రీమతులు గౌరీ సుబ్బయ్యనాయుడు, కమలామణి, రంగనాయకమ్మ, కమల, సంపూర్ణమ్మ, లక్ష్మీకాంతమ్మ, స్వర్ణమ్మ, శకుంతలమ్మ, అహల్య, జయలక్ష్మి, లక్ష్మీరఘురామ్, వెంకుబాయమ్మ గారలు, సబ్ కమిటీ సభ్యురాండ్రుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

అనంతరం జరిగిన ట్రస్టీల సమావేశంలో సర్వసభ్య సమావేశంలో ఆమోదించిన నివేదికలు జరిపించిన ఎన్నికలు, ఆమోదించబడినవి.

* * *

కేంద్ర పరిశ్రమలశాఖ మంత్రి శ్రీ హరికృష్ణ మెహతాబ్ గార్కి సన్మానము.

7-1-51 తే. సాయంకాలం 7 గంటలకు గౌరవనీయులు శ్రీ హరికృష్ణ మెహతాబ్ గార్కి ఆంధ్ర మహిళాసభలో సన్మానము జరిగినది. విద్యార్థినుల గౌరవ వందనం, ట్రస్టీల, కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యురాండ్ర పరిచయము, అయిన తరువాత స్థానిక పారిశ్రామికశాఖ మంత్రి శ్రీ పెరుమాళ్ స్వామి రెడ్డియారుగారు, పరిశ్రమలశాఖ డైరెక్టర్ శ్రీ ఎమ్. టి. రాజు గారితో కూడి, కేంద్ర మంత్రి పారిశ్రామికశాఖ విద్యార్థినుల చేత పరిశ్రమ ప్రదర్శనమును చూచెను.

విద్యార్థినుల నాట్య ప్రదర్శనము అయిన తరువాత శ్రీమతి చన్నఘంటమ్మగారు వినతి పత్రమును సమర్పించుచూ సభ కార్యకలాపములను క్లుప్తముగా విన్నవించి, బీదస్త్రీల సహాయార్థం ఆంధ్ర మహిళాసభ యాజమాన్యమున, ఒక కుటీర పరిశ్రమల వుత్పత్తి కేంద్రం స్థాపింపనున్నారనియు, దానికి తగినటువంటి ఆర్థిక సహాయము కేంద్ర ప్రభుత్వం యివ్వవలసిన దనియు, కుటీర పరిశ్రమల అభివృద్ధికై కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పరచిన విత్తమును తిరిగి ప్రభుత్వ పరిముఖంగా కొన్ని క్రొత్త సంస్థల ఏర్పాటుకై వినియోగించక యిదివరకే కొన్ని సేవాసంస్థలు వ్యవస్థాపనజేసి ఆర్థిక కష్టముచే పూర్తిగ నిర్వహించలేకున్న కృషికి తోడ్పడుట పరస్పరం యిటు ప్రభుత్వమునకు, అటు సేవా సంస్థలకు, కూడా లాభ దాయకమే గనుక యిట్టి సంస్థల పోషణ ప్రధాన విషయ ముగా ప్రభుత్వము ఈ పరిస్థితులలో గుర్తించవలసినదనియు విన్నవించిరి.

మంత్రిగారు బదులు చెప్పుచూ కుటీర పరిశ్రమల విషయంలో కృషిచేయుచున్న సంస్థలకు వలసిన ధన సహాయం చేయుటకై ప్రభుత్వం యిదివరలోనే నిర్ణయించి యున్నారనియు, ప్రభుత్వం పరిముఖంగా క్రొత్త సంస్థలు నిర్మించే ఆలోచనలేవీ యిప్పుడు జరుగుటలేదనియు చెప్పిరి. శ్రీమతి దుర్గాబాయమ్మగారు మంత్రిగార్కి వందనము లర్పిస్తూ, అనాథలై, నిరాధారలై ఆర్థికముగా అతిహీన దశలోనున్న యువతులకు గౌరవనీయమైన వృత్తిని కల్పించాలన్నా, వారిని నైతిక పతనాన్నుండి రక్షించాలన్నా ఈ కుటీర పరిశ్రమలలో శిక్షణనిచ్చి, శిక్షణ పొందినవారిచే ఉత్పత్తి కేంద్రాలలో పనిచేయించి వారికి జీవనోపాధిని కల్పించుట నేడు ప్రధాన సమస్యలయినవి. ఈ సమస్య పరిష్కారానికై పూనుకొన్న ప్రతి సంస్థను పోషించుట ప్రభుత్వంయొక్క కర్తవ్యం అని చెప్పిరి. మంగళగానముతో సభ ముగిసినది.

* * *

రిపబ్లిక్ దినోత్సవము

26-1-51 నాడు సాయంకాలము మహిళా సభ సభ్యురాండ్రు, విద్యార్థినులుకలిసి రిపబ్లిక్ ప్రథమవార్షికోత్సవము జరుపుకొనిరి. శ్రీ బొబ్బిలి రాజాకుమార్తె శ్రీమతి ఇందిరా దేవిగారు పతాకా విష్కరణముచేసిరి. జండావందనానంతరం శ్రీమతులు చెల్లాయి భారతులు, జాతీయగీతములు పాడిరి. సమావేశపు అధ్యక్షురాలైన శ్రీమతి అల్లాడి వెంకటలక్ష్మిగారు ఉపన్యసిస్తూ, స్వాతంత్ర్యసముపార్జనకు కారణభూతుడైన, ధర్మయోధుడైన మహాత్ముని స్మరించి, వారి యాజ్ఞానువర్తులై స్వాతంత్ర్య రథమును నడిపించి కృతార్థుడైన సర్దార్ పటేలును స్మరించి, ప్రస్తుతంలో నెహ్రూ ప్రభుత్వములో జరుగుచున్నలోటుపాట్లకు, అందని ఫలితాలకు, కేవలం ప్రభుత్వమును మాత్రమే నిందించక, ప్రజలు తమలోగల లోటుపాట్లను సవరించుకుని, బ్లాక్‌మార్కెటు మొదలగు నీచవృత్తులను విడనాడి, ప్రభుత్వముతో, పరిపూర్ణముగా సహకరించవలసిన బాధ్యత యున్నదిగనుక, ధర్మపరాయణుడగు గాంధీ మహాత్ముని ఆదేశములే మనము గుర్తుంచుకుని, జీవితములను ధర్మమార్గములో నడుపవలెనని చెప్పిరి.

వందన సమర్పణ, జనగణ మనగానముతో సభముగిసినది.

* * *

సర్వోదయ దినము

జనవరి 30-తేదీ రాజాజీహాలులో జరిగిన అఖండ సూత్రయజ్ఞంలో, మహిళా సభ విద్యార్థినులు కూడ పాల్గొనిరి. తరువాత 3 గం॥ నుండి, 7 గం॥ వరకు సభ ఆవరణలో సూత్రయజ్ఞము, భజన జరిపించిరి.

* * *

హిందూ కోడ్

హిందూ ధర్మశాస్త్ర క్రోడీకరణను గూర్చి యూనియన్ పార్లమెంటులో ఫిబ్రవరి మొదటి వారంలో చర్చజరుగబోతూఉంది. ఆకారణంచేత, అటు సనాతనులు, ఇటు ఆధునికులు చేయుచున్న తర్కవితర్కముల నడుమ దారి తోచక అతిసందిగ్ధావస్థలో నలుగుచున్న సామాన్య స్త్రీల ఉపయోగార్థము, మహిళా సభలో యీ క్రోడీకరణకు సంబంధించిన విషయములు, విషయ పరిజ్ఞానముగల ప్రముఖులు చర్చించు ఏర్పాట్లు చేయబడినవి—జనవరి నెలలో దీనిని గూర్చిన 3 చర్చలు జరిగినవి. చెన్నపురిలో అమలు జరుపబడిన బహుభార్యాత్వ నిషేధచట్టము, విడాకుల చట్టములవల్ల స్త్రీలకు వర్తమానంలోనూ ఇంకభవిష్యత్తులోనూ, కలుగనున్న యిక్కట్లను, అసౌకర్యములను గూర్చి, బళ్లారిలో ప్రఖ్యాత న్యాయవాదియైన శ్రీ సత్యవంతరావుగారు కోర్టులో తమకుకలిగిన ప్రత్యేక అనుభవములను పురస్కరించుకొని ఉపన్యసించిరి.

శ్రీయుత కామరాజు కృష్ణమూర్తి, హైకోర్టు ఎడ్వొకేటుగారు, హిందూ ధర్మశాస్త్ర క్రోడీ కరణయొక్క ఆవశ్యకతయు, దానియొక్క ప్రస్తుత స్వరూపము, దానిలో ఆధునికులు కావలెననుచున్న మార్పుల స్వరూపమును గూర్చి క్లుప్తముగా వివరించిరి. ఇక మీద క్రమముగా వారు, ఈ క్రోడీ కరణయందలి స్త్రీలకు సంబంధించిన ముఖ్య విషయములను ఒక్కొక్కటిగా ఒక ఐదారు ఉపన్యాసములలో వివరించెదరు.

యూనియన్ పార్లమెంటు డెప్యూటీ స్పీకరుగారు శ్రీ అనంతశయనం అయ్యంగారు ఈ ధర్మశాస్త్రమందలి సమిష్టికుటుంబము యొక్క పూర్వ స్వరూపము యొక్క ఔచిత్యాన్ని, గూర్చియు, స్త్రీలకు ఆస్తి హక్కు తండ్రి ఆస్తిలోకన్న భర్త ఆస్తిలోసగ భాగముగా ఏర్పాటు చేయుట మంచిదనియు, బహు భార్యాత్వము శాసన రీత్యా నిషేధించవలసిన దేయనియు, విడాకుల విషయమైయిప్పుడు శాసనములు చేయక ఇంకా కొంతకాలము ఆపుజేసి, అప్పటి పరిస్థితులకు, మనమనో పరివర్తనలకు అనువుగా వలసినచో అట్టి చట్టము చేయించవచ్చుననియు ఉపన్యసించిరి.

స్త్రీలలో యీ ధర్మశాస్త్రము నిజమైన స్వరూప యొక్క విజ్ఞానమును పెంపొందించుట యీ ఉపన్యాసముల యొక్క ముఖ్యోద్దేశముకనుక, ద్విపక్షవాదులు, యీచర్చలలో పాల్గొనివారి అభిప్రాయాలను తెలియజేసే అవకాశాలు కల్పింపబడును—సందర్భపడినచో, వచ్చేనెల ఆంధ్ర మహిళలో జరిగిన ఉపన్యాసము లందలి ముఖ్యాంశములు ప్రచురింప బడును—

అశోకా టాయిలెట్ పౌడరు

మీరు అనేక విధములైన పౌడర్లను ఉపయోగించి ఉండవచ్చును. ఈ మా అశోకా టాయిలెట్ పౌడరును కూడా ఒకసారి వాడి చూడండి. దీనిని వాడినచో ముఖమునకు చక్కని అందము నిచ్చును. చర్మము నును పుగా, నిగనిగలాడునట్లుచేయును. వేసవికాలపు ఉష్ణ తాపము నణచి మీకు హాయి నొసగును.

అశోకా టాల్కమ్ పౌడరు

ఈ పౌడరును ప్రత్యేకముగా చిన్న బిడ్డల వుపయోగార్థమై మేము తయారు చేసితిమి. మీ బిడ్డలకు దీనిని ఒకసారి వాడి చూడండి. పిల్లలకు దీనిని వాడినచో, పేలుటు, చిడుములు మొదలైనవి లేకుండ, చర్మమును పరిశుభ్రముగా నుంచును.

అశోకా మార్కును గమనించి కొనవలయును.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

అరుణా

గర్భాశయ రోగనివారిణి

సౌఖ్య రహితమైన తల్పముపైన గిజ గిజ లాడించే నొప్పులు మాయమవగానే, ఉషా యామంవలె సూర్యుని తోపాటు తల్పంనుంచి లేవడం స్త్రీలకు ప్రీతి కరంగా ఉంటుంది.

ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్
మదరాసు 17.

ఆంధ్ర మహిళాసభ

విద్యార్థినుల కార్యకలాపాలు

అల్పాహారవిందు

6—1—'51 శనివారం సాయంకాలం, 4 గంటలకు. కాశీహిందూ విశ్వవిద్యాలయపు పరీక్షలకు వెళ్లు, సీనియర్ ఇంటర్, సీనియర్ ఎడ్మిషను తరగుతుల విద్యార్థినులకు, జూనియర్ తరగతులవారు, వీడ్కోలు విందును ఏర్పాటు చేసిరి. సభ అన్ని శాఖల విద్యార్థినులు, ఉపాధ్యాయినీ ఉపాధ్యాయులు, ట్రుష్టీలు, కార్యనిర్వాహక సభ్యురాండ్రు, ఆహ్వానింపబడిరి. పరస్పరం అభినందన వీడ్కోలు వాచకములు కాగా, విద్యార్థినుల కోర్కెపై శ్రీమతి దుర్గాబాయి గారు కొన్ని ఉపదేశ వాక్యములు పల్కుచూ—

ఈ విద్యార్థిదశలో, ధైర్యస్థైర్య పటుత్వములతో కూడిన శీలము నలవరచుకొనుటయే మీ ప్రధాన ఆశయముగా నుండాలి. కేవలం డిగ్రీసంపాదన, అనంతరం వృత్తి సంపాదన మాత్రమే మీ ఆశయములు కాకూడదు. దేశకాల పరిస్థితులనను సరించి, ప్రస్తుతము రాజకీయంగా మనకు లభించిన స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములను, ఓటింగ్ హక్కును పురస్కరించుకొని, సంఘానికి, దేశానికి ఏవిధంగా తోడ్పగలమా అనే దృష్టి తోనే విద్యాభ్యాసన జరగాలి. ప్రతి విద్యార్థినీ హిందీ నేర్చుకోవాలి. వార్తా పత్రికలు ప్రతి దినమూ చదివి ప్రపంచ విషయాలను తెలిసికోవాలి. ఎవరింటవారు యితర ప్రమేయం లేకుండా సుఖంగా ఉందామనుకునే రోజులు కావివి. ప్రపంచములో ఏమూల యుద్ధము జరిగినా, ఎక్కడ అశాంతి ప్రబలినా, దానియొక్క విషమ ఫలితాలు మనకు కలుగుతాయి. అందువలన కేవలం ఉన్నత శ్రేణిలో ఉత్తీర్ణులు కావలెనని పుస్తకాలు చదువుతూనే మీరు సంతృప్తిపడక, విశాలమైన విజ్ఞానమునలవరచు కోటానికి, ప్రపంచ పరిస్థితుల నొకకంట పరికిస్తూనే ఉండాలి. మీరల వరచుకొన్న విజ్ఞానమును ప్రచారము చేయుటకూడ మీ విధాయకముగా గుర్తించి, ప్రతి ఒక్క విద్యార్థినీ కనీసము మరియొక యువతినైనా విద్యావతినిగా చేయవలెననెడి దీక్ష పూని వర్తించినచో, మన దేశములోని స్త్రీలందరూ విద్యావతులు కాగలరు—అని చెప్పిరి. జనగణ మనమంగళ గానముతో సభ ముగిసినది.

* * *

హాస్టలు వార్షికోత్సవము

15—1951, సోమవారము సాయంకాలము, మహిళా సభ వసతిగృహపు ఐదవవార్షికోత్సవమును బాలికలు జయ ప్రదముగా జరిపించిరి. చిన్న పిల్లలు అస్పృశ్యత కూడదని నీతిని బోధించే చిన్న నాటకమును ముద్దుగా ప్రదర్శించిరి. పెద్దవారు 'అద్దముమీద ఆవగింజ' యను రూపకమును అతిసమర్థతతో నటించి, సమావేశమైన సభికులకు వినోదమును గూర్చిరి.

ప్రదర్శనయనంతరము, శ్రీమతి యశోద వసతి గృహము నకు 5 సంవత్సరములు విజయవంతముగ గడచినవనియు, దినదినాభి వృద్ధియగుచున్న యీ సంస్థకు యింతలోనే ఒక శాఖ ఏర్పడ్డదనీ, రెండిటు జేరి 75 గురు నివసించుచున్నారనీ చెప్తూ జాతిమతకుల వివక్షతలను, ఆర్థిక భేదములను విస్మరించి, అందరూ తోబుట్టువులవలె అతిప్రశాంతముగా జీవించు నవకాశములు తమవసతి గృహములో కలవనియు, ఇందుకు కారకులు అధికారిణులైన శ్రీమతి జమునాబాయి, కమలా బాయిగార లేననియుచెప్పి, ఇట్టి సదాశయములతో గూడిన సంస్థను స్థాపించి ఎంతమంది యో యువతులకు బాలికలకు, విద్యాభ్యాసనావకాశములను కల్పించిన శ్రీమతి దుర్గా బాయమ్మగారికి యావదాంధ్రదేశమూ కృతజ్ఞత కలిగియుండాలని చెప్పెను.

జనగణ మన గానముతో సభ ముగిసినది.

మహిళా లోకం

స్త్రీ జనాభ్యున్నతికి విద్యావశ్యకత

డిశెంబరు 31-వ తేదీ హైదరాబాద్‌లో స్త్రీ జనాభ్యున్నతికి విద్యా వశ్యకతనుగురించి బొంబాయి రాష్ట్రంలో విద్యావతిగా, విద్యావేత్తగా పేరొందిన శ్రీమతి యమునాబాయి హిర్లేకర్ అచ్చట జరిగిన అఖిలభారత విద్యా విషయక మహాసభ మహిళా శాఖకు అధ్యక్షత వహించిన సందర్భంలో మాట్లాడుతూ, స్త్రీలకు నెమ్మదితనాన్ని, సుకుమారాన్ని గౌరవ మర్యాదలను గరపడానికి సమర్థమైన విద్య అవసరమని చెప్పేరు.

స్త్రీలు వూరికే చదవుట, అర్థము చేసికొనుట. నేర్చిన చాలదు. చేతిపనుల ద్వారా, లలితకళల ద్వారా తాము తెలిసికొన్నదానిని అభివ్యక్తం చేయగల శక్తి వారికి అలవడేటట్లు చూడాలని ఆమె అన్నారు.

జరిగిన 50 సం॥రాలుగా స్త్రీలలో కనపడుచున్న విద్యాభివృద్ధి సూచనలకు ఆమె సంతోషించిరి. కాని ఒక జీవిత మార్గావలంబనోద్దేశంవారిలో ప్రబలిన కారణంగా కుటుంబాలు తల్లక్రిందు లౌతున్నందుకు, స్త్రీలు అట్లా ప్రవర్తిస్తున్నందుకు ఆమె విచారించిరి.

రాజమండ్రీ ఆంధ్ర యువతీ సంస్కృత కళాశాల

రాజమండ్రిలో ఆంధ్ర యువతీ సంస్కృత కళాశాలలో శ్రీ అత్యం నరసింహామూర్తిగారు యం.ఎ., (న్యూయార్కు) కరెస్పాండెంటుగా నియమింపబడిరి. శ్రీ నరసింహామూర్తిగారు తమపదవిని స్వీకరించిన సందర్భములో కళాశాల పిన్సిపాల్ (ప్రధాని) శ్రీమతి బత్తుల కామాక్షమ్మగారు ఉపాధ్యాయులను, విద్యార్థినులను, శ్రీ నరసింహామూర్తిగార్కి పరిచయకరచిరి. శ్రీ నరసింహామూర్తిగారు ప్రాచీన భారత నారీమణుల, ఔన్నత్యాన్ని, వైదుష్యాన్ని, అమెరికాలో తాము గడించిన అనుభవాన్నిగురించి ప్రసంగించిన పిమ్మట, ఉత్సాహంతో పట్టుదలతో పవిత్ర ఆశయములను కలిగి ఈ సంస్థను నడిపించినచో, ఆంధ్ర యువతీ సంస్కృత కళాశాల యావదాంధ్రమునకు స్త్రీల విశ్వవిద్యాలయముగా కూడా తయారుకాగల అవకాశమున్నదని చెప్పిరి. కమిటీసభ్యులు, కళాశాల ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థినులు, అందరు పూర్తిగా సహకరించినచో శక్తి వంచనలేకుండా కళాశాల అభివృద్ధికి తోడ్పడెదమనిరి. తరువాత శ్రీమతి అత్యం సత్యవతీ దేవిగారు మాట్లాడుచూ, కళాశాలాభివృద్ధికి పాటుపడగలమనిరి. సోలస బాపయ్య, బచ్చు సత్యానందం గారలు శ్రీ నరసింహామూర్తిగారి గుణగణములను ప్రశంసించిరి. వైస్ ప్రిన్సిపాల్ టి. మల్లికార్జునరావుగారి ధన్యవాదములతో సభముగిసెను.

*　　*　　*

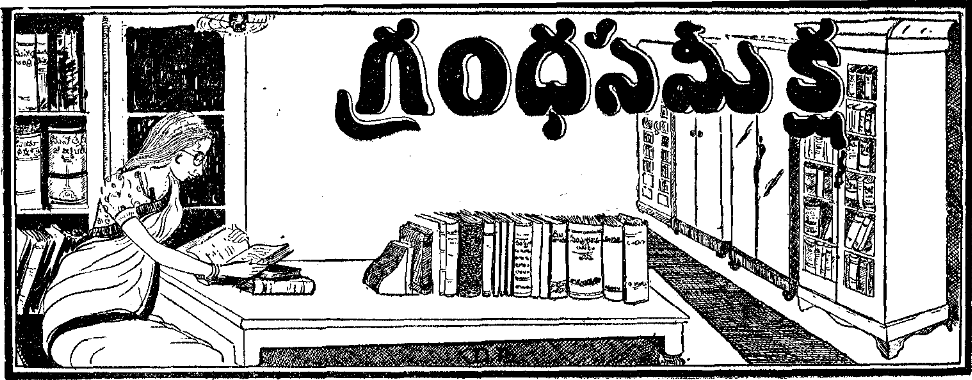

శ్రీమతి చింతపల్లి సత్యగుణవతీ దేవిగారు.

వీరు దేశారాధకులైన, శ్రీ బిరుసుమంతి సింహాచలముగారి పుత్రిక. ఆల్ ఇండియన్ నేషనల్ ట్రేడు యూనియన్ కాంగ్రెసు, ఆంధ్రశాఖ కార్యదర్శి శ్రీ బి. జి. యం. ఏ. నరసింగరావుగారి సహోదరి.

అత్యధికమైన వోట్లతో విశాఖ జిల్లాబోర్డు సభ్యురాలుగా గాలుపొందిరి.

రవీంద్రుని ఆరునాటికలు :

అనువాదకులు శ్రీ బెజవాడ. గోపాలరెడ్డిగారు :

గురుదేవ మండలివారి ద్వితీయ పుష్పం.

దొరుకు చోటు (త్రివేణి పబ్లిషర్సు) మచిలీపట్టణం :

వెల - రూపాయన్నర.

ఏ గ్రంథాన్నైనా మాతృకనుంచి అనువదించేటప్పుడు, మాటమాటికి, వాక్యానికి వాక్యం సరిగ్గా అలాగే ఉండే ట్టు తర్జుమాచేయనక్కర్లేదు. అలాచేయడం కష్టంకూడా. నిసలైన అనువాదకుడు మూలగ్రంథం బాగా అర్థంచేకొని, అసలు భావం చెడకుండా, మంచిశైలిలో మనోరంజకంగా రసమొప్పిస్తూ వ్రాస్తాడు. అచ్చంగా ఈ పద్ధతిలోనె శ్రీ బెజవాడ. గోపాలరెడ్డిగారు రవీంద్రుని "కాహిని" అను వంగ కావ్యంనుండి "ఆరునాటికలు" చక్కగా తెని గించారు.

ఈ "ఆరునాటికలు" గత అయిదారేండ్లలో "సమత" "కృష్ణా పత్రిక" "భారతి" ల్లో ప్రచురించ బడ్డాయని శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు ప్రస్తావనలో చెప్పారు. అయినప్పటి కిని ఈ "ఆరునాటికలు" చక్కని రూపంలో, మంచి కాగితంమీద శుభ్రమైన అచ్చులో ఒక పుస్తకరూపంతో మన కందజేసిన అనువాదకులను, గురుదేవ గ్రంథమండలి వారిని, ప్రకాశకులను, అభినందించాలి.

ఈ పుస్తకం మొదటి అధ్యాయం గాంధారి ఆవేదనలో. పుత్రుడు దుర్యోధనుడు పాండవుల కన్యాయం చేసిన పాపి యని, సామాన్య మానవునకు ఈతప్పుకే ఏశిక్ష విధిస్తారో అదే శిక్ష తన పుత్రునికి విధించి ధర్మం కాపాడమని ధృతరాష్ట్రుని గాంధారి వేడుకొంటుంది. దుర్యోధనుడు చేసింది తప్పని తెలిసి కూడా, పుత్రునిపై మమకారంతో ధృత రాష్ట్రుడు అలా చేయలేనంటాడు. గాంధారి ఆవేదన బూడి దలో పోసిన పన్నీరవుతుంది. ఈ అధ్యాయంలో గాంధారీ ధృతరాష్ట్రుల సంభాషణ చాల బాగాఉంది. గాంధారి పాత్ర సమంజసంగా చిత్రించారు.

రెండవ నాటికలో "సహగమనము" ఒక విషాద గాథ. సంఘదౌర్బల్యంతో తల్లే, తనకుమార్తె ప్రేమించి స్వతం త్రంగా పరరాజుతో చేసుకొన్న మతాంతర వివాహాన్ని నిందిస్తుంది. కూతుర్ని దూషిస్తుంది. బలాత్కార సహగ మనం చేయిస్తుంది—తండ్రిమాట లెక్క చేయకుండా ఎన్ని కష్టాలొచ్చినా స్త్రీ హృదయం అచంచలమని, ఆమె ప్రేమ నిష్కళంక మయినదనీ యీనాటిక నిరూపిస్తుంది.

కడపటి నాటిక "కర్ణ—కుంతీ సంవాదము" లో మాతృహృదయాన్ని మనోరంజకంగా చిత్రించారు. నిజంగా కర్ణుడు కుంతీదేవికి జ్యేష్ఠ పుత్రుడు. ఆ ప్రేమతోనే, కర్ణుని కౌరవుల సేనవదిలేసి పాండవులతో జేరి యుద్ధానంతరం విజయ గర్వంతో సింహాసన మెక్కమని, కుంతీదేవి ఉద్బో ధిస్తుంది. నిరాధారంగా విసర్జించిన పసికందు పెరిగి పెద్దయై ఎట్టి భుజ పరాక్రమంతో తేజరిల్లుతున్నాడో అని కుంతి మాతృ హృదయం గర్విస్తుంది. నమ్ముకొన్న కౌరవులను మోసగించి రాజసింహాసనంకొరకు రాలేనని, కర్ణుడు పాండవ పక్షం చేరడానికి నిరాకరిస్తాడు. "జన్మదినమున పేరు పెట్టక, ఇల్లుచేర్చక నీటిపై నెట్టిపోయితివి. అదేరీతి నేడును కాంతివాడిన, కీర్తితగ్గిన, పరాభవ ప్రవాహమున మమతలేని

గ్రంథ సమీక్ష

చిత్తములో నన్ను విడిచిపొమ్ము" అని కర్ణుడన్న వాక్యం చాలా సమంజసంగా ఉంది. కుంతీదేవి కర్ణునికి అన్యాయం చేసిందని నిరూపిస్తుంది—ఈ నాటిక చదువుతూంటే ఆనందంగా ఉంటుంది.

"భావ-చంధము" ను గూర్చి వాల్మీకి నారదుల సంవాదము, "పతిత" "నరకవాసము" అను నాటికలు అంత యింపుగా లేకపోయినప్పటికీ, కాలక్షేపానికి చదవుకోడానికి ఉపయోగిస్తాయి.

కొన్ని నాటికలలో సంస్కృతమాటలు చాల వాడినారు. కొంచెంతగ్గించి, కొంత సులభశైలిలో అనువాదం చేసి యుంటే పుస్తకంమొత్తం మీద చదవడానికి రసవత్తరంగా అందరికీ అందుబాట్లో ఉంటుంది.

చివరన ఒక్కమాట—వంగ మాతృకనుండి ఈ నాటికలను తాము "రాయవేలూరు జైలులో డిటెన్యూగ నున్నపుడు అనువదించితిన" ని శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు ప్రస్తావనలో చెప్పారు. గాంధీ నెహ్రూలు జైల్లో ఉండగా అనేక పుస్తకాలు వ్రాశారు. ప్రపంచఖ్యాతి పొందారు. ఇంకా చాలమంది మననాయకులు అలా చేయగల్గారు. కాని పదవుల్లో ఉంటే సారస్వత ప్రపంచానికి దూరమై పోతూ ఉంటారు. మంచిమంచి గ్రంథాలు తీరుబడిగా వ్రాయడానికి వీలుండదు. సారస్వత సేవ చేయడానికి తగిన వ్యవధీ ఉండదు. కాబట్టి మననాయకులు ఏడాదికొక మూడు నెలలైనా తమంతటుగా తాము "జైళ్ల" లో (ఏకాంతంగా) ఉంటూంటే బాగుంటుందేమో! ప్రమాదం లేదు. పాఠకులకు మంచి ఆశయాల్ని, సరియైన "ఆహారాన్ని" అందజేస్తూ ఉంటారు, - అంతే!

గిడుగు లక్ష్మీకాంతమ్మ.

దీక్షిత దుహిత!

రచయిత: శివ శంకరశాస్త్రి.

వెల: రుపాయి పావలా.

ప్రతులకు: సాహితీ సమితి, రేపల్లె, గుంటూరు జిల్లా.

భారతదేశం సకల ధర్మశాస్త్రాలకు పుట్టినయిల్లు. ఆచార, వ్యవహారాలలో ఈ నాటికి ఏ విషయంలో చూచినా ఏదో కొద్ది మార్పులు చేసికొని కాలాను గుణముగా భారతీయులు నడుచుకొనుచున్నారు, కాని సాహసించి ఒక ఆచారాన్ని, ఒక ధర్మాన్ని అనుకొన్నసాళంగా మార్చ లేకుండా ఉన్నారు! దీనికి కారణం ఈ నవయుగంలో సహితం మన సాంప్రదాయాలను మార్చుటకు విద్యావంతులు, వెనుకంజ వేస్తున్నారు.

భారతదేశంలో ప్రాచీన కాలంనుండి స్త్రీ సమస్య చూస్తే అనేకవిధాల అణగారిపోయి ఉన్నది. స్త్రీ సమస్యలలో నేటికి కూడా ప్రాచీన కాలంలాగే ఉండి పోయాయి. ముఖ్యంగా "వితంతు సమస్య". బాల్య వివాహాలు చేసి తత్ఫలింతగా దురదృష్టవశాత్తు బాలికలు లోకజ్ఞానం తెలియక మునుపే వితంతువులవటం జరుగుతూ వచ్చింది. ఈ సమస్యను అనేకవిధాల సంస్కర్తలు సంస్కరించారు. ఆ సమస్యలోనే శివశంకరశాస్త్రిగారు 'దీక్షితదుహిత' అనేచక్కని పద్యకావ్యాన్ని ఏకాంకనాటిక రూపంలో రచించారు.

కథావస్తువు: అప్పయ్య దీక్షితులు పండితుడు అతనికి నీలకంఠుడు, ఉమామహేశ్వరుడు, చంద్రావతంసుడు అనే పుత్రులు. మరకతవల్లి, మంగళాంబ అనే పుత్రికలు ఉన్నారు. మంగళాంబ బాలవితంతువు. మంగళాంబ అంటే అందరికి పంచప్రాణాలు. అప్పయ్య దీక్షితునివద్ద చంద్రమౌళి అనే బ్రాహ్మణ యువకుడు శిష్యుడుగా ఉంటూ కావ్యరచన సాగిస్తుంటాడు. అతడు మంగళాంబను ప్రేమిస్తాడు. తన ప్రేమను మంగళాంబకు తెలియపరుస్తాడు. మంగళకూడా దానికి సమ్మతిస్తుంది. కాని వితంతువైన మంగళ పునర్వివాహానికి అందరు సమ్మతించాలి! మంగళాంబ పిన్ని సరసవాణితో ఈ విషయం చెప్పుతుంది. సరసవాణి ఈ సమస్యను పరిష్కరించి మంగళాంబను తిరిగి సుమంగళి చేయుటకు పూనుకుంటుంది. తన బావగారైన అప్పయ్య దీక్షితునితో వాదిస్తుంది. దీక్షితులు ఆలోచిస్తానంటాడు. కాని పురాతన, సనాతన ధర్మాన్ని, ధిక్కరించటానికి అతనికి భయం. ఒకవైపు తనపుత్రిక, మరియొకవైపు ఆర్యధర్మం. అనేక విధాల ఆలోచిస్తాడు. చివరికి ఆర్యధర్మానికి తలవొగ్గుతాడు. చంద్రమౌళిని

గ్రంథ సమీక్ష

పిలిచి, అతనిలోకల పూర్వపు కోర్కెలు, వాంఛలు, పరిశుద్ధం చేసికోమంటాడు. తీర్థయాత్రలు చేయమంటాడు. పాపం మంగళ అమంగళగానే ఉండిపోతుంది.

ప్ర ప్రథంగాకవి మంగళా, చంద్రమౌళి పరస్పరప్రేమను ఒకరికొకరు వెల్లడి చేసికొనుటతో ప్రారంభించి చివరగా కూడా చంద్రమౌళి, మంగళాంబకు తన గురువైన అప్పయ్య దీక్షితుని ఆజ్ఞను తెల్పి వారి పరస్పర ప్రేమను ఈ సంఘం ఒప్పుకోలేదని విషాదంతో తీర్థయాత్రలకు వెళ్లిపోవ టంతో ముగిస్తారు. ఆ విధంగా పాత్రలను ప్రవేశపెట్టి చివరగా నాయకీ, నాయకులు ఏసమస్యతో ప్రారంభంలో మనకు కనిపిస్తారు, అంతంలో ఆ సమస్యకు దూరమౌతారు. ఈ విధంగా ప్రవేశపెట్టటం ఎంతో బాగున్నది. ముఖ్యంగా ఈ కావ్యనాటికలో అప్పయ్య దీక్షితుని పాత్రను సృష్టించడంలో ఎంతో అద్భుతంగా సృష్టించారు. దీక్షితుని మనోభావాన్ని సృష్టించినప్పుడు నిజంగా అటు పితృప్రేమ, ఇటు సంఘభయం వీటిని ఎంతో చక్కగా చూపకలుగు తాడు. అసలు మరకతవల్లితో ప్రసంగించినప్పుడే.

అదియునుంగాక విపరీతమైన క్రొత్త
దారిద్ర్యోత్కటు బహు కష్టదాయకంబు

అంటాడు. అతని మనోవీధిలో వృద్ధ బ్రాహ్మణ స్వరమేళ, యువబ్రాహ్మణ స్వరమేళ, వితంతుస్వరమేళ అనేక విధము లుగా సంఘర్షణప్రారంభిస్తవి. చివరికి వృద్ధ బ్రాహ్మణ స్వరమేళ విజయంగాంచుతుంది. వృద్ధ బ్రాహ్మణ స్వరమేళ అంటుంది.

బ్రాహ్మణ సంఘపు బంగరువన్నియ
నష్టం బగునీ నవ విధానమున
ఆలోచింపుమ అప్పయ దీక్షిత
ధర్మము ముఖ్యమొ తనూజ ముఖ్యమొ
బహు కాలముగా ప్రవర్తిల్లు మన
వృద్ధాచారము విడువంబోకుము!

చివరికి అప్పయ్య దీక్షితుడు సనాతన ధర్మానికే తలవొగ్గు తాడు, సరసవాణితో అంటాడు.

నీకు హర్షమ్ము కలిగెడి నిర్ణయమ్ము
గాదలంపకు ముందుగా; కారణమ్ము
అడిగినను బాధపెట్టక ఆలకించు
చిన్నదాని వివాహమ్ము చేయజాల!

ఇక చంద్రమౌళి, మంగళాంబ పాత్రలు సృష్టించడంలోను, వారిరువురు తమ ప్రేమను ఒకరికొకరు వెల్లడిచేసి కొనేటప్పుడు చక్కని భావాలను వారినోటి ద్వారా పల్కిస్తారు. చంద్రమౌళి రచించిన పద్యంలో తన ప్రేమను మంగళకు ఈ విధంగా చెప్పుతాడు.

అని మిమదుర్లభం బైన యాదిక్క
మంగళ విగ్రహ మహితహస్తంబు
గ్రహియించు భాగ్యమ్ము కలుగుటేలాగొ!
పెనగొను సంభ్రమ భీవిస్మయాలు.

మంగళా, చంద్రమౌళి పరస్పర ప్రేమ సంభాషణలు చక్కగా ఉన్నవి. వీరికి సహాయంగా సరసవాణి పాత్రను ప్రవేశపెట్టడం ఆమెచేత వీరి అభిప్రాయాలను అప్పయ దీక్షితునికి చెప్పించడం ఎంతో బాగున్నది. కేవలం సరసవాణి యేకాదు, మరకతవల్లి చేతకూడా.

చివరిగా చంద్రమౌళి గురుని ఆజ్ఞప్రకారం పూర్వబంధ ములు, పూర్వవాసనలను పరిశుభ్ర పరచుకొనుటకు తీర్థ యాత్రలకు వెళ్లేముందు మంగళాంబకు చెప్పేటప్పుడు ఈ విధంగా అంటాడు.

తెలియదు మంగళా, తిరుగ నిచ్చటికి
వత్సరమ్ములకైనవత్తు నోరానో!
పూర్వ బంధంబులు, పూర్వ వాసనలు
ఛేదించి, క్షాళనచేయుము మన్నారు!

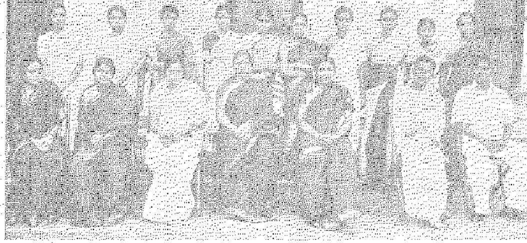
అని చెప్పగానే మంగళాంబలో విషాదం చూస్తాము.

ఇంక నాకేమున్నదీ లోకమందు!
బ్రదికియున్నను నేను ఫలమేమి కలదు?
తొలగి పోవగనాదు దుఃఖ భారమ్ము
కాలకంఠా! నన్ను కబళింపవేమి!

ఈ విధంగా విషాదాంతం చేస్తారుకవి. ఇట్టి కావ్యనాటి కను నాటకరూపంగా ప్రదర్శిస్తే దీనిలోగల భావాలు, సమస్యలు చక్కగా ప్రదర్శింపవచ్చు. నవ్యనాటక కళా హృదయులకు చక్కని కావ్యనాటికను అంద చేసిన శివ శంకర శాస్త్రిగారు అభినందనీయులు.

—జి. ప్రభ.

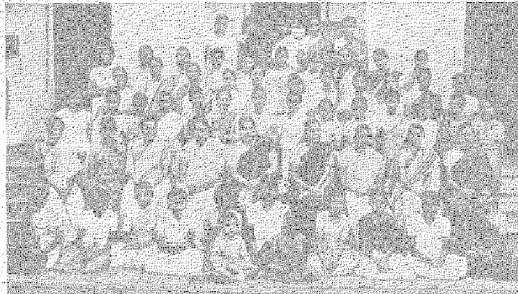

ఇంటర్ మీడియట్ తరగతి

సీనియర్ ఎడ్యుకేషన్ తరగతి

జూనియర్, సబ్ జూనియర్ తరగతులు.

ఆంధ్రమహిళాసభ

మైలాపూరు - మద్రాసు

మహిళా విద్యాలయము :— హిందీ, కాశీ విశ్వవిద్యాలయపు ఎడ్మిషన్, ఇంటర్మీడియెట్ పరీక్షలు, నృత్యము, గానము.

పారిశ్రామిక విద్యాలయము :— కుట్టు, ఎంబ్రాయిడరీ, ఊలు అల్లికలు, నూలు వడకుట, చేనేత ఇత్యాది పరిశ్రమలలో గవర్నమెంటు పరీక్షలకు శిక్షణ బీద విద్యార్థినులకు ఉచితము.
(గవర్నమెంటువారిచే రికగ్నైజ్ చేయబడినది)

టెక్నికల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ :— స్త్రీలకు టైపు, షార్టుహాండు - గవర్నమెంటు పరీక్షలకు శిక్షణ.

మహిళా మందిరము :— స్త్రీవిద్యార్థినులకు వసతిగృహము.

ఆంధ్రమహిళ :— స్త్రీలలో విద్యావ్యాప్తికై, స్త్రీలచే నడుపబడుచున్న సచిత్ర మాసపత్రిక.

నిర్మలాదేవి గ్రంథాలయము :— సభ్యురాండ్ర, విద్యార్థినుల ఉపయోగార్థము సేకరించిన తెలుగు, హిందీ, ఆంగ్ల గ్రంథ సముదాయము.

నర్సింగ్ హోమ్ :— స్త్రీ, శిశువుల సంరక్షణశాల, ఉచిత వైద్యశాల — అడయారులో నిర్మింపబడుచున్నది.

క్రీడా, క్లబ్బుశాఖలు.

సభ్యురాండ్రుగాజేరి, యీ జాతీయ సంస్థను పోషించండి.

Edited and published by G. Durgabai, M.A., B.L., at the Andhra Mahila Sa..ha, Mylapore, M..
Printed by M. Satyanarayana at the H. Prachar Press, 12, Thanikachalam Chetty Road, T'Nagar, Mad.